CEDC Language Guide
for Humanitarian Assistance to Ukraine

First Edition

WIR SCHÜTZEN ÖSTERREICH.

bundesheer.at

UNSER HEER

Imprint:
Publication of the Federal Ministry of Defence
of the Republic of Austria

Editor:
COL (GS) Thomas Fronek,
Director, Austrian Armed Forces Language Institute
of the Federal Ministry of Defence, Vienna

Managing editor:
Mr. Jürgen Alex-Hiron,
Austrian Armed Forces Language Institute
of the Federal Ministry of Defence, Vienna

Published by:
Central European Defence Cooperation Language Platform -
Federal Ministry of Defence of the Republic of Austria,
Ministry of Defence of the Republic of Croatia,
Ministry of Defence of the Czech Republic,
Ministry of Defence of Hungary,
Ministry of Defence of the Republic of Slovenia,
Ministry of Defence of the Republic of Slovakia

Printed and bound by:
Armed Forces Printing Centre, Vienna 22-02453

EU Ecolabel
www.ecolabel.eu
AT/028/048

Printed according to the Austrian Ecolabel
for printed matter,
UW-Nr. 943

CEDC Language Guide

for

Humanitarian Assistance

to

Ukraine

published by

CENTRAL
EUROPEAN DEFENCE
COOPERATION
LANGUAGE PLATFORM

First Edition / 2022

EDITORIAL

Thomas FRONEK, Colonel (GS)
Director, Austrian Armed Forces
Language Institute

Dear Reader,

In your hands, you are holding the CEDC Language Guide for Humanitarian Assistance to Ukraine. This language guide is a joint product, compiled during the Austrian presidency of the Central European Defence Cooperation (CEDC) in 2022 by language experts from all CEDC member countries.

Most importantly, this language guide is a visible contribution by the CEDC Language Platform in support of wider EU defence and security policy goals. The CEDC Language Guide aims to provide fast and efficient help to refugees from Ukraine by reducing language barriers.

Mutual comprehensibility is the prerequisite for cooperation in Central Europe and beyond. Therefore, the daily work done by skilled linguists serves as the foundation of a common understanding and thus enables cross-border cooperation.

I do hope that the CEDC Language Guide will prove useful for you.

CONTENTS

1. DEUTSCH 11

1.1 Handlungsanweisung 11

1.2 Erstkontakt 12

1.3 Länder und Sprachen als Antwortvorschläge 13

1.4 Landeskundlicher Teil 14

1.4.1 Grundlegendes über die Sprache 14

1.4.2 Anmerkungen zur Wortliste 15

1.4.3 Basisdaten über die Ukraine (bis 2022) 15

1.5 Registrierung 17

1.6 Unterkunft 20

1.7 Reisen, Zieldestination 21

1.8 Grußformeln/Ansprache 22

1.9 Vorstellung 24

1.10 Arbeitsuche 25

1.11 Fragen – allgemein 26

1.12 Familie 26

1.13 Gesundheit 27

1.14 Bekleidung und Gegenstände 29

1.15 Medizinischer Wortschatz 30

1.16 Zahlen 36

1.17 Zeitangaben 37

2. ČESKY 39

2.1 Pokyny 39

2.2 První kontakt 40

2.3 Státy a jazyky 41

2.4 Jazyk a země 43

2.4.1 Krátké představení jazyka 43

2.4.2 Poznámky k seznamu slovíček 44

2.4.3 Základní údaje o Ukrajině (do roku 2022) 44
2.5 Registrace 45
2.6 Ubytování 48
2.7 Cestování, cílová destinace 49
2.8 Pozdravy/oslovování 50
2.9 Představování 52
2.10 Hledání zaměstnání 53
2.11 Obecné dotazy 54
2.12 Rodina 54
2.13 Zdraví 55
2.14 Oblečení a předměty 57
2.15 Lékařský slovníček 58
2.16 Čísla 63
2.17 Časové údaje 64
3. HRVATSKI 67
3.1 Upute za uporabu 67
3.2 Prvi kontakt 68
3.3 Države i jezici 69
3.4 Znanje o kulturi i civilizaciji 71
3.4.1 Osnove jezika 71
3.4.2 Napomene uz popis riječi 72
3.4.3 Osnovni podaci o Ukrajini (do 2022.) 72
3.5 Registracija – Реєстрація 74
3.6 Smještaj 76
3.7 Putovanje, odredište 77
3.8 Pozdravljanje/razgovor 78
3.9 Predstavljanje 80
3.10 Traženje posla 81
3.11 Upitne riječi 82
3.12 Obitelj 83

3.13 Zdravlje 84
3.14 Odjeća i predmeti 86
3.15 Medicinski rječnik 87
3.16 Brojevi 92
3.17 Oznake vremena 93

4. MAGYAR 95
4.1 Útmutató 95
4.2 Első találkozás 96
4.3 Országok és nyelvek 97
4.4 Nyelv és ország 98
4.4.1 A nyelv rövid ismertetése 98
4.4.2 Megjegyzések a szógyűjteményhez 100
4.4.3 Alapinformációk Ukrajnáról (2022-ig) 100
4.5 Regisztráció 101
4.6 Szállás 103
4.7 Utazás, célállomás 104
4.8 Üdvözlés/Megszólítás 106
4.9 Bemutatkozás 108
4.10 Álláskeresés 108
4.11 Kérdőszavak 110
4.12 Család 110
4.13 Egészség 111
4.14 Ruházat és személyes tárgyak 113
4.15 Orvosi szókincs 114
4.16 Számok 118
4.17 Időpontok 120

5. SLOVENSKY 121
5.1 Ako používať túto jazykovú príručku 121
5.2 Prvý kontakt 122
5.3 Krajiny a jazyky 123

5.4 Krajina ... 124
5.4.1 Základ o jazyku ... 124
5.4.2 Poznámky k zoznamu fráz ... 125
5.4.3 Základné údaje o Ukrajine (do 2022) ... 126
5.5 Registrácia ... 127
5.6 Ubytovanie ... 129
5.7 Cestovanie, cieľová destinácia ... 130
5.8 Pozdravy/oslovenie ... 132
5.9 Predstavenie ... 134
5.10 Hľadanie práce ... 134
5.11 Otázky – všeobecné ... 135
5.12 Rodina ... 136
5.13 Zdravie ... 137
5.14 Oblečenie a osobné veci ... 139
5.15 Medicínska slovná zásoba ... 140
5.16 Počítanie ... 144
5.17 Časové údaje ... 145

6. SLOVENSKO ... 147
6.1 Prvi stik ... 147
6.2 Države in jeziki ... 148
6.3 Osnovne informacije o deželi ... 150
6.3.1 Osnovna dejstva o jeziku ... 150
6.3.2 Opombe h glosarju ... 150
6.3.3 Osnovni podatki o Ukrajini (do leta 2022) ... 150
6.4 Registracija ... 152
6.5 Nastanitev ... 154
6.6 Potovanje, ciljna država ... 155
6.7 Pozdravljanje/naslavljanje ... 156
6.8 Predstavljanje ... 158
6.9 Iskanje zaposlitve ... 159

6.10 Vprašalnice 161
6.11 Družina 161
6.12 Zdravje 162
6.13 Oblačila in predmeti 164
6.14 Zdravstveni izrazi 165
6.15 Števila 170
6.16 Izrazi za čas 171

1. DEUTSCH

1.1 Handlungsanweisung

Die Sprachfibel orientiert sich maximal an dem praktischen Bedarf in der realen Umsetzung der notwendigen Konversation im Einsatz mit Flüchtenden aus der Ukraine. Basis für die Wörter, Phrasen, Fragen und Kurzsätze stellen die jahrelange Erfahrung des Autors und eine aktuelle Bedarfserhebung dar. Sie wurde vom Sprachinstitut des Bundesheeres an der Landesverteidigungsakademie erstellt.

Der Aufbau der vorliegenden Sprachfibel richtet sich somit ebenfalls nach der zu erwartenden Lage und Lageentwicklung vor Ort, also im Registrieren und Zuweisen von Erstunterkünften, Feststellung des Gesundheitszustandes und sonstiger Kommunikation, wie Familienzusammenführung bei Trennung auf der Flucht.

Die Sprachfibel beginnt mit dem „ersten Kontakt“ mit Personen, deren Herkunft die einzige bekannte Größe ist. Man kann davon ausgehen, dass Ukrainisch auch von Menschen aus der Ostukraine gut verstanden wird. Die Sprachfibel dient einer Erstverständigung, für detaillierte Fragen und Erörterungen müssen Dolmetscher hinzugezogen werden.

Wortgetreue Phrasen sind unter Anführungszeichen gesetzt.

Die themenrelevanten Wörter sind in Kapiteln zusammengefasst und alphabetisch in der Ausgangssprache Deutsch aufgelistet. Auf eine alphabetische Reihung der Zielsprache als zweiten Teil wird vorerst verzichtet.

Bei Phrasen oder kurzen Fragen oder Sätzen wird, wo es im Sinne des leichteren Auffindens notwendig ist, das Schlüsselwort vorangestellt und danach die alphabetische Reihung durchgeführt (z. B.: Papiere; „Zeigen Sie Ihre Papiere!“ – alphabetische Reihung nach „Papiere“).

Die Sprachfibel wird vorerst nur als pdf-Datei verfügbar gemacht. Später ist auch eine Druckversion vorgesehen.

1.2 Erstkontakt

DEUTSCH	*UKRAINISCH*	*Lautschrift*
Guten Tag! Österreichische Grenzkontrolle!	Добрий день! Прикордонна служба Австрії!	Dóbryj dein! Prykordóna slúzhba áfstriji
Passkontrolle!	перевірка паспортів	perewírka pásportif
Ausweiskontrolle	перевірка посвідчення	perewírka poswítschennja
polizeiliche Erfassung	поліцейська реєстрація	politséjska rejestrátsija
Wohin fahren sie?	Куди Ви їдете?	kudý wy jídete?
Woher kommen Sie?	Ви звідки?	Wy zwítky?
Welche Sprache sprechen Sie?	Якою мовою ви розмовляєте?	jakóju mówoju wy rozmofljájete?
Sprechen Sie Deutsch?	Ви розмовляєте німецькою?	wy rozmofljájete nimétskoju?
Sprechen Sie Englisch?	Ви розмовляєте англійською?	wy rozmofljájete anhlískoju?
Sprechen Sie Ukrainisch?	Ви розмовляєте українською?	wy rozmofljájete ukrajínskoju?

1.3 Länder und Sprachen als Antwortvorschläge

DEUTSCH	*UKRAINISCH*	*Lautschrift*
Deutschland	Німеччина	nimétschyna
Deutsch	німецький	nimétskyj
Moldawien	Молдавія – Молдова	moldáwija – móldowa
Slowakei	Словаччина	slowátschyna
Slowakisch	словацький	slowátskyj
Österreich	Австрія	áfstrija
Polen	Польща	pójlschtscha
Polnisch	польський	pójlskyj
Rumänien	Румунія	rumúnija
Rumänisch	румунський	rumúnskyj
Russische Föderation	Російська Федерація	rosíjska federátsija
Russisch	російський	rosíjskyj
Tschechien	Чехія	tschéchija
Tschechisch	чеський	tschéskyj
Ukraine	Україна	ukrajína
Ukrainisch	український	ukrajínskyj
Ungarn	Угорщина	uhórschtschyna
Ungarisch	угорський	uhórskyj
Über welches Land sind Sie eingereist?	Через яку країну ви в'їхали?	tschérez jakú krajínu wy wjíchaly?
Wollen sie in Österreich bleiben?	Чи ви хочете залишатись в Австрії?	tschy wy chótschete zalyschátys w ástrija?
Wollen sie weiterreisen?	Чи ви хочете подорожувати далі?	tscy wy chótschete podoróžuwaty dáli?

Wo haben Sie Bekannte?	Де ви маєите знаяомих?	de wy májete znajómych?
Wo haben Sie Verwandte?	Де ви маєте родичів?	de wy májete ródytschif?
Wollen sie weiter nach Deutschland?	Чи ви хочете далі до Німеччини?	tschy wy chótschete dáli do nimétschyny?

1.4 Landeskundlicher Teil

1.4.1 Grundlegendes über die Sprache

Das ukrainische Alphabet verwendet folgende 33 Buchstaben:

А а {a}	Б б {b}	В в {w}	Г г {h}	Ґ г {g}
Д д {d}	Е е {e}	Є є {je}	Ж ж {ž}	З з {z}
И и {iü}	І і {i}	Ї ї {ji}	Й й {j}	К к {k}
Л л {l}	М м {m}	Н н {n}	О о {o}	П п {p}
Р р {r}	С с {s}	Т т {t}	У у {u}	Ф ф {f}
Х х {ch}	Ц ц {tse}	Ч ч {tsche}	Ш ш {scha}	Щ щ {schtscha}
ь {Palatalisie-rungszeichen}	Ю ю {ju}	Я я {ja}		

Anmerkungen zur Aussprache:
Vokale:

- Die Aussprache hat deutlich zu erfolgen, sonst ist das Gesagte nicht verständlich.
- Ist der auslautende Konsonant palatal (=weich), dann kann dem vorausgehenden Vokal ganz leicht ein „j“ zugefügt werden, Bsp: den´ wird zu dejn, aber kein offenes ä wie das deutsche „dein“
- Die Aussprache von И liegt zwischen einem deutschen i und ü, wiedergegeben durch y

- Diphthonge werden als zwei getrennte Vokale ausgesprochen.

Aussprache der Konsonanten:

- Das ukrainische „г“ wird wie „h“ ausgesprochen
- „Ч“ wie „tsch“ in Deutsch
- „Щ“ stimmloses „schtscha“
- „s“ wie „ss“ in Fass
- „ш“ wie „sch“ in Schule
- „В“ wie „w“ in Wasser; nach Vokal vor Konsonant wird das w wie f ausgesprochen: sláwa (слава), aber wyftschánnja (вивчання)
- „З“ wie s (stimmhaft gesprochen) in Rose
- Ж stimmhaftes ž wie in Journal {žurnal}

Achtung auf die Unterscheidung zwischen stimmhaften und stimmlosen Konsonanten: z – s, ž – š, b – p, d – t, k – g
Diese ist in slawischen Sprachen bedeutungsrelevant.

1.4.2 Anmerkungen zur Wortliste

In der Wortliste werden zur besseren Aussprache auch Angaben zur Lautschrift angeführt. Diese sind nicht an der internationalen IPA-Norm ausgerichtet, da diese für Laien schwer zu lesen ist. Stattdessen wurde versucht, die ukrainischen Begriffe in deutscher Rechtschreibung wiederzugeben, was allerdings nur näherungsweise möglich ist.

1.4.3 Basisdaten über die Ukraine (bis 2022)

Die Ukraine ist ein Staat, der 1991 nach dem Zerfall der Sowjetunion unabhängig wurde. Die Transformation von der Plan- zur Marktwirtschaft konnte noch nicht vollkommen abgeschlossen werden. Die Pandemie hat die wirtschaftliche Entwicklung des Landes weiter verlangsamt. Die Ukraine ist einer der wichtigsten Getreideproduzenten der Welt.

Staatswappen	Staatsflagge	Streitkräfte	Polizei

Landesfläche insgesamt	ca. 600.000 km² (mit der Krim)
Einwohner	ca. 44 Millionen
Bevölkerungsdichte	77 Einwohner pro km²
Telefonvorwahl	00380
Währung	UAH – ukrainische Hryvna (Гривна)
Urbanisierung	57,40%
Städte	Kiew (Київ) 3 mio., Charkiw (Харків) 1,4 mio., Odessa (Одеса) 1 mio., Dnipro (Дніпро) 0,9 mio., Donetsk (Донецьк) 0,9 mio., Saporischschja (Запоріжжя) 0,7 mio., Lemberg (Львів) 0,7 mio.
Ethnien	37 mio. Ukrainer, 8 mio. Russen, 500.000 Rumänen/Moldawier, 275.000 Weißrussen, 240.000 Krimtartaren, 200.000 Bulgaren, 150.000 Ungarn
Religionen	Orthodoxe Kirche 60%, Griechisch-katholisch (uniert) ca. 6%, Protestanten 1%, Röm-Kath. 0,7%, 22% Gläubige ohne Religionsgemeinschaft
Staatsform	präsidial-parlamentarische Republik
Staatsoberhaupt	Präsident Wolodimir Zelenski
Regierungschef	Ministerpräsident Denis Schmyhal
Parlament	Werchowna Rada (Верховна рада)

Die Mehrheit der Russen (in der Russischen Föderation) betrachten die Ukrainer als „Kleinrussen“, die einen Dialekt sprechen, vergleichbar mit

dem Schweizer Deutsch. Der Ukrainer jedoch sieht sich nicht als Russen und lehnt diese Zugehörigkeit meistens ab. Die Ablehnung ist aber nicht nur in der Westukraine sehr stark, wo mehrheitlich Ukrainisch gesprochen wird, sondern auch in Städten wie Charkiw oder Cherson, wo die Bevölkerung im Alltag Russisch spricht. Dennoch fühlen sich die Menschen dort nicht als „Russen“, sie beharren auf ihrer Eigenstaatlichkeit und demonstrieren dabei zur Unterstreichung der Glaubwürdigkeit ihre Zweisprachigkeit. Sie sprechen Russisch, Ukrainisch und in der Eile manchmal auch Surschyk, eine Mischsprache zwischen Russisch und Ukrainisch.

1.5 Registrierung

DEUTSCH	*UKRAINISCH*	*Lautschrift*
allein: „Sind Sie allein?“	«Ви самі?»	wy samí?
Ausweis; „Haben Sie einen Ausweis?“	«Чи ви маєте посвідчення?»	tschy wy májete poswítschennja?
biometrisch: „Haben Sie einen biometrischen Pass?“	«Чи ви маєте біометричний паспорт?»	tschy wy májete biometrítschnyj pásport?
bleiben: „Bleiben Sie in Österreich?“	«Чи ви залишаєтесь в Австрії?»	tschy wy zalyschájetejs w afstriji?
dolmetschen: „Kann jemand dolmetschen?“	«Чи хто-небудь може перекладати?»	tschy chto-nébud može perekladáty?
Fingerabdruck: „Ihr Fingerabdruck ist zur Registrierung nötig“	«Ваш відбиток пальця потрібен за реєстрації.»	wasch widbýtok pájltsja potríben za rejestrátsiji.
Geld: „Haben Sie Geld?“	«Чи ви маєте гроші?»	tschy wy májete hróschi?
Geldbörse (Brieftasche)	гаманець	hamannéjts

glauben; „Ich glaube Ihnen!“	«Я вам вірю!»	ja wam wírju
herkommen: „Kommen Sie her!“	«Іди сюди!»	idít sjudý!
Erste-Hilfe: „Ich leiste Erste Hilfe.“	«Я надаю першу домедичну допомогу.»	ja nadajú pérschu domedýtschnu dopomóhu
Mobiltelefon	мобільник	mobílnyk
Papiere: „Zeigen Sie bitte Ihre Papiere“	«пред’явити документи»	próschu predjáwyty dokuménty
Registrierung durch das Rote Kreuz	реєстрація в Червоному Хресті	rejestrátsija f tscherwónomu chrésti
Ruhe: „Ruhe, bitte! Ich höre nichts.“	«Тихо, будь ласка! Я нічого не чую.»	týcho, budláska! ja nitschóho ne tschúju
Schule: „Haben Sie schulpflichtige Kinder?“	«Чи ви маєте дітей з обов’язковим шкільним навчанням?»	tschy wy májete ditéj z obowjaskówym schkilným naftschánnjam?
Schule: In Österreich gibt es 9 Jahre Schulpflicht.	В Австрії є обов’язкове шкільне навчання, триває 9 років	w áfstriji je obowjaskówe schkilné naftschánnja, trywáje déwjat rókif
Schule: Volksschule (4 Jahre)	початкова школа (4 роки)	potschatkówa schkóla (tschotýry róky)

Schule: Hauptschule (5 Jahre)	загальна школа (5 роки)	zahálna schkóla (pjajt rókif)
Schule: Gymnasium (8 Jahre)	гімназія (8 років)	himnázija (wisim rókif)
SIM-Karte: „Brauchen Sie eine österreichische SIM-Karte?“	«Вам потрібна СІМ-карта?»	wam potríbna sim-kárta?
SIM-Karte: „Haben Sie eine österreichische SIM-Karte?“	«Чи ви маєте австрійську СІМ-карту?»	tschy wy májete afstríjsku sim-kártu?
sprechen: „Sprechen Sie bitte langsam!“	«Розмовляйте, будь ласка, повільно!»	rozmofljájte budláska powílno!
verletzt: „Sind Sie verletzt?“	«Ви поранені?»	wy poráneni?
Verletzung	поранення	poránennja
verstehen: „Ich verstehe“. „Ich verstehe nicht!“	«Я розумію» - «Я вас не розумію»	ja ne rozumíju - ja was ne rozumíju
verstehen: „Ich verstehe kein Ukrainisch“	«Я не розумію українською мовою»	ja ne rozumíju ukrajínskoju mówoju
visafrei: „Bis zu 90 Tagen Aufenthalt brauchen Sie kein Visum“	«До дев’яноста днів перебування не потрибно візи»	do dewjanósta dnif perebuwánnja ne potrýbno wízy
Visafreiheit	безвізовий режим	bezwízowyj režým

1.6 Unterkunft

DEUTSCH	*UKRAINISCH*	*Lautschrift*
Badewanne	ванна	wánna
Badezimmer	ванна кімната	wánna kimnáta
Dusche	душ	dusch
Familie	сім'я	simjá
Familie: „Wie groß ist Ihre Familie?“	«наскільки велика ваша сім'я? »	naskílky welýka wáscha simjá
Geschirr	посуд	pósud
Kind, Kinder	дитина, діти	dytýna, díty
Kinder: „Wie viele Kinder haben Sie?“	«Скільки у вас дітей?»	skílky u was ditéj?
Kochherd	плита	plytá
Küche	кухня	kúchnja
Kühlschrank	холодильник	cholodýlnyk
Sanitäranlage	санітарний вузол	sanitárnyj wúzol
Toilette	туалет	tualét
Unterbringung	розміщення	rozmíschtschennja
Unterbringung: „Das ist eine vorläufige Unterbringung“	«Це тимчасове розміщення»	tse tymtschasówe rozmíschtschennja
Unterkunft	житло	žytló
Unterkunft: „Brauchen Sie eine Unterkunft?“	«Чи ви потребуєте житло?»	tscy wy potrébujete žytló?
Unterkunft: „Wir suchen eine Unterkunft.“	«Ми шукаємо житло.»	my schukájemo žytló
wohnen	жити	žýty
Wohnung	оселя	osélja

1.7 Reisen, Zieldestination

DEUTSCH	*UKRAINISCH*	*Lautschrift*
Belgien	Бельгія	bélhija
Dänemark	Данія	dánija
Deutschland	Німеччина	nimétschyna
EU: „Bleiben sie in der EU?“	«Чи ви залишаєтесь в ЄС?»	tschy wy zalyschájetejs f je-es?
EU: „Welches Land der EU ist das Ziel?“	«Яка країна ЄС ваша кінцева точка?»	jaká krajína wáscha kintséwa tótschka?
EU: Europäische Union	Європейський Союз	jefropéijskyj sojúz
Finnland	Фінляндія	finlándija
Frankreich	Франція	frántsija
Großbritannien	Великобританія	welýkobrytánija
Irland	Ірландія	irlándija
Island	Ісландія	islándija
Italien	Італія	itálija
Kontakt	контакт	kontákt
Kontakt: „Haben Sie im Zielland Kontakte?“	«Чи ви маєте контакти в місці призначення?»	tscy wy májete kontákty f místsi pryznátschennja?
Luxemburg	Люксембург	ljuksembúrg
Niederlande	Нідерланди	niderlándy
Norwegen	Норвегія	norwéhija
Portugal	Португалія	portuhálija
Reise	подорож	pódorož
Reiseziel 1	місце призначення	místse pryznátschennja

Reiseziel 2	кінцева точка подорожі	kintséwa tótschka pódoroži
Schweden	Швеція	schwétsija
Schweiz	Швейцарія	schwejtsárija
Slowenien	Словенія	slowénija
Spanien	Іспанія	ispánija
Tschechien	Чехія	tschéchija

1.8 Grußformeln/Ansprache

DEUTSCH	*UKRAINISCH*	*Lautschrift*
alles ≠ nicht alles	все ≠ не все	fse ≠ ne fce
„Alles Gute!“	«Всього доброго!»	fsohó dóbroho
„Alles in Ordnung?“	«Чи все нормально?»	tschy fse normálno?
„Alles klar?“	«Чи все ясно?»	tschy fse jásno?
Angst: „Haben Sie keine Angst!“	«Не бійтеся!»	ne bíjtesja!
„Auf Wiedersehen!“	«До побачення!»	do pobátschennja!
„Bitte sehr!“ (anbieten)	«Прошу!»	próschu!
„Bitte wiederholen!“	«Прошу повторити!»	próschu poftorýty!
„Bitte... (ersuchen)“	«Будь ласка!»	budláska!
„Danke!“	«Дякую!»	djákuju!
dort	там	tam
dorthin	туди	tudý
Durst: „Haben Sie Durst?“	«Чи ви маєте спрагу?»	tschy wy májete spráhu?

Freund	друг	druch
„Gute Fahrt!“	«Щасливої подорожі!»	schtschaslýwoji pódoroži!
„Guten Abend!“	«Добрий вечір!»	dóbryj wétschir!
„Guten Morgen!“	«Доброго ранку! »	dóbroho ránku
„Guten Tag!“	«Добрий день!»	dóbryj dejn!
Hunger: „Haben sie Hunger?“	«Чи ви голодні?»	tschy wy holódni
„Wir danken!“	«Дякуємо!»	dyákujemo
„Hallo!“	«Привіт!»	prywít!
hier	тут	tut
„Hier, nehmen Sie!“	«Ось, беріть!»	ojs-berijt!
“Hierher!“	«Сюди!»	sjudý!
„Ich bin Österreicher!“	«Я австрієць!»	ja afstríjejts
„Ich habe eine Frage!“	«Я маю питання!»	ja máju pytánnja
„Ich helfe Ihnen.“	«Я вам допоможу.»	ja wam dopomóžu
reden: „Ich möchte mit Ihnen reden!“	«Я хочу розмовляти з вами!»	ja chótschu rozmofljáty z wámy
„Ja, bitte!“	«Так, прошу!»	tak, próschu!
„Ja!“	«Так!»	tak
jetzt	зараз	záraz
„Kommen Sie her!“	Іди сюди!	idý sjudý!
„Nein (danke)!“	«Ні, дякую!»	ni, djákuju!
„Nein!“	«Ні!»	ni!
oft ≠ nicht oft	часто ≠ не часто	tschásto ≠ ne tschásto
Problem: „Haben Sie ein Problem?“	«Чи ви маєте проблеми?»	tschy wy májete problémy?
schnell	швидко	schwýtko

und	і, та	i, ta
„Viel Glück!“	«Успіхів!»	úspichif!
von dort	звідти	zwídty
von hier weg	звідсіль	zwídsil
„Warten Sie hier!“	«Чекайте тут, будь ласка!»	tschekájte tut, budláska!
„Wie geht es Ihnen?“	«Як ся маєте?»	jak sja májete?

1.9 Vorstellung

DEUTSCH	*UKRAINISCH*	*Lautschrift*
„Ich bin österreichischer Soldat.“	«Я австрійський військовослужбовець.»	ja afstríjskyj wiskowoslužbówejts
„Ich bin Mitarbeiter des Österreichischen Roten Kreuzes.“	«Я співробітник Червоного хреста Австрії.»	ja spifrobítnyk tscherwónoho chrésta áfstriji
„Ich arbeite in einer Hilfsorganisation.“	«Я працюю в допоміжній організації.»	ja pratsjúju f dopomížnij orhanizátsiji
„Ich bin Polizist.“	«Я поліцейський.»	ja politséjskyj
Österreichisches Bundesheer	Збройні сили Австрії	zbrójni sýly áfstriji
„Ich heiße ...“	«Мене звати ...»	mené zwáty ...
Rotes Kreuz	Червоний хрест	tscherwónyj chrest
„Wie alt ist er/sie?“	«Скільки він/вона має років?»	skílky win/woná máje rókif?
„Wie alt sind Sie?“	«Скільки ви маєте років?»	skílky wy májete rókif?

„Wie heißen Sie?“	«Як вас звати?»	jak was zwáty?
„Wie heißt er/sie?“	«Як його/її звати?»	jak johó/jijí zwáty?

1.10 Arbeitsuche

DEUTSCH	*UKRAINISCH*	*Lautschrift*
Arbeit	робота	robóta
Arbeit: „Suchen Sie Arbeit?“	«Чи ви шукаєте роботу?»	Tschy wy schukájete robótu?
Arbeitsamt	біржа праці	bírža prátsi
Arbeitserlaubnis	дозвіл на роботу	dózwil na robótu
Ausbildung	освіта	oswíta
Ausbildung: „Haben Sie eine universitäre Ausbildung?“	«Чи ви маєте освіту університету?»	tschy wy májete oswítu uniwersytétu?
Automechaniker	автослюсар	aftosljúsar
Beruf	фах	fach
Beruf: „Was sind Sie von Beruf?“	«Хто ви за фахом?»	chto wy za fáchom?
Elektriker	електромонтер	elektromontér
Handwerker	ремісник	remisnýk
Installateur	сантехнік	santéchnik
Lehrer	учитель	utschýtejl
Lehrerin	учителька	utschýtejlka
Schlosser	слюсар	sljúsar
Sprache	мова	mówa
Sprache: „Dann müssen Sie die Sprache lernen.“	«Тоді вам треба вивчити мову.»	todí wam tréba wyftschýty mówu

Sprachkurs Deutsch	курси німецької мови	kúrsy nimétskoji mówy
sprechen	розмовляти	rozmofljáty
sprechen: „Sprechen Sie Englisch?“	«Чи ви розмовляєте англійською?»	tschy wy rozmofljájete anchlíjskoju?
sprechen: „Sprechen Sie Deutsch?“	«Чи ви розмовляєте німецькою?»	tschy wy rozmofljájete nimétskoju?

1.11 Fragen – allgemein

DEUTSCH	*UKRAINISCH*	*Lautschrift*
Wann?	Коли?	kolý?
Warum?	Чому?	tschomú?
Was?	Що?	schtscho?
Wer?	Хто?	chto?
Wie?	Як?	jak?
Wie viel (e)?	Скільки?	skílky?
Wo?	Де?	de?
Wohin?	Куди?	kudý?
Woher?	Звідки?	zwítky?

1.12 Familie

DEUTSCH	*UKRAINISCH*	*Lautschrift*
Bruder	брат	brat
Eltern	батьки	bajtký
Familie	сім’я	simjá

Frau, Ehefrau	дружина	družýna
Großmutter	бабуся	babúsja
Großvater	дідусь	didújs
„Ist das Ihr Mann?“	«Де ваш чоловік?»	de wasch tscholowík?
„Mein Mann ist in der ukrainischen Armee.“	«Мій чоловік у Збройних силах.»	mij tscholowík u zbrójnych sýlach
„Ist das Ihre Frau?“	«Це ваша дружина?»	tse wascha družýna?
Junge	хлопець	chlópejts
Kind	дитина	dytýna
Mädchen	дівчина	díftschyna
Mann, Ehemann	чоловік	tscholowík
Mutter	мати	máty
Onkel	дядя	djádja
Schwester	сестра	sestrá
„Sind das Ihre Kinder?“	«Чи вони ваші діти?»	tschy woný wáschi díty?
Sohn	син	syn
Tante	тітка	títka
Tochter	дочка	dótschka
Vater	батько	bájtko

1.13 Gesundheit

DEUTSCH	*UKRAINISCH*	*Lautschrift*
Abstand: „Bitte halten Sie Abstand!“	«Тримайте дістанцію!»	trymájte distántsiju!
Antibiotikum	антибіотик	antybiótyk
Arzt: „Benötigen Sie einen Arzt?“	«Ци вам потрібний лікар?»	tschy wam potríbnyj líkar?
Blut	кров	krof
Brennen	опік	ópik
Coronatest	Тести на COVID-19	tésty na kówid-dewjatnatsajt
Decke	ковдра	kófdra
Desinfektionsmittel	засоби десінфекції	zásoby desinféktsiji
Fieber	лихоманка	lychománka
gesund	здоровий	zdorówyj
„Hilfe!“	«Допоможіть!»	dopomožíjt
Hunger	голод	hólod
Impfung	щеплення	schtschéplennja
Impfung	вакцинація	waktsynátsija
Impfung: „Haben Sie eine Impfung?“	«Чи ви вакциновані?»	tschy wy waktsynówani?
Infektion	інфекція	inféktsija
krank: „Er / sie (anwesend) ist (schwer) krank.“	«він дуже хворий» / «вона дуже хвора»	win dúže chwóryj / woná dúže chwóra
Krankenhaus	лікарня	likárnja
Krankheit	хвороба	chworóba
Medizin, Arznei	ліки	líky

medizinische Versorgung	медичне забезпечення	medýtschne zabespétschennja
Mund- Nasenschutz	захисна маска	zachyszá máska
Quarantäne	карантен	karantén
Sanitäter	санітар	sanitár
sauber, säubern	чистий, чистити	tschýstyj, tschystýty
Schmerz: „Haben Sie Schmerzen?“ „Wo haben Sie Schmerzen?“	«У вас болить?» / «Що у вас болить?»	u was bolíjt? / schtscho u was bolíjt?
„Sind Sie schwanger?“	«Чи ви вагітні?»	tschy wy wahítni?
Sind Sie verletzt?	«Чи ви поранені?»	tschy wy poráneni?
Verband	бандаж	bandáž
Verbrennung	опік	ópik
Verletzte(r)	постраждалий / постраждала	postraždályj / postraždála
Verletzung, Wunde	рана	rána
waschen	вмити	fmýty

1.14 Bekleidung und Gegenstände

DEUTSCH	*UKRAINISCH*	*Lautschrift*
Hose	штани	schtány
Hosentasche	кишеня	kyschénja
Hut	капелюх	kapeljúch
Jacke	куртка	kúrtka
Kappe	пілотка	pilótka
Koffer	валіза	walíza

Mantel	плащ	plaschtsch
Manteltasche	кишеня пальто	kyschénja pajltó
Mund- Nasenschutz	захисна маска	zachysná máska
Rucksack	рюкзак	rjugzák
Schal	шарф	scharf
Schleier	вуаль	wuájl
Schutzhandschuhe	захисна рукавиця	zachysná rukawýtsja
Tasche	сумка	súmka

1.15 Medizinischer Wortschatz

DEUTSCH	*UKRAINISCH*	*Lautschrift*
„Nicht bei Schwangerschaft einnehmen.“	«Не прийміть під час вагітності!»	ne pryjmít´ pid tschas wachnítosti
Alkohol: „Keinen Alkohol bei Einnahme des Medikaments trinken.“	«Не пийте алкоголю разом з ліками!»	ne pýjte alkohólju rázom z líkamy
Alkohol: „Keinen Alkohol trinken.“	«Не пийте алкоголю!»	ne pýjte alkohólju!
Alkohol: „Nicht zusammen mit Alkohol oder Drogen einnehmen.“	«Не прийміть разом з алкоголем та наркотиками.»	ne pryjmít´ rázom z alkohólem ta narkótykamy
Anzahl der Dosen/ Informationen zur Art der Anwendung	чисельність доз/інформація щодо застосування	tschysel´nist´doz/in formátsija schtschódo zactosuwánnja

Arzneimittelanamnese, Vormedikation (Medikamente, die eingenommen wurden bzw. bereits eingenommen werden)	анамнез щодо ліків, премедикація (попередня медикаментозна підготовка пацієнта)	anámnez schtschódo líkiw, premedykátsija (poperédnja medykamentózna pidhotówka patsijénta)
Atemnot	задишка	zadýschka
Auf nüchternen Magen einnehmen	прийміть ліки натщесерце	pryjmít´ líky natschtschésertse
auftragen: „Auf der betroffenen Stelle auftragen.“	«Нанести на уражену ділянку.»	nanestý na urázhenu diljánku
Ausschlag	висип	wýsyp
Außerhalb der Reichweite von Babys aufbewahren	Збережіть ліки недоступно для немовлят.	zberezhít líky nedostúpno dlja nemowlját
Außerhalb der Reichweite von Kindern aufbewahren	збережіть ліки недоступно для дітей	zberezhít´ líky nedostúpno dlja ditéj
Bis zu Ende einnehmen	прийміть ліки до кінця	pryjmít´ líky do kintsjá
Buccaltablette	Одна таблетка для трансбуккального прийому	odná tablétka dlja transbukájlnoho pryjómu
Buccaltablette	одна трансбукальна таблетка	odná transbukájlna tablétka
Die Verordnung kann… verursachen	ліки рецепта можуть причинити…	líky retsépta mózhut prytschynýty…

Dosierung / Art der Anwendung	дозування / спосіб застосування	dozuwánnja / spósib zastosuwánnja
Durchfall	діарея, пронос	diaréja, pronós
Erbrechen	блювання	bljuwánnja
Fieber	висока температура	wysóka temperatúra
Gebrauchsanweisung	інструкція для користувача	instrúktsija dlja korystuwatschá
Gewichtsverlust	схуднення	s-chúdnennja
Gewichtszunahme	збільшення ваги	zbílschennja wahý
Gut schütteln	добре струсити	dóbre strusýty
Häufigkeit (wann und wie oft das Medikament einzunehmen ist)	частотність прийому ліків	tschastótnist´ pryjómu líkiw
Husten	кашель	káschejl
Indikation (Grund für die Medikamente)	показання (причина прийому ліків)	pokazánnja (prytschýna pryjómu líkiw)
Inhalieren	інгаляція	inhaljátsija
Intramuskulär injizieren	внутрішньом'язова ін'єкція	wnutríschnjo-mjazowá injéktsija
Kapsel: 1 Kapsel alle 2 Stunden	по одній капсулі кожні дві години	po odníj kápsuli kózhni dvi hodýny
Kapseln	капсули	kápsuly
Klingeln in den Ohren	дзвін у вухах	dzwin u wúchach
Kopfschmerzen	головний біль	holowzýj bil´
Kurzatmigkeit	задишка	zadýschka
Lichtempfindlichkeit	світлочутливість	switlotschutlýwist´
Medikament zerkleinern	роздрібнити ліки	rozdribnýty líky

Medikamente am Abend	ліки увечері	líky uwétscheri
Medikamente am Morgen	ранковий прийом ліків	rankówyj pryjóm líkíw
Medikamente im Kühlschrank aufbewahren	збережіть ліки в холодильнику	zberezhít líky w cholodýlnyku
Medikamente in der Nacht	нічний прийом ліків	nitschnýj pryjóm líkiw
Medikamentenauswahl	вибір ліків	wýbir líkiw
Medikation	ліки	líky
Menge	кількість	kílkist
Messlöffel zur oralen Verabreichung	мірна ложка для ротового прийому	mírna lóžka dlja rotowóho pryjómu
Milligramm	міліграм	milihrám
Milliliter	мілілітр	mílilitr
Mit Spacer inhalieren	інгаляція із спейсером	inhaljátsija iz cpéjserom
Mit Wasser einnehmen	приймати з водою	pryjmáty z wodóju
Morgen	ранок	ránok
Müdigkeit	втомленість	wtómlenist
Muskelschmerzen	м'язові болі	mjazowí bóli
Name des Medikaments	назва ліків	názwa líkiw
Nebenwirkungen	побічний ефект	pobítschnyj efékt
Nehmen Sie die Medikamente bei	прийміть ліки, коли...	pryjmít líky, kolý …
Nummer	номер	nómer
Patient/-in	пацієнт	patsijént
Rezeptname	назва рецепта	názwa retsépta
Rückenschmerzen	біль у спині	bil u spýni

Schläfrigkeit	сонли́вість	sonlýwist´
Schlafstörung	порушення сну	porúschennja snu
Schwindel	запаморочення	zapámorotschennja
Schwindelig fühlen beim Aufstehen	відчуття запаморочення під час вставання	widtschuttjá zapámorotschennja pid tschas wstawánnja
Sodbrennen	печія	petschijá
Spritze zur oralen Verabreichung	шприц для ротового прийому	schpryts dlja rotowóho pryjómu
Subkutan injizieren	підшкірна ін'єкція	pidschkírna injéktsija
Suppositorium (Zäpfchen)	одна свічка/один супозиторій	odná swítschka/odýn supozytórij
Suppositorium (Zäpfchen)	супозиторій (свічка)	supozytórij (swítschka)
Tablette: 1 Tablette alle 4 Stunden	по одній таблетці кожні чотири години	po odníj tablétsi kózhni tschotýry hodýny
Tablette: 2 Tabletten alle 4 Stunden	дві таблетки кожні чотири години	dwi tablétky kózhni tschotýry hodýny
Tablette: Eine halbe Tablette	півтаблетки	piwtablétky
Tabletten	таблетки	tablétky
Tropfen direkt ins Auge geben	давати краплі безпосередньо в очі	daváty krápli bezposerédnjo w ótschi
Tropfen: 1 Tropfen ins linke Ohr	одна крапля в ліве вухо	odná kráplja w líwe wúcho

Tropfen: 1 Tropfen ins rechte Auge	одна крапля в праве око	odná kráplja w práwe óko
Übelkeit	нудота	nudóta
Über Magensonde bei Kindern	через шлунковий зонд у дітей	tschérez schlunkówyj zond u ditéj
verdünnen: 1 Beutel verdünnen und mit Wasser mischen	розвести пакетик і змішати з водою	rozwestý pakétyk i zmischáty z wodóju
Verordnender Arzt	лікар, який виписує рецепт	líkar, jakýj wypýsuje retsépt
verschwommene Sicht	затуманений зір	zatumánenyj zir
Verstopfung (Obstipation)	запор (обстипація)	zapór (obstypátsija)
Verwalten	адміністрування	administruwánnja
Verwirrtheit	розгубленість	rozhúblenist
Vorsichtsmaßnahme/ Warnhinweise	запобіжний захід/попередження	zapobízhnyj záchid/ poperédzhennja
Während der Stillzeit das Medikament nicht einnehmen	не прийміть ліків під час годування грудьми	ne pryjmít´ líkiw pid tschas hoduwánnja hrudmí
Wasser trinken	пити воду	pýty wódu
Wie man das Medikament einnimmt	як треба приймати ліки	jak tréba pryjmáty líky
Zittern (Tremor)	тремтіння (тремор)	tremtínnja (tremor)
Zum Einführen in die Vagina	для введення в піхву	dlja wwédennja w píchwu
Zum Essen einnehmen	приймати з їжою	pryjmáty z jížoju

1.16 Zahlen

DEUTSCH	*UKRAINISCH*	*Lautschrift*
0 null	нуль	nujl
1 eins	один	odýn
2 zwei	два	dwa
3 drei	три	try
4 vier	чотири	tschotýry
5 fünf	п’ять	pjajt
6 sechs	шість	schist
7 sieben	сім	sim
8 acht	вісім	wísim
9 neun	дев’ять	déwjajt
10 zehn	десять	désjajt
11 elf	одинадцять	odynátsjajt
12 zwölf	дванадцять	dwanátsjajt
13 dreizehn	тринадцять	trynátsjajt
14 vierzehn	чотирнадцять	tschotyrnátsjajt
15 fünfzehn	п’ятнадцять	pjatnátsjajt
16 sechzehn	шістнадцять	schistnátsjajt
17 siebzehn	сімнадцять	simnátsjajt
18 achtzehn	вісімнадцять	wisimnátsjajt
19 neunzehn	дев’ятнадцять	dewjatnátsjajt
20 zwanzig	двадцять	dwátsajt
30 dreißig	тридцять	trýdsajt
40 vierzig	сорок	sórok
50 fünfzig	п’ятдесят	pjadesját
60 sechzig	шістдесят	schistesját

70 siebzig	сімдесят	simdesját
80 achtzig	вісімдесят	wsimdésját
90 neunzig	дев'яносто	dewjanósto
100 hundert	сто	sto
200 zweihundert	двісті	dwísti
1000 tausend	тисяча	týsjatscha

1.17 Zeitangaben

DEUTSCH	*UKRAINISCH*	*Lautschrift*
am Abend	увечері	uwétscheri
am Morgen	вранці	frántsi
am Nachmittag	після обіду	píslja obídu
am Vormittag	до обіду	do obídu
gestern	учора	utschóra
heute	сьогодні	sohódni
in der Früh	уранці	urántsi
in der Nacht	уночі	unotschí
Jahr	рік	rik
Mittag	обід	obíd
Monat	місяць	mísjats
morgen	завтра	záftra
Nachmittag	післяобідній час	pisljaobídnij tschas
nächste Woche	наступний тиждень	nastúpnyj týždejn
Nacht	ніч	nitsch
Tag	день	dejn
übermorgen	післязавтра	pisljazáftra

Uhr	годинник	hodýnyk
vorgestern	позавчора	pozaftschóra
vorige Woche	минулий тиждень	mynúlyj týždejn
Vormittag	час до обіду	tschas do obídu
„Wann war das?“	Коли відбулось?	kolý widbúlos?
„Wie spät ist es, bitte?“	Прошу, котра година?	próschu, kotrá hodýna
Woche	тиждень	týždejn
zu Mittag	під час обіду	pid tschas obídu

2. ČESKY

2.1 Pokyny

Tato jazyková příručka cílí především na praktické potřeby konverzace s uprchlíky z Ukrajiny. Slova, fráze, otázky a krátké věty vychází z autorových dlouholetých zkušeností, odráží i výsledky vyhodnocení požadavků vyplývajících z aktuální situace. Příručku zpracoval Jazykový institut Rakouských ozbrojených sil na Národní akademii obrany ve Vídni.

Struktura příručky vychází rovněž z předpokládaného vývoje a situací vznikajících při kontaktu s těmito uprchlíky, tj. při registraci a přidělování prvního ubytování, zjišťování zdravotního stavu a další komunikaci, např. během slučování rodin v případě, kdy byli členové rodiny v průběhu cesty rozděleni.

Příručka začíná „prvním kontaktem“ s lidmi, jejichž původ je jedinou známou veličinou. Lze předpokládat, že ukrajinštině dobře rozumí i lidé z východní Ukrajiny. Tato jazyková příručka usnadňuje prvotní dorozumění; při podrobných otázkách a diskusích je třeba využít služeb tlumočníků.

Fráze jsou uvedeny v uvozovkách.

Slova, která se vztahují k danému tématu, jsou vždy seskupena do kapitol a abecedně řazena ve zdrojovém jazyce, kterým je jazyk český. V cílovém jazyce, kterým je jazyk ukrajinský, jednotlivé výrazy v abecedním pořadí uvedeny nejsou.

Pokud jde o fráze, krátké otázky nebo věty, jako první je vždy uvedeno klíčové slovo a ostatní slova jsou řazena v abecedním pořadí tak, aby bylo usnadněno rychlé nalezení příslušné fráze (např.: dokumenty: „Ukažte Vaše dokumenty!“ - abecední řazení podle slova „dokumenty“).

Prozatím bude jazyková příručka k dispozici pouze v elektronické formě ve formátu pdf. Později se plánuje i vydání tištěné verze.

2.2 První kontakt

ČESKY	*UKRAJINSKY*	*Transliterace*
Dobrý den! Česká hraniční kontrola!	Добрий день! Прикордонна служба Чехії!	dóbryj dejň! prykordóna slúžba čéchiji
Jakým jazykem mluvíte?	Якою мовою ви розмовляєте?	jakóju móvoju vy rózmovljájetě?
Kam máte namířeno?	Куди Ви їдете?	kudý vy jídete?
kontrola totožnosti	перевірка посвідчення	perevírka posvíčeňa
Mluvíte anglicky?	Ви розмовляєте англійською?	vy rózmovljajete anhlískoju?
Mluvíte chorvatsky?	Ви розмовляєте хорватською?	vy rózmovljajete chorvátskoju?
Mluvíte česky?	Ви розмовляєте чеською?	vy rozmovljájete čéskoju?
Mluvíte maďarsky?	Ви розмовляєте угорською?	vy rózmovljajete uhórskoju?
Mluvíte německy?	Ви розмовляєте німецькою?	vy rózmovljajete niméckoju?
Mluvíte slovensky?	Ви розмовляєте словацькою?	vy rozmovljájetě slováckoju?
Mluvíte slovinsky?	Ви розмовляєте словенською?	vy rózmovljajete slovénskoju?
Mluvíte ukrajinsky?	Ви розмовляєте українською?	vy rózmovljajete ukrajínskoju?

Odkud pocházíte?	Ви звідки?	vy zvítky?
pasová kontrola	перевірка паспортів	perevírka pásportif
Potřebujete internet?	Чи Ви потребуєте інтернет?	či vy pótrebujete internet?
registrace ze strany policie	поліцейська реєстрація	politséjska rejestrátsija
Tam můžete použít počítač.	Там можна використовувати комп'ютер.	tam móžna vykorystóvuvaty kompjúter
Zde je heslo.	Ось ваш пароль!	os váš parójl!
Zde si můžete nabít mobilní telefon.	Тут Ви можете заряджати мобільник.	tut vy móžete zarjadžáty móbilnyk

2.3 Státy a jazyky

ČESKY	*UKRAJINSKY*	*Transliterace*
Chcete cestovat dále?	Чи ви хочете подорожувати далі?	či vy chóčetě podoróžuvaty dáli?
Chcete zůstat tu?	Чи ви хочете залишатись тут?	či vy chóčetě zalyšýtysja tut?
Česká republika	Чехія	čéchija
čeština	чеський	čéskyj
Chorvatsko	Хорватія	chorvátija
chorvatština	хорватський	chorvátskyj
Kde máte příbuzné?	Де ви маєте родичів?	de vy májetě ródyčif?
Kde máte známé?	Де ви маєите знаяомих?	de vy májetě znajómych?
Maďarsko	Угорщина	uhórštšina

maďarština/ maďarský	угорський	uhórskyj
Moldavsko	Молдавія – Молдова	moldávija – móldova
Německo	Німеччина	niméčyna
němčina/německý	німецький	nimétskyj
Polsko	Польща	pójlštšča
polština/polský	польський	pójlskyj
Přes kterou zemi jste přicestovali?	Через яку країну ви в'їхали?	čérez jakú krajínu vy vjíchaly?
Rakousko	Австрія	áfstrija
Rumunsko	Румунія	rumúnija
rumunština/ rumunský	румунський	rumúnskyj
Ruská federace	Російська Федерація	rosíjska federátsija
ruština/ruský	російський	rosíjskyj
Slovensko	Словаччина	slováčina
slovenština/ slovenský	словацький	slovátskyj
Slovinsko	Словенія	slovénija
slovinština/ slovinský	словенсткий	slovénskyj
Ukrajina	Україна	ukrajína
ukrajinština/ ukrajinský	український	ukrajínskyj

2.4 Jazyk a země

2.4.1 Krátké představení jazyka

Ukrajinská abeceda sestává z následujících 33 písmen:

А а {a}	Б б {b}	В в {w}	Г г {h}	Ґ г {g}
Д д {d}	Е е {e}	Є є {je}	Ж ж { ž }	З з {z}
И и {y}	І і {i}	Ї ї {ji}	Й й {j}	К к {k}
Л л {l}	М м {m}	Н н {n}	О о {o}	П п {p}
Р р {r}	С с {s}	Т т {t}	У у {u}	Ф ф {f}
Х х {ch}	Ц ц {c}	Ч ч {č}	Ш ш {š}	Щ щ { šč}
ь {označuje změkčení}	Ю ю {ju}	Я я {ja}		

Poznámky k výslovnosti:
Samohlásky:

- Výslovnost musí být jasná, jinak mluvčímu nebude rozumět.
- Pokud je koncová souhláska palatální (měkká), lze k předcházející samohlásce přidat měkké „j“, např. z „den“ se stane „dejň“.
- Výslovnost znaku „и“se podobá ruskému „ы“, přepisuje se jako „y“
- Dvojhlásky se vyslovují jako dvě samostatné samohlásky.

Výslovnost souhlásek:

- Ukrajinské „г“ se vyslovuje jako „h“.
- „ч“ se vyslovuje jako „č“.
- „щ“ jako bezhláskové „šč“.
- „s“ jako „s“ ve slově *sud*.
- „ш“jako „š“.
- „в“ jako „v“; po samohlásce před souhláskou se „v“ vyslovuje jako „f“: sláva (слава), ale: vyfčánnja (вивчання).
- „з“ jako „z“ (vokalizovaná výslovnost).
- „ж“ vokalizované jako „ž“, jako ve slově *žurnál*.

Pozor na rozdíly mezi znělými a neznělými souhláskami: z - s, ž - š, b - p, d - t, k - g. Ve slovanských jazycích mají vliv na význam.

2.4.2 Poznámky k seznamu slovíček

Seznam slovíček obsahuje rovněž fonetické informace, které usnadňují správnou výslovnost. Tento fonetický zápis není založen na mezinárodním standardu IPA, protože tento by mohl být pro laiky obtížně srozumitelný. Místo toho byl učiněn pokus o převedení ukrajinských výrazů do českého pravopisu, ačkoli takovýto převod lze provést pouze přibližně.

2.4.3 Základní údaje o Ukrajině (do roku 2022)

Ukrajina se stala nezávislým státem v roce 1991 po rozpadu Sovětského svazu. Transformace z plánovaného na tržní hospodářství ještě nebyla zcela dokončena. Pandemie dále zpomalila hospodářský rozvoj země. Ukrajina je jedním z nejvýznamnějších světových producentů obilí.

Státní znak	Státní vlajka	Ozbrojené síly	Policie

Celková rozloha	cca 600 000 km² (vč. Krymu)
Populace	cca 44 miliónů
Hustota zalidnění	77 obyvatel na km²
Kód země	00380
Měna	UAH – Ukrajinská hřivna (Гривна)
Urbanizace	57,40 %
Největší města	Kyjev (Київ) 3 mil., Charkov (Харків) 1.4 mil., Oděsa (Одеса) 1 mil., Dnipro (Дніпро) 0,9 mil., Doněk (Донецьк) 0,9 mil., Záporoží (Запоріжжя) 0,7 mil., Lvov (Львів) 0,7 mil.

Národnostní složení	37 mil. Ukrajinců, 8 mil. Rusů, 500 000 Rumunů/Moldavanů, 275 000 Bělorusů, 240 000 Krymských Tatarů, 200 000 Bulharů, 150 000 Maďarů
Náboženství	pravoslavná církev 60 %, řeckokatolická církev cca 6 %, protestatství 1 %, římskokatolická církev 0,7 %, bez vyznání 22 %
Státní zřízení	prezidentská parlamentní republika
Hlava státu	prezident Volodymyr Zelenskyj
Předseda vlády	premiér Denys Šmyhal
Parlament	Verchovna rada (Верховна рада)

Většina Rusů (v Ruské federaci) považuje Ukrajince za „Malorusy“, kteří mluví ruským dialektem. Ukrajinci se však za Rusy nepovažují a většinou toto tvrzení odmítají. Tento odmítavý postoj je velmi silný nejen na západě Ukrajiny, kde se většinově hovoří ukrajinsky, ale také ve městech jako je Charkov nebo Cherson, kde obyvatelé v každodenním životě mluví rusky. Obyvatelé Ukrajiny se necítí být „Rusy“, trvají na své státnosti a pro zvýšení věrohodnosti tohoto postoje demonstrují dvojjazyčnost. Mluví rusky, ukrajinsky a ve spěchu někdy také suržykem, což je smíšený jazyk vzniklý na základě ruštiny a ukrajinštiny.

2.5 Registrace

ČESKY	*UKRAJINSKY*	*Transliterace*
bezvízový režim	безвізовий режим	bezvízovyj režím
bezvízový styk: „Pro pobyt do 90 dnů nepotřebujete víza.“	«До дев’яноста днів перебування не потрибно візи»	do devjanósta dnif perebuváňa ně potrýbno vízy

biometrický: „Máte biometrický pas?“	«Чи ви маєте біометричний паспорт?»	či vy májetě biometríčnyj pásport?
doklady: „Předložte, prosím, Vaše doklady.“	«пред’явити документи»	prósu predjávyty dokuménty
lékařský: „Potřebujete lékařskou pomoc?“	«Ви потребуєте медичну допомогу?»	vy pótrebujete medyčnu dopomóhu?
mluvit: „Mluvte, prosím, pomalu!“	«Розмовляйте, будь ласка, повільно!»	rózmovljajtě budláska povílno!
mobilní telefon	мобільник	mobílnyk
otisky prstů: „Vaše otisky prstů jsou nezbytné pro registraci.“	«Ваш відбиток пальця потрібен за реєстрації.»	vaš vidbýtok pájlčja potríben za rejestrátsiji
peněženka	гаманець	hámanéjts
peníze: „Máte peníze?“	«Чи ви маєте гроші?»	či vy májetě hróši?
první pomoc: „Poskytnu první pomoc.“	«Я надаю першу домедичну допомогу.»	ja nadajú péršu domedýčnu dopomóhu
přijít: „Pojďte sem!“	«Іди сюди!»	idít sjudý!
registrace Červeného kříže	реєстрація в Червоному Хресті	rejestrátsija f červónomu krésti
rozumět: „Nerozumím ukrajinštině.“	«Я не розумію українською мовою»	ja ne rozumíju ukrajínskoju móvoju
rozumět: „Nerozumím Vám!“	«Я вас не розумію»	ja vás ne rozumíju
rozumět: „Rozumím.“	«Я розумію»	ja rozumíju
sám: „Jste sám/sama?“	«Ви самі?»	vy samí?

SIM karta: „Máte českou (…) SIM kartu?“	«Чи ви маєте чеськийу (…) СІМ-карту?»	či vy májetě čéskyju sim-kártu?
SIM karta: „Potřebujete SIM kartu?“	«Вам потрібна СІМ-карта?»	vam potríbna sim-kárta?
škola: druhý stupeň základní školy (pětiletý)	загальна школа (5 роки)	zahálna škóla (pjať rókif)
škola: gymnázium (osmileté)	гімназія (8 років)	himnázija (visim rókif)
škola: „Máte děti, které mají chodit do školy?“	«Чи ви маєте дітей з обов’язковим шкільним навчанням?»	či vy májetě ditéj z obovjaskóvym škilným naftšánňam?
škola: Potřebujete školní místo?	„Чи Ви потребуєте місце в школі?»	či vy pótrebujete místce v škóly?
škola: V česku je povinná devítiletá školní docházka.	В Чехії є обов’язкове шкільне навчання, триває 9 років	v čéchiji je obovjaskóve škílné nafčánňa, tryváje dévjat rókif
škola: základní (obecná) školy (čtyřletá)	початкова школа (4 роки)	počatkóva škóla (čotýry róky)
ticho: „Ticho, prosím! Nic neslyším.“	«Тихо, будь ласка! Я нічого не чую.»	týcho, budláska! Ja ničóho ne čúju.
tlumočit: „Může někdo tlumočit?“	«Чи хто-небудь може перекладати?»	či što-nébud može perekladáty?
totožnost: „Máte doklady totožnosti?“	«Чи ви маєте посвідчення?»	či vy májetě posvíčeňa?
věřit: „Věřím Vám!“	«Я вам вірю!»	ja vam vírju
zranění	поранення	poráneňňa
zraněný: „Jste zraněn(a)?“	«Ви поранені?»	vy poráněni?

zůstat: „Zůstáváte tu?“	Чи ви залишаєтесь тут?	či vy zalyšájetěs tut?

2.6 Ubytování

ČESKY	*UKRAJINSKY*	*Transliterace*
bydlet	жити	žíty
byt	оселя	osélja
děti: „Kolik máte dětí?“	«Скільки у вас дітей?»	skílky u vas ditéj?
dítě	дитина	dytýna
koupelna	ванна кімната	vána kimnáta
kuchyň	кухня	kúchňa
kuchyňský sporák	плита	plytá
lednice	холодильник	cholodýlnyk
nádobí	посуд	pósud
rodina	сім’я	simjá
rodina: „Jak velká je Vaše rodina?“	«наскільки велика ваша сім’я? »	naskílky velýka váša simjá?
sanitární zařízení	санітарний вузол	sanitárnyj wúzol
sprcha	душ	dusch
ubytování	житло	žitló
ubytování: „Hledáme ubytování.“	«Ми шукаємо житло.»	my šukájemo žytló
ubytování: „Potřebujete ubytování?“	«Чи ви потребуєте житло?»	či vy potrébujetě žitló?
ubytování: „To je dočasné ubytování.“	«Це тимчасове житло.»	ce tymčasóve žytló

toaleta	туалет	tualét
vana	ванна	vána

2.7 Cestování, cílová destinace

ČESKY	*UKRAJINSKY*	*Transliterace*
Belgie	Бельгія	bélhija
cesta	подорож	pódorož
cílová destinace	місце призначення	místse pryznátšeňa
cílová konečná destinace	кінцева точка подорожі	kintséva tóčka pódoroži
Dánsko	Данія	dánija
EU: Evropská unie	Європейський Союз	jefropéijskyj sojúz
EU: „Který stát EU je Vaší cílovou destinací?“	«Яка країна ЄС ваша кінцева точка?»	jaká krajína vásča kintséva tóčka?
EU: vnější hranice Evropské unie	зовнішній кордон ЄС	zófnischnyj kordón jeés
EU: „Zůstanete v EU?“	«Чи ви залишаєтесь в ЄС?»	či vy zalyčájetěs f je-es?
Finsko	Фінляндія	finlándija
Francie	Франція	frántsija
Irsko	Ірландія	irlándija
Island	Ісландія	islándija
Itálie	Італія	itálija
kontakt	контакт	kontákt
kontakt: „Máte kontakty v zemi, do které míříte?“	«Чи ви маєте контакти в місці призначення?»	či vy májetě kontákty f místsi pryznátšeňa?

Lucembursko	Люксембург	ljuksembúrh
Německo	Німеччина	nimétšina
Nizozemsko	Нідерланди	niderlándy
Norsko	Норвегія	norvéhija
Portugalsko	Португалія	portuhálija
Schengenský prostor	Шенгенський простір	šenhénsky próstir
Španělsko	Іспанія	ispánija
Švédsko	Швеція	švétsija
Švýcarsko	Швейцарія	švejtsárija
Velká Británie	Великобританія	velýkobrytánija

2.8 Pozdravy/oslovování

ČESKY	*UKRAJINSKY*	*Transliterace*
a	і, та	i, ta
„Ahoj!“	«Привіт!»	pryvít!
„Ano!“	«Так!»	tak
„Ano, prosím.“	«Так, прошу!»	tak, prósu!
bát se: „Nebojte se!”	«Не бійтеся!»	ne bíjtesja!
často ≠ ne často	часто ≠ не часто	částo ≠ ne částo
„Děkujeme!“	«Дякуємо!»	d’ákujemo!
„Děkuji!“	«Дякую!»	d’ákuju!
„Dobré ráno!“	«Доброго ранку! »	dóbroho ránku!
„Dobrý den!“ (Dobré ráno/odpoledne)	«Добрий день!»	dóbryj dejň!
„Dobrý večer!“	«Добрий вечір!»	dóbryj véčir!
hlad: „Máte hlad?“	«Чи ви голодні?»	či vy holódni?

„Jak se máte?“	«Як ся маєте?»	jak sja májete?
„Mám otázku!“	«Я маю питання!»	ja máju pytáňa
mluvit: „Chci s Vámi mluvit!“	«Я хочу розмовляти з вами!»	ja chóču rozmovljáty z vámy!
„Mnoho štěstí!“	«Успіхів!»	úspichif!
„Nashledanou!“	«До побачення!»	do pobáčeňa!
„Ne!“	«Ні!»	ni!
„Ne, děkuji.“	«Ні, дякую!»	ni, djákuju!
nyní	зараз	záraz
odtamtud	звідти	zvídty
odtud	звідсіль	zvídsil
„Počkejte tady!“	«Чекайте тут, будь ласка!»	čekájte tut, budláska!
„Pojďte sem!“	Іди сюди!	idý sjudý!
„Pomohu Vám.“	«Я вам допоможу.»	ja vam dopomóžu
probém: „Máte problém?“	«Чи ви маєте проблеми?»	či vy májete problémy?
„Prosím.“	«Прошу!»	prošu!
„Prosím …. (žádost)“	«Будь ласка!»	budláska!
„Prosím, opakujte.“	«Прошу повторити!»	prošu poftorýty!
přítel	друг	druh
rychle/rychlý	швидко	švýtko
„Sem“!	«Сюди!»	sjudý!
„Šťastnou cestu!“	«Щасливої подорожі!»	ščaslývoji pódoroži!
„Tady máte!“	«Ось, беріть!»	ojs-berijt!
tam (místo)	там	tam

tudy (směr)	туди	tudý
vše	все	fse
vše: ne vše	не все	ne fce
vše: „Vše dobré!“	«Всього доброго!»	fsohó dóbroho
vše: „Vše jasné?“	«Чи все ясно?»	či fse jásno?
vše: „Vše v pořádku?“	«Чи все нормально?»	či fse normálno?
zde	тут	tut
žízeň: „Máte žízeň?“	«Чи ви маєте спрагу?»	či vy májetě spráhu?

2.9 Představování

ČESKY	*UKRAJINSKY*	*Transliterace*
Červený kříž	Червоний хрест	červónyj chrest
„Jak se jmenuje dítě?“	«Як дитину звати?»	jak dytýnu zváty?
„Jak se jmenujete?“	«Як вас звати?»	jak vas zváty?
„Jmenuji se….“	«Мене звати ...»	mené zváty ...
„Jsem příslušník Červeného kříže“	«Я співробітник Червоного хреста.»	ja spifrobítnyk červónoho chrésta
„Jsem policista.“	«Я поліцейський.»	ja politséjskyj
„Jsem voják.“	«Я військовослужбовець.»	ja viskovoslužbóvejc
„Kolik je dítěti let?“	«Скільки дитина має років?»	skílky dytýna máje rókiv?
„Kolik je Vám let?“	«Скільки ви маєте років?»	skílky vy májete rókiv?

„Pracuji pro charitativní organizaci.“	«Я працюю в допоміжній організації.»	ja pračjúju f dopomížnij orhanizáciji
ozbrojené síly	Збройні сили	zbrójni sýly

2.10 Hledání zaměstnání

ČESKY	*UKRAJINSKY*	*Transliterace*
automechanik	автослюсар	aftosljúsar
elektrikář	електромонтер	elektromontér
instalatér	сантехнік	santéchnik
jazyk	мова	móva
jazyk: „Kterými jazyky mluvíte?“	«Якими мовами Ви розмовяєте?»	jakými móvamy vy rózmovljaete?
jazyk: kurz statního jazyka	курс державної мови	kúrs deržávnoj móvy
jazyk: „Musíte se naučit jazyk.“	„Вам треба вивчити мову.»	vam tréba vyftšýty móvu
mluvit	розмовляти	rozmovljáty
mluvit: „Mluvíte anglicky?“	«Чи ви розмовляєте англійською?»	či vy rózmovljajete anchlíjskoju?
práce	робота	robóta
pracovní povolení	дозвіл на роботу	dózvil na robótu
profese	фах	fach
profese: „Jaká je Vaše profese?“	«Хто ви за фахом?»	čto vy za fáchom?
řemeslník	ремісник	remisnýk
učitel	учитель	učítejl

úřad práce	біржа праці	bírža práci
vzdělání	освіта	osvíta
vzdělání: „Máte vysokoškolské vzdělání?“	«Чи ви маєте освіту університету?»	či vy májete osvítu universytétu?
zámečník	слюсар	sljúsar
zaměstnání: „Hledáte zaměstnání?“	«Чи ви шукаєте роботу?»	či vy šukájete robótu?

2.11 Obecné dotazy

ČESKY	*UKRAJINSKY*	*Transliterace*
Co?	Що?	što?
Jak?	Як?	jak?
Kam?	Куди?	kudý?
Kde?	Де?	de?
Kdo?	Хто?	chto?
Kdy?	Коли?	kolý?
Kolik?	Скільки?	skílky?
Odkud?	Звідки?	zvítky?
Proč?	Чому?	čomú?

2.12 Rodina

ČESKY	*UKRAJINSKY*	*Transliterace*
babička	бабуся	babúsja
bratr	брат	brat
dcera	дочка	dóčka

děda	дідусь	didújs
děti: „Jsou tyto děti Vaše?“	«Чи вони ваші діти?»	či voný váši díty?
dítě	дитина	dytýna
dívka	дівчина	dífčina
chlapec	хлопець	chlópejts
manžel	чоловік	čolovík
manžel: „Je to Váš manžel?“	«Де ваш чоловік?»	de vaš čolovík?
manžel: „Můj manžel je v ukrajinské armádě.“	«Мій чоловік у Збройних силах.»	mij čolovík u zbrójnych sýlach.
manželka	дружина	družína
manželka: „Je to Vaše manželka?“	«Це ваша дружина?»	ce vaša družína?
matka	мати	máty
otec	батько	bájtko
rodiče	батьки	bajtký
rodina	сім’я	simjá
sestra	сестра	sestrá
strýc	дядя	ďáďa
syn	син	syn
teta	тітка	títka

2.13 Zdraví

ČESKY	*UKRAJINSKY*	*Transliterace*
antibiotika	антибіотик	antybiótyk
bolest: „Cítíte bolest?“	«У вас боліть?»	u vas bolíť?
bolest: „Co Vás bolí?“	«Що у вас боліть?»	ščo u vas bolíť?

čistit	чистити	čistýty
čistý	чистий	čístyj
dezinfekční prostředek	засоби десінфекції	zásoby desinféktsiji
hlad	голод	hólod
horečka/teplota	лихоманка	lychománka
infekce	інфекція	infékcija
„Jste zraněný(á)?“	«Чи ви поранені?»	či vy poráněni?
karanténa	карантен	karantén
krev	кров	krof
lék	ліки	líky
lékař: „Potřebuje lékaře?“	«Ци вам потрібний лікар?»	či vam potríbnyj líkar?
lékařské ošetření	медичне забезпечення	medýčne zabespéčeňa
medikament	медикамент	medikaménť
mýt	вмити	fmýty
nemoc	хвороба	chvoróba
nemocnice	лікарня	likárňa
nemocný: „On je (vážně) nemocný.“	«він (дуже) хворий.»	vin (dúže) chvóryj
nemocný: „Ona je (vážně) nemocná.“	«вона (дуже) хвора.»	voná (dúže) chvóra
obličejová maska	захисна маска	zachyšá máska
obvaz	бандаж	bandáž
ochranné rukavice	захисна рукавиця	zachysná rúkavicja
očkování	щеплення	šépleňa

očkování: „Jste očkovaný(á)?“	«Чи ви вакциновані?»	či vy vakcynóvani?
„Pomoc!“	«Допоможіть!»	dopomožíjt
popálenina	опік	ópik
přikrývka	ковдра	kófdra
rozestup: „Udržujte, prosím rozestupy!“	«Тримайте дістанцію!»	trymájte distánciju!
těhotná: „Jste těhotná?“	«Чи ви вагітні?»	či vy vahítni?
test na COVID-19	Тести на COVID-19	tésty na kóvid-dewjatnatsať
vyčerpaný: „Jste vyčerpaný(á)?"	«Чи ви виснажені?»	či vy výsnaženi?
zdravotník	санітар	sanitár
zdravý	здоровий	zdoróvyj
zraněná osoba	постраждалий / постраждала	postraždályj / postraždála
zranění	поранення	poráněňa
rána	рана	rána

2.14 Oblečení a předměty

ČESKY	*UKRAJINSKY*	*Transliterace*
batoh	рюкзак	rjugzák
bota	черевик	čerewýk
bunda	куртка	kúrtka
čepice	пілотка	pilótka
kabát	плащ	plaštš
kalhoty	штани	štány

kapsa kabátu	кишеня пальто	kyšéňa pajltó
kapsa kalhot	кишеня	kyšéňa
klobouk	капелюх	kapeljúch
kufr	валіза	valíza
obličejová maska	захисна маска	zachysná máska
rukavice	рукавиця	rukavýtsja
svetr	светр	svetr
šála	шарф	šarf
taška	сумка	súmka

2.15 Lékařský slovníček

ČESKY	*UKRAJINSKY*	*Transliterace*
alergie: „Máte alergii?“	«Ви алергічні до що-небудь?»	wy alerhítschni do štčo-nébud’?
alkohol: „Nepijte alkohol.“	«Не пийте алкоголю!»	ne pýjte alkohólju!
alkohol: „Neužívejte společně s alkoholem nebo jinými omamnými látkami.“	«Не приймiть разом з алкоголем та наркотиками.»	ne pryjmíť rázom z alkohólem ta narkótykamy
aplikace: aplikace intramuskulárně	внутрішньом'язова ін'єкція	vnutríšnjo-mjazová injéktsija
aplikace: aplikace podkožně	підшкірна ін'єкція	pidškírna injéktsija
aplikace: informace o způsobu aplikaci	інформація щодо застосування	informátcija štčódo zastosuváňja
aplikace: způsob aplikace	спосіб застосування	spósib zastosuváňa

aplikovat: „Aplikujte na postižené místo.“	«Нанести на уражену ділянку.»	nanestý na uráženu diljánku
bezpečnostní opatření/ bezpečnostní informace	запобіжний захід/попередження	zapobížnyj záchid/ poperédžeňa
bolest: bolest hlavy	головний біль	holovzýj bil´
bolest: bolest zad	біль у спині	bil u spýni
bolest: svalové bolesti	м'язові болі	mjazoví bóli
citlivost na světlo	світлочутливість	svitlotschutlývisť
čípek	Супозиторій, свічка	Supozytórij, svíčka
dávkování/způsob užívání	дозування / спосіб застосування	dozuváňa / spósib zastosuváňa
dechová nedostatečnost	задишка	zadýška
dezorientace	розгубленість	rozhúblenist
dětská strava	їжа для немовлят	jíža dlja nemovljáť
důkladně protřepat	добре струсити	dóbre strusýty
frekence (kdy a jak často užívat lék)	частотність прийому ліків	častótnisť pryjómu líkiv
horečka/teplota	висока температура	vysóka temperatúra
indikace (důvod pro nasazení léku)	показання (причина прийому ліків)	pokazáňa (pryčína pryjómu líkiv)
inhalace	інгаляція	inhaljácija
inhalace se spacerem	інгаляція із спейсером	inhaljácija iz spéjserom
jak lék užívat	як треба приймати ліки	jak tréba pryjmáty líky
kapka: jedna kapka do levého ucha	одна крапля в ліве вухо	odná kráplja v líve vúcho
kapka: jedna kapka do pravého oka	одна крапля в праве око	odná kráplja v práve óko

kapka: kapejte přímo do očí	давати краплі безпосередньо в очі	daváty krápli bezposerédňo v óči
kašel	кашель	kášejl
kojení: „Neužívejte tento lék při kojení.“	не приймiть ліків під час годування грудьми	ne pryjmít´ líkiwb pid čas hoduváňa hrudmí
léky	ліки	líky
léky na noc	нічний прийом ліків	ničnýj pryjóm líkiv
léky v ranních hodinách	ранковий прийом ліків	rankóvyj pryjóm líkív
léky ve večerních hodinách	ліки увечері	líky uvéčeri
miligram	міліграм	milihrám
mililitr	мілілітр	mílilitr
množství	кількість	kílkist
návod k použití	інструкція для користувача	instrúktsija dlja korystuvača
název lékařského předpisu	назва рецепта	názva retsépta
název léku	назва ліків	názva líkiv
nevolnost	нудота	nudóta
odměrka pro perorální podání	мірна ложка для ротового прийому	mírna lóžka dlja rotovóho pryjómu
ospalost	сонли́вість	sonlývisť
pacient	пацієнт	patsijént
pálení žáhy	печія	pečijá
pít vodu	пити воду	pýty vódu
pocit závratě při vstávání	відчуття запаморочення під час вставання	vidčuttjá zapámoročeňa pid čas vstaváňa

počet	номер	nómer
počet dávek/informace o způsobu užívání	чисельність доз/інформація щодо застосування	čisel´nisť doz/informátsija ščódo zastosuváňa
podat: podávat někomu lék	дати кому-небудь ліки	dáty komú-nébuď líky
podat: podejte lék v případě, kdy…	прийміть ліки, коли...	pryjmít líky, kolý …
poruchy spánku/nespavost	порушення сну	porúšeňa snu
pro zavedení do pochvy	для введення в піхву	dlja védeňa v píchvu
problémy s dýcháním/dušnost	задишка	zadýška
průjem	пронос	pronós
předepisující lékař	лікар, який виписує рецепт	líkar, jakýj vypýsuje retsépt
přibírání na váze	збільшення ваги	zbílšeňa vahý
ráno	ранок	ránok
rozdrtit pilulku	роздрібнити ліки	rozdribnýty líky
rozostřené vidění	затуманений зір	zatumánenyj zir
sondou do žaludku u dětí	через шлунковий зонд у дітей	čérez šlunkóvyj zond u ditéj
stříkačka pro perorální podání	шприц для ротового прийому	špryts dlja rotovóho pryjómu
tableta: půlka tablety	півтаблетки	pivtablétky
tablety	таблетки	tablétky
tehotenství: „Neužívejte v době těhotenství.“	«Не прийміть під час вагітності!»	ne pryjmíť pid čas vachnítosti!
tobolky	капсули	kápsuly
třes (tremor)	тремтіння (тремор)	tremtíňa (tremor)

úbytek váhy	схуднення	šúdneňa
únava	втомленість	vtómlenist
uchovávejte lék v lednici	збережіть ліки в холодильнику	zberežít líky v cholodýlnyku
uchovávejte mimo dosah dětí	збережіть ліки недоступно для дітей	zberežíť líky nedostúpno dlja dítéj
užívejte lék do jeho spotřebování	прийміть ліки до кінця	pryjmít´ líky do kintsjá
užívejte na lačno	прийміть ліки натщесерце	pryjmít´ líky načtšésertse
užívejte s jídlem	приймати з їжою	pryjmáty z jížoju
vedlejší účinky	побічний ефект	pobíčnyj efékt
vedlejší účinky: „Předepsané léky mohou způsobit vedlejší účinky.“	ліки рецепта можуть причинити побічні ефекти	líky recépta móžut prýčynyty pobýčni efékty
výběr léků	вибір ліків	výbir líkiv
vyrážka	висип	výsyp
zácpa	запор (обстипація)	zapór (obstypátsija)
závratě	запаморочення	zapámoročeňa
zapíjejte vodou	приймати з водою	pryjmáty z vodóju
zředit: zřeďte jeden sáček a smíchejte s vodou	розвести пакетик і змішати з водою	rozvestý pakétyk i zmišáty z vodóju
zvonění v uších	дзвін у вухах	dzvin u vwúchach
zvracení	блювання	bljuváňa
žvýkací tableta	трансбукальна таблетка	transbukájlna tablétka

2.16 Čísla

ČESKY	*UKRAJNSKY*	*Transliterace*
0 nula	нуль	nujl
1 jedna	один	odýn
2 dva	два	dva
3 tři	три	try
4 čtyři	чотири	čotýry
5 pět	п’ять	pjajt
6 šest	шість	šist
7 sedm	сім	sim
8 osm	вісім	vísim
9 devět	дев’ять	dévjajt
10 deset	десять	désjajt
11 jedenáct	одинадцять	odynátsjajt
12 dvanáct	дванадцять	dbanátsjajt
13 třináct	тринадцять	trynátsjajt
14 čtrnáct	чотирнадцять	čotyrnátsjajt
15 patnáct	п’ятнадцять	pjatnátsjajt
16 šestnáct	шістнадцять	šistnátsjajt
17 sedmnáct	сімнадцять	simnátsjajt
18 osmnáct	вісімнадцять	visimnátsjajt
19 devatenáct	дев’ятнадцять	devjatnátsjajt
20 dvacet	двадцять	dvátsajt
30 třicet	тридцять	trýdsajt
40 čtyřicet	сорок	sórok
50 padesát	п’ятдесят	pjadesját
60 šedesát	шістдесят	šistesját

70 sedmdesát	сімдесят	simdesját
80 osmdesát	вісімдесят	vsimdésját
90 devadesát	дев'яносто	devjanósto
100 sto	сто	sto
200 dvě sta	двісті	dvísti
1000 tisíc	тисяча	týsjača

2.17 Časové údaje

ČESKY	*UKRAJINSKY*	*Transliterace*
brzy ráno	уранці	urántsi
den	день	dejň
dnes	сьогодні	sohódni
dopoledne	час до обіду	čas do obídu
dopoledne: v dopoledních hodinách	до обіду	do obídu
hodiny	годинник	hodýnyk
„Kdy to bylo?“	Коли відбулось?	kolý vidbúlos?
„Kolik je, prosím, hodin?“	Прошу, котра година?	prósu, kotrá hodýna
měsíc	місяць	mísjats
minulý týden	минулий тиждень	mynúlyj týždejn
noc	ніч	nič
odpoledne	післяобідній час	pisljaobídnij čas
odpoledne: v odpoledních hodinách	після обіду	písljа obídu
poledne	обід	obíd

pozítří	післязавтра	pisljazáftra
předevčírem	позавчора	pozafčóra
příští týden	наступний тиждень	nastúpnyj týždejn
ráno	вранці	vránci
rok	рік	rik
týden	тиждень	týždejn
včera	учора	učóra
večer	увечері	uvéčeri
v noci	уночі	unočí
v poledne	під час обіду	pid čas obídu
zítra	завтра	záftra

3. HRVATSKI

3.1 Upute za uporabu

Ovaj konverzacijski priručnik namijenjen je u prvome redu praktičnim potrebama stvarnog razgovora s izbjeglicama iz Ukrajine. Riječi, fraze, pitanja i kratke rečenice temelje se na dugogodišnjem iskustvu autora i trenutačnoj procjeni potreba. Pripremio ga je Institut za strane jezike Austrijske savezne vojske pri Akademiji nacionalne obrane.

Struktura ovog konverzacijskog priručnika stoga se temelji ne očekivanoj situaciji i razvoju situacije na licu mjesta, tj. pri prijavi i dodjeli prvog smještaja, određivanju zdravstvenog stanja i ostaloj komunikaciji poput spajanja obitelji u slučaju da su članovi obitelji razdvojeni tijekom bijega.

Konverzacijski priručnik započinje „prvim kontaktom“ s ljudima čije je porijeklo jedini poznati element. Može se pretpostaviti da ukrajinski dobro razumiju i ljudi iz istočne Ukrajine. Ovaj konverzacijski priručnik služi kao početno razumijevanje, a za detaljnija pitanja i rasprave potrebno je konzultirati tumače/prevoditelje.

Doslovne fraze stavljene su u navodnike.

Riječi relevantne za temu grupirane su u poglavlja i navedene abecednim redom prema izvornom njemačkom jeziku. Zasad se unosi na ciljnom jeziku neće navoditi abecednim redom.

Što se tiče fraza, kratkih pitanja ili rečenica, prvo se navodi ključna riječ i zatim sve ostalo abecednim redom – na taj način lakše je pronaći određenu frazu (npr.: papiri: „Pokažite papire!“ – abecedno nakon „papiri“).

Zasad će konverzacijski priručnik biti dostupan samo kao PDF datoteka. Poslije se planira i tiskana inačica.

3.2 Prvi kontakt

HRVATSKI	*UKRAJINSKI*	*Izgovor*
Prvi kontakt	Перший контакт	pérschyj kontákt
Dobar dan! Granična kontrola!	Добрий день! Прикордонна служба!	Dóbryj dein! Prykordóna slúzhba!
Kontrola putovnica!	перевірка паспортів	perewírka pásportif
kontrola osobnih iskaznica	перевірка посвідчення	perewírka poswítschennja
policijsko evidentiranje	поліцейська реєстрація	politséjska rejestrátsija
Kamo idete?	Куди Ви йдете?	kudý wy jdeté?
Odakle dolazite?	Ви звідки?	Wy zwítky?
Koje jezike govorite?	Якою мовою ви розмовляєте?	jakóju mówoju wy rozmofljájete?
Govorite li njemački?	Ви розмовляєте німецькою?	wy rozmofljájete nimétskoju?
Govorite li engleski?	Ви розмовляєте англійською?	wy rozmofljájete anhlískoju?
Govorite li ukrajinski?	Ви розмовляєте українською?	wy rozmofljájete ukrajínskoju?
Govorite li hrvatski?	Ви розмовляєте хорватською?	wy rozmofljájete chorwátskoju?
Govorite li slovački?	Ви розмовляєте словацькою?	wy rozmofljájete slowátskoju?
Govorite li slovenski?	Ви розмовляєте словенською?	wy rozmofljájete slowénskoju?

Govorite li češki?	Ви розмовляєте чеською?	wy rozmofljájete tschéskoju?
Govorite li mađarski?	Ви розмовляєте угорською?	wy rozmofljájete uhórskoju?
Trebate li pristup internetu?	Чи Ви потребуєте інтернет?	tschy wy potrébujete internét?
Ovo je lozinka.	Ось ваш пароль!	os wasch parójl
Ovdje možete napuniti mobitel.	Тут Ви можете заряджати мобільник.	tut wy mózhete zarjadzháty mobílnyk.
Tamo možete koristiti računalo.	Там можна використовувати комп'ютер.	tam mózhna wykorystówuwaty kompjúter

3.3 Države i jezici

HRVATSKI	*UKRAJINSKI*	*Izgovor*
Države i jezici	Країни та мови	krajíny ta mówy
njemački	німецький	nimétskyj
Njemačka	Німеччина	nimétschyna
Hrvatska	Хорватія	chorwátija
hrvatski	хорватський	chorwátskyj
Moldavija	Молдавія	moldáwija
Austrija	Австрія	áfstrija
Poljska	Польща	pójlschtscha
poljski	польський	pójlskyj
Rumunjska	Румунія	rumúnija
rumunjski	румунський	rumúnskyj

ruski	російський	rosíjskyj
Ruska Federacija	Російська Федерація	rosíjska federátsija
Slovačka	Словаччина	slowátschyna
slovački	словацький	slowátskyj
Slovenija	Словенія	slowénija
slovenski	словенський	slowénskyj
Češka	Чехія	tschéchija
češki	чеський	tschéskyj
Preko koje ste zemlje doputovali?	Через яку країну ви в'їхали?	tshérez jakú krajínu wy wjíchaly?
Ukrajina	Україна	ukrajína
ukrajinski	український	ukrajínskyj
Mađarska	угорський	uhórskyj
mađarski	Угорщина	uhórschtschyna
Gdje imate poznanike?	Де ви маєте знаяомих?	de wy májete znajómych?
Gdje imate rođake?	Де ви маєте родичів?	de wy májete ródytschif?
Želite li ostati ovdje?	Чи ви хочете залишатись тут?	tschy wy chótschete zalyschátys tut?
Želite li putovati dalje?	Чи ви хочете подорожувати далі?	tscy wy chótschete podoróżhuwaty dáli?

3.4 Znanje o kulturi i civilizaciji

3.4.1 Osnove jezika

Ukrajinska abeceda (azbuka) sastoji se od 33 slova:

А а {a}	Б б {b}	В в {w}	Г г {h}	Ґ г {g}
Д д {d}	Е е {e}	Є є {je}	Ж ж {ž}	З з {z}
И и {iü}	І і {i}	Ї ї {ji}	Й й {j}	К к {k}
Л л {l}	М м {m}	Н н {n}	О о {o}	П п {p}
Р р {r}	С с {s}	Т т {t}	У у {u}	Ф ф {f}
Х х {ch}	Ц ц {tse}	Ч ч {tsche}	Ш ш {scha}	Щ щ {schtscha}
ь {znak palatalizacije}	Ю ю {ju}	Я я {ja}		

Napomena uz izgovor:

Samoglasnici:

- Izgovor mora biti jasan ili se rečeno neće razumjeti.
- Ako je krajnji suglasnik palatal (=mekan), prethodnom samoglasniku može se dodati „j“. npr. den' postaje dejn, ali nema otvorenog ä kao u njemačkom „dein“.
- Izgovor slova И nalazi se između njemačkog „i“ i „ü“, a prikazuje se slovom „y“.
- Diftonzi se izgovaraju kao dva odvojena samoglasnika.

Izgovor suglasnika:

- ukrajinski „г“ izgovara se kao „h“
- „Ч“ se izgovara kao „tsch“ u njemačkom, tj. „č“ u hrvatskom
- „Щ“ je bezvučni „schtscha“ u njemačkom, tj. „šč“ u hrvatskom
- „s“ se izgovara kao „ss“ u njemačkoj riječi *Fass*, tj. „s“ u hrvatskom
- „ш“ se izgovara kao „sch“ u njemačkoj riječi *Schule*, tj. kao „š“ u riječi škola
- „В“ se izgovara kao „w“ u njemačkoj riječi *Wasser*; tj. kao „v“ u hrvatskom; nakon samoglasnika ispred suglasnika „w“ se izgovara

kao „f“: sláwa (слава) – slava, ali wyftschánnja (вивчання) – vifčánja
- „3“ se izgovara kao „s“ (zvučno) u njemačkoj riječi *Rose*, tj. kao „z“ u hrvatskom
- Ж je zvučno „ž“ kao u riječi *Journal* {žurnal}.

Obratite pozornost na razliku između zvučnih i bezvučnih suglasnika:
z – s, ž – š, b – p, d – t, k – g.
To je relevantno za značenje u slavenskim jezicima.

3.4.2 Napomene uz popis riječi

Radi boljeg izgovora u popis riječi uključeni su podaci o fonetskoj transkripciji. Ona nije usklađena s međunarodnom fonetskom abecedom (*International Phonetic Alphabet, IPA*) jer bi laicima to bilo teško čitati. Umjesto toga, pokušalo se prikazati ukrajinske nazive prema njemačkom pravopisu, što je, međutim, moguće samo približno.

3.4.3 Osnovni podaci o Ukrajini (do 2022.)

Ukrajina je postala neovisna država 1991. godine nakon raspada Sovjetskog Saveza. Transformacija iz planskog u tržišno gospodarstvo još nije potpunosti dovršena. Pandemija je dodatno usporila gospodarski razvoj države. Ukrajina je jedan od najznačajnijih proizvođača žitarica u svijetu.

Državni grb	Državna zastava	Oružane snage	Policija
Ukupna kopnena površina	oko 600.000 km² (uključujući Krim)		
Stanovništvo	oko 44 milijuna		
Gustoća naseljenosti	77 stanovnika po km²		

Telefonski pozivni broj	00380
Valuta	UAH – ukraijinska grivnja (Гривна)
Urbanizacija	57,40%
Städte	Kijiv/Kijev (Київ) 3 mil., Harkiv (Харків) 1,4 mil., Odesa (Одеса) 1 mil., Dnjipro (Дніпро) 0,9 mil., Doneck (Донецьк) 0,9 mil., Zaporižja (Запоріжжя) 0,7 mil., Ljviv (Львів) 0,7 mil.
Etničke skupine	37 mil. Ukrajinaca, 8 mil. Rusa, 500.000 Rumunja/Moldavaca, 275.000 Bjelorusa, 240.000 Krimskih Tatara, 200.000 Bugara, 150.000 Mađara
Religije	Pravoslavna crkva 60%, grkokatolici (unijati) oko 6%, protestanti 1%, rimokatolici 0,7%, 22% vjernika bez vjerske zajednice
Oblik vladavine	predsjedničko-parlamentarna republika
Državni poglavar	predsjednik Volodimir Zelenski
Predsjednik Vlade	premijer Denis Šmihalj
Parlament	Verhovna Rada (Верховна рада)

Većina Rusa (u Ruskoj Federaciji) smatra Ukrajince „malim Rusima“ koji govore dijalektom usporedivim sa švicarskim njemačkim. Međutim, Ukrajinci sebe ne vide kao Ruse i obično odbacuju tu tvrdnju. To odbacivanje nije vrlo jako samo u zapadnoj Ukrajini, gdje većina ljudi govori ukrajinski, nego i u gradovima kao što su Harkiv ili Herson, gdje stanovništvo u svakodnevnom životu govori ruski. Unatoč tomu, ljudi se tamo ne osjećaju kao „Rusi“ nego inzistiraju na svojoj državnosti i pokazuju dvojezičnost kako bi naglasili svoju vjerodostojnost. Govore ruski, ukrajinski, a u žurbi ponekad i suržik – mješavinu ruskog i ukrajinskog.

3.5 Registracija – Реєстрація

HRVATSKI	*UKRAJINSKI*	*Izgovor*
Registracija	Реєстрація	rejestrátsija
sam: „Jeste li sami?“	«Ви самі?»	wy samí?
osobna iskaznica: „Imate li osobnu iskaznicu?“	«Чи ви маєте посвідчення?»	tschy wy májete poswítschennja?
biometrijski: „Imate li biometrijsku putovnicu?“	«Чи ви маєте біометричний паспорт?»	tschy wy májete biometrítschnyj pásport?
ostati: „Ostajete li ovdje?“	Чи ви залишаєтесь тут?	tschy wy zalyschájetejs tut?
(usmeno) prevesti: „Može li netko prevesti?“	«Чи хто-небудь може перекладати?»	tschy chto-nébud mozhe perekladáty?
prva pomoć: „Pružam prvu pomoć.“	«Я надаю першу домедичну допомогу.»	ja nadajú pérschu domedýtschnu dopomóhu
otisak prsta: „Vaš otisak prsta potreban je za registraciju.“	«Ваш відбиток пальця потрібен за реєстрацію.»	wasch widbýtok pájltsja potríben za rejestrátsiju.
novac: „Imate li novca?“	«Чи ви маєте гроші?»	tschy wy májete hróschi?
novčanik	гаманець	hamannéjts
vjerovati: „Vjerujem Vam!“	«Я вам вірю!»	ja wam wírju
doći ovamo: „Dođite ovamo!“	«Іди сюди!»	idít sjudý!

medicinski: „Trebate li medicinsku pomoć?“	«Ви потребуєте медичну допомогу?»	wy potr̲ebujete medýtschnu dopomóhu?
mobitel	мобільник	mobílnyk
papiri: „Molim Vas, pokažite papire.“	«прошу пред’явити документи»	próschu predjáwyty dokuménty
registraciju obavlja Crveni križ	реєстрація в Червоному Хресті	rejestrátsija f tscherwónomu chrésti
tišina: „Tišina, molim! Ništa ne čujem.“	«Тихо, будь ласка! Я нічого не чую.»	týcho, budláska! ja nitschóho ne tschúju
škola: „Trebate li djecu upisati u školu?“	„Чи Ви потребуєте місце в школі?»	tschy wy potr̲ebujete místse f schkóli?
škola: „Imate li djecu školske dobi?“	«Чи ви маєте дітей з обов’язковим шкільним навчанням?»	tschy wy májete ditéj z obowjaskówym schkilným naftschánnjam?
SIM kartica: „Trebate li SIM karticu?“	«Вам потрібна СІМ-карта?»	wam potríbna sim-kárta?
govoriti: „Molim Vas, govorite polako!“	«Розмовляйте, будь ласка, повільно!»	rozmofljájte budláska powílno!
razumjeti: „Ne razumijem ukrajinski.“	«Я не розумію українську мову»	ja ne rozumíju ukrajínsku mówu
razumjeti: „Ne razumijem Vas!“	«Я вас не розумію»	ja was ne rozumíju
razumjeti: „Razumijem.“	«Я розумію»	ja rozumíju

bez vize: „Za boravak do 90 dana nije Vam potrebna viza.“	«До дев’яноста днів перебування не потрибно візи»	do dewjanósta dnif perebuwánnja ne potrýbno wízy
izuzeće od vize	безвізовий режим	bezwízowyj rezhým

3.6 Smještaj

HRVATSKI	*UKRAJINSKI*	*Izgovor*
Smještaj	Житло	zhytló
kada za kupanje	ванна	wánna
kupaonica	ванна кімната	wánna kimnáta
tuš	душ	dusch
obitelj	сім’я	simjá
obitelj: „Koliko članova ima Vaša obitelj?“	«наскільки велика ваша сім’я? »	naskílky welýka wáscha simjá
posuđe	посуд	pósud
dijete	дитина	dytýna
djeca: „Koliko djece imate?“	«Скільки у вас дітей?»	skílky u was ditéj?
štednjak	плита	plytá
kuhinja	кухня	kúchnja
hladnjak	холодильник	cholodýlnyk
sanitarni čvor	санітарний вузол	sanitárnyj wúzol
WC	туалет	tualét
smještaj	житло	zhytló
smještaj: „Trebate li smještaj?“	«Чи ви потребуєте житло?»	tscy wy potrébujete zhytló?

smještaj: „Ovo je privremeni smještaj.“	«Це тимчасове житло.»	tse tymtschasówe zhytló
smještaj: „Tražimo smještaj.“	«Ми шукаємо житло.»	my schukájemo zhytló
stanovati	жити	zhýty
stan	оселя	osélja

3.7 Putovanje, odredište

HRVATSKI	*UKRAJINSKI*	*Izgovor*
Putovanje, odredište		
Belgija	Бельгія	bélhija
Danska	Данія	dánija
Njemačka	Німеччина	nimétschyna
EU: „Ostajete li u Europskoj uniji?“	«Чи ви залишаєтесь в ЄС?»	tschy wy zalyschájetejs f je-es?
EU: „Koja je država Europske unije Vaše odredište?“	«Яка країна ЄС ваша кінцева точка?»	jaká krajína wáscha kintséwa tótschka?
EU: Europska unija	Європейський Союз	jefropéijskyj sojúz
Finska	Фінляндія	finlándija
Francuska	Франція	frántsija
Velika Britanija	Великобританія	welýkobrytánija
Irska	Ірландія	irlándija
Island	Ісландія	islándija
Italija	Італія	itálija
kontakt	контакт	kontákt

kontakt: „Imate li kontakte u zemlji odredišta?“	«Чи ви маєте контакти в місці призначення?»	tscy wy májete kontákty f místsi pryznátschennja?
Luksemburg	Люксембург	ljuksembúrg
Nizozemska	Нідерланди	niderlándy
Norveška	Норвегія	norwéhija
Portugal	Португалія	portuhálija
putovanje	подорож	pódorozh
odredište	місце призначення	místse pryznátschennja
krajnje odredište	кінцева точка подорожі	kintséwa tótschka pódorozhi
Schengenski prostor	Шенгенський простір	schenhénskyj próstir
vanjska granica Europske unije	зовнішній кордон ЄС	zofníschnij kordón jeés
Švedska	Швеція	schwétsija
Švicarska	Швейцарія	schwejtsárija
Španjolska	Іспанія	ispánija

3.8 Pozdravljanje/razgovor

HRVATSKI	*UKRAJINSKI*	*Izgovor*
Pozdravljanje/ razgovor	Вітання/Звертання	
sve	все	fse
sve: ne sve	не все	ne fce
sve: „Sve najbolje!“	«Всього доброго!»	fsohó dóbroho
sve: „Je li sve u redu?“	«Чи все нормально?»	tschy fse normálno?

sve: „Je li sve jasno?“	«Чи все ясно?»	tschy fse jásno?
strah: „Ne bojte se!“	«Не бійтеся!»	ne bíjtesja!
„Doviđenja!“	«До побачення!»	do pobátschennja!
„Izvolite!“ (ponuditi)	«Прошу!»	próschu!
„Molim Vas, ponovite!“	«Прошу повторити!»	próschu poftorýty!
„Molim Vas…“ (zahtijevati)	«Будь ласка!»	budláska!
„Hvala!“	«Дякую!»	djákuju!
tamo	там	tam
onamo	туди	tudý
žeđ: „Jeste li žedni?“	«Чи ви маєте спрагу?»	tschy wy májete spráhu?
prijatelj	друг	druch
„Sretan put!“	«Щасливої подорожі!»	schtschaslýwoji pódorozhi!
„Dobra večer!“	«Добрий вечір!»	dóbryj wétschir!
„Dobro jutro!“	«Доброго ранку! »	dóbroho ránku
„Dobar dan!“	«Добрий день!»	dóbryj dejn!
glad: „Jeste li gladni?“	«Чи ви голодні?»	tschy wy holódni
„Zahvaljujemo!“	«Дякуємо!»	dyákujemo
„Pozdrav!“	«Привіт!»	prywít!
ovdje	тут	tut
„Evo, uzmite!“	«Ось, беріть!»	ojs-beríjt!
„Ovamo!“	«Сюди!»	sjudý!
„Imam pitanje!“	«Я маю питання!»	ja máju pytánnja
„Pomoći ću Vam!“	«Я вам допоможу.»	ja wam dopomózhu

razgovarati: „Želim s Vama razgovarati!“	«Я хочу розмовляти з вами!»	ja chótschu rozmofljáty z wámy
„Da, molim!“	«Так, прошу!»	tak, próschu!
„Da!“	«Так!»	tak
sad	зараз	záraz
„Dođite ovamo!“	Іди сюди!	idý sjudý!
„Ne, hvala!“	«Ні, дякую!»	ni, djákuju!
„Ne!“	«Ні!»	ni!
često ≠	часто	tschásto
ne često	не часто	ne tschásto
problem: „Imate li problema?“	«Чи ви маєте проблеми?»	tschy wy májete problémy?
brzo	швидко	schwýtko
i	та	ta
„Sretno!“	«Успіхів!»	úspichif!
odande	звідти	zwídty
odavde	звідсіль	zwídsil
„Pričekajte ovdje!“	«Чекайте тут, будь ласка!»	tschekájte tut, budláska!
„Kako ste?“	«Як ся маєте?»	jak sja májete?

3.9 Predstavljanje

HRVATSKI	*UKRAJINSKI*	*Izgovor*
Predstavljanje	Представитися	
„Ja sam vojnik.“	«Я військовослужбовець.»	ja wiskowosluzhbówejts

„Radim za Crveni križ.“	«Я співробітник Червоного хреста.»	ja spifrobítnyk tscherwónoho chrésta
„Radim u humanitarnoj organizaciji.“	«Я працюю в допоміжній організації.»	ja pratsjúju f dopomízhnij orhanizátsiji
„Radim za policiju.“	«Я поліцейський.»	ja politséjskyj
oružane snage	Збройні сили	zbrójni sýly
„Zovem se...“	«Мене звати ...»	mené zwáty ...
Crveni križ	Червоний хрест	tscherwónyj chrest
„Koliko dijete ima godina?“	«Скільки дитина має років?»	skílky win/woná máje rókif?
„Koliko Vi imate godina?“	«Скільки ви маєте років?»	skílky wy májete rókif?
„Kako se zovete?“	«Як Вас звати?»	jak was zwáty?
„Kako se zove dijete?“	«Як дитину звати?»	jak johó/jijí zwáty?

3.10 Traženje posla

HRVATSKI	*UKRAJINSKI*	*Izgovor*
Traženje posla	У пошуках роботи	u póschukach robóty
posao	робота	robóta
posao: „Tražite li posao?“	«Чи ви шукаєте роботу?»	Tschy wy schukájete robótu?
ured za zapošljavanje	біржа праці	bírzha prátsi
radna dozvola	дозвіл на роботу	dózwil na robótu
obrazovanje	освіта	oswíta

obrazovanje: „Imate li fakultetsko obrazovanje?“	«Чи ви маєте освіту університету?»	tschy wy májete oswítu uniwersytétu?
automehaničar	автослюсар	aftosljúsar
struka	фах	fach
struka: „Što ste po struci?“	«Хто ви за фахом?»	chto wy za fáchom?
električar	електромонтер	elektromontér
obrtnik	ремісник	remisnýk
vodoinstalater	сантехнік	santéchnik
učitelj	учитель	utschýtejl
bravar	слюсар	sljúsar
jezik	мова	mówa
jezik: „Koje jezike govorite?“	Якими мовами Ви розмовяєте?	jakými mówamy wy rozmofljajete?
jezik: „Morate naučiti jezik.“	«Вам треба вивчити мову.»	wam tréba wyftschýty mówu
tečaj hrvatskog jezika	курси державної мови	kúrsy derzháfnoji mówy
govoriti	розмовляти	rozmofljáty
govoriti: „Govorite li engleski?“	«Чи ви розмовляєте англійською?»	tschy wy rozmofljájete anchlíjskoju?

3.11 Upitne riječi

HRVATSKI	*UKRAJINSKI*	*Izgovor*
Upitne riječi	Питальні займенники	
Kad?	Коли?	kolý?

Zašto?	Чому?	tschomú?
Što?	Що?	schtscho?
Tko?	Хто?	chto?
Kako?	Як?	jak?
Koliko?	Скільки?	skílky?
Gdje?	Де?	de?
Kamo?	Куди?	kudý?
Odakle?	Звідки?	zwítky?

3.12 Obitelj

HRVATSKI	*UKRAJINSKI*	*Izgovor*
Obitelj	Сім'я	
brat	брат	brat
supruga	дружина	druzhýna
supruga: „Je li to Vaša žena?“	«Це ваша дружина?»	tse wascha druzhýna?
suprug	чоловік	tscholowík
suprug: „Je li to Vaš muž?“	«Це ваш чоловік?»	tse wasch tscholowík?
suprug: „Moj muž je u ukrajinskoj vojsci.“	«Мій чоловік у Збройних силах.»	mij tscholowík u zbrójnych sýlach
roditelji	батьки	bajtký
obitelj	сім’я	simjá
baka	бабуся	babúsja
djed	дідусь	didújs
dječak	хлопець	chlópejts

dijete	дитина	dytýna
djeca: „Jesu li to Vaša djeca?“	«Чи вони ваші діти?»	tschy woný wáschi díty?
djevojčica	дівчина	díftschyna
majka	мати	máty
ujak, stric, tetak	дядя	djádja
sestra	сестра	sestrá
sin	син	syn
teta, ujna, strina	тітка	títka
kći	дочка	dótschka
otac	батько	bájtko

3.13 Zdravlje

HRVATSKI	*UKRAJINSKI*	*Izgovor*
Zdravlje	Здоров'я	
razmak: „Držite razmak!“	«Тримайте дістанцію!»	trymájte distántsiju!
antibiotik	антибіотик	antybiótyk
liječnik: „Trebate li liječnika?“	«Ци вам потрібний лікар?»	tschy wam potríbnyj líkar?
krv	кров	krof
peckanje	опік	ópik
test na koronavirus	Тести на COVID-19	tésty na kówid-dewjatnátsajt
pokrivač	ковдра	kófdra
dezinfekcijsko sredstvo	засоби десінфекції	zásoby desinféktsiji

iscrpljen: „Jeste li iscrpljeni?“	«Чи ви виснажені?»	tschy wy wýsnazheni?
povišena temperatura	лихоманка	lychománka
zdrav	здоровий	zdorówyj
„Upomoć!“	«Допоможіть!»	dopomozhíjt
glad	голод	hólod
cijepljenje	щеплення	schtschéplennja
cijepljenje: „Jeste li cijepljeni?“	«Чи ви вакциновані?»	tschy wy waktsynówani?
infekcija	інфекція	inféktsija
bolestan: „On je teško bolestan.“	«він дуже хворий» /	win dúzhe chwóryj /
bolestan: „Ona je teško bolesna.“	«вона дуже хвора»	woná dúzhe chwóra
bolnica	лікарня	likárnja
bolest	хвороба	chworóba
lijek	ліки	líky
lijek	медикамент	medykamént
zdravstvena skrb	медичне забезпечення	medýtschne zabespétschennja
zaštitna maska	захисна маска	zachyszá máska
karantena	карантен	karantén
bolničar	санітар	sanitár
čist	чистий	tschýstyj
očistiti	чистити	tschystýty
zaštitne rukavice	захисна рукавиця	zachysná rukawýtsja
bol: „Boli li Vas?“	«У вас болить?»	u was bolíjt?

bol: „Gdje Vas boli?“	«Що у вас болiть?»	schtscho u was bolíjt?
trudna: „Jeste li trudni?“	«Чи ви вагiтні?»	tschy wy wahítni?
ozlijeđen: „Jeste li ozlijeđeni?“	«Чи ви поранені?»	tschy wy poráneni?
zavoj	бандаж	bandázh
opeklina	опік	ópik
ozlijeđena osoba	постраждала особа	postrazhdála osóba
ozljeda	поранення	poránennja
rana	рана	rána
oprati se	вмити	fmýty

3.14 Odjeća i predmeti

HRVATSKI	*UKRAJINSKI*	*Izgovor*
Odjeća i predmeti	удяганка та речі	
hlače	штани	schtány
džep hlača	кишеня	kyschénja
šešir	капелюх	kapeljúch
jakna	куртка	kúrtka
kapa	пілотка	pilótka
kofer	валіза	walíza
kaput	плащ	plaschtsch
džep kaputa	кишеня пальто	kyschénja pajltó
zaštitna maska	захисна маска	zachysná máska
pulover	светр	swetr
ruksak	рюкзак	rjugzák

šal	шарф	scharf
rukavice	рукавиця	rukawýtsja
cipele	черевик	tscherewík
torba	сумка	súmka

3.15 Medicinski rječnik

HRVATSKI	*UKRAJINSKI*	*Izgovor*
Medicinski rječnik	медичні поняття	-
alkohol: „Nemojte piti alkohol.“	«Не пийте алкоголю!»	ne pýjte alkohólju!
alkohol: „Ne uzimajte zajedno s alkoholom ili drogama.“	«Не приймiть разом з алкоголем та наркотиками.»	ne pryjmít´ rázom z alkohólem ta narkótykamy
alergija: „Imate li alergiju?“	«Ви алергічні до що-небудь?»	wy alerhítschni do schtscho-nébud´?
primjena: način primjene	спосiб застосування	spósib zastosuwánnja
primjena: podaci o načinu primjene	інформація щодо застосування	informátsija schtschódo zactosuwánnja
broj doza	чисельність доз	tschysel´nist´doz
otežano disanje	задишка	zadýschka
uzeti na prazan želudac	прийміть ліки натщесерце	pryjmít´ líky natschtschésertse
nanijeti: „Nanesite na zahvaćeno mjesto.“	«Нанести на уражену дiлянку.»	nanestý na urázhenu diljánku
osip	висип	wýsyp

čuvati izvan dohvata djece	збережіть ліки недоступно для дітей	zberezhít´ líky nedostúpno dlja ditéj
hrana za djecu	їжа для немовлят	jízha dlja nemowlját
uzeti do kraja	прийміть ліки до кінця	pryjmít´ líky do kintsjá
bukalna tableta	трансбукальна таблетка	transbukájlna tablétka
recept može izazvati nuspojave	ліки рецепта можуть причинити побічні ефекти	líky retsépta mózhut prytschynýty pobítschni efékty
doziranje	дозування	dozuwánnja
proljev	пронос	pronós
povraćanje	блювання	bljuwánnja
povišena temperatura	висока температура	wysóka temperatúra
uputa za uporabu	інструкція для користувача	instrúktsija dlja korystuwatschá
gubitak težine	схуднення	s-chúdnennja
povećanje težine	збільшення ваги	zbílschennja wahý
dobro protresti	добре струсити	dóbre strusýty
učestalost uzimanja lijeka	частотність прийому ліків	tschastótnist´ pryjómu líkiw
kašalj	кашель	káschejl
indikacija	показання (причина прийому ліків)	pokazánnja (prytschýna pryjómu líkiw)
inhalacija	інгаляція	inhaljátsija
inhalirati: inhalirati putem komorice	інгаляція із спейсером	inhaljátsija iz cpéjserom
ubrizgati intramuskularno	внутрішньом'язова ін'єкція	wnutríschnjo-mjazowá injéktsija

kapsule	капсули	kápsuly
zujanje u ušima	дзвін у вухах	dzwin u wúchach
glavobolja	головний біль	holowzýj bil´
nedostatak zraka	задишка	zadýschka
osjetljivost na svjetlost	світлочутливість	switlotschutlýwist´
zdrobiti lijek	роздрібнити ліки	rozdribnýty líky
lijekovi navečer	ліки увечері	líky uwétscheri
lijekovi ujutro	ранковий прийом ліків	rankówyj pryjóm líkíw
lijekove čuvati u hladnjaku	збережіть ліки в холодильнику	zberezhít líky w cholodýlnyku
lijekovi noću	нічний прийом ліків	nitschnýj pryjóm líkiw
izbor lijekova	вибір ліків	wýbir líkiw
medikacija	ліки	líky
količina	кількість	kílkist
mjerna žlica za oralnu primjenu	мірна ложка для ротового прийому	mírna lózhka dlja rotowóho pryjómu
miligram	міліграм	milihrám
mililitar	мілілітр	mílilitr
uzeti s vodom	приймати з водою	pryjmáty z wodóju
jutro	ранок	ránok
umor	втомленість	wtómlenist
bolovi u mišićima	м'язові болі	mjazowí bóli
naziv lijeka	назва ліків	názwa líkiw
nuspojave	побічний ефект	pobítschnyj efékt
uzmite lijekove kod	прийміть ліки, коли...	pryjmít líky, kolý …
broj	номер	nómer

pacijent	пацієнт	patsijént
naziv recepta	назва рецепта	názwa retsépta
bolovi u leđima	біль у спині	bil u spýni
pospanost	сонли́вість	sonlýwist´
poremećaj spavanja	порушення сну	porúschennja snu
trudnoća: „Ne uzimajte ako ste trudni.“	«Не прийміть під час вагітності!»	ne pryjmít´ pid tschas wachnítosti
vrtoglavica	запаморочення	zapámorotschennja
osjećati vrtoglavicu pri ustajanju	відчуття запаморочення під час вставання	widtschuttjá zapámorotschennja pid tschas wstawánnja
žgaravica	печія	petschijá
injekcija za oralnu primjenu	шприц для ротового прийому	schpryts dlja rotowóho pryjómu
dojenje: nemojte uzimati lijek tijekom dojenja	не прийміть ліків під час годування грудьми	ne pryjmít´ líkiw pid tschas hoduwánnja hrudmí
ubrizgati supkutano	підшкірна ін'єкція	pidschkírna injéktsija
tableta: pola tablete	півтаблетки	piwtablétky
tablete	таблетки	tablétky
kapati izravno u oko	давати краплі безпосередньо в очі	dawáty krápli bezposerédnjo w ótschi
kapi: jedna kap u lijevo uho	одна крапля в ліве вухо	odná kráplja w líwe wúcho
kapi: jedna kap u desno oko	одна крапля в праве око	odná kráplja w práwe óko
mučnina	нудота	nudóta

preko želučane sonde kod djece	через шлунковий зонд у дітей	tschérez schlunkówyj zond u ditéj
dati: nekome dati lijek	дати кому-небудь ліки	dáty komú-nébud´ líky
razrijediti: razrijediti jednu vrećicu i pomiješati s vodom	розвести пакетик і змішати з водою	rozwestý pakétyk i zmischáty z wodóju
liječnik koji propisuje recept	лікар, який виписує рецепт	líkar, jakýj wypýsuje retsépt
zamagljen vid	затуманений зір	zatumánenyj zir
opstipacija	запор	zapór
zbunjenost	розгубленість	rozhúblenist
mjere opreza	запобіжний захід	zapobízhnyj záchid
upozorenja	попередження	poperédzhennja
piti vodu	пити воду	pýty wódu
kako uzimati lijek	як треба приймати ліки	jak tréba pryjmáty líky
čepić	свічка	swítschka
tremor	тремтіння	tremtínnja
za umetanje u rodnicu	для введення в піхву	dlja wwédennja w píchwu
uzimati uz obrok	приймати з їжою	pryjmáty z jízhoju

3.16 Brojevi

HRVATSKI	*UKRAJINSKI*	*Izgovor*
Brojevi	Цифри	Tsyfry
0 nula	нуль	nujl
1 jedan	один	odýn
2 dva	два	dwa
3 tri	три	try
4 četiri	чотири	tschotýry
5 pet	п’ять	pjajt
6 šest	шість	schist
7 sedam	сім	sim
8 osam	вісім	wísim
9 devet	дев’ять	déwjajt
10 deset	десять	désjajt
11 jedanaest	одинадцять	odynátsjajt
12 dvanaest	дванадцять	dwanátsjajt
13 trinaest	тринадцять	trynátsjajt
14 četrnaest	чотирнадцять	tschotyrnátsjajt
15 petnaest	п’ятнадцять	pjatnátsjajt
16 šesnaest	шістнадцять	schistnátsjajt
17 sedamnaest	сімнадцять	simnátsjajt
18 osamnaest	вісімнадцять	wisimnátsjajt
19 devetnaest	дев’ятнадцять	dewjatnátsjajt
20 dvadeset	двадцять	dwátsajt
30 trideset	тридцять	trýdsajt
40 četrdeset	сорок	sórok
50 pedeset	п’ятдесят	pjadesját

60 šezdeset	шістдесят	schistesját
70 sedamdeset	сімдесят	simdesját
80 osamdeset	вісімдесят	wsimdésját
90 devedeset	дев'яносто	dewjanósto
100 sto	сто	sto
200 dvjesto	двісті	dwísti
1000 tisuća	тисяча	týsjatscha

3.17 Oznake vremena

HRVATSKI	*UKRAJINSKI*	*Izgovor*
Oznake vremena	Вказування часу	
navečer	увечері	uwétscheri
ujutro	вранці	frántsi
poslije podne	після обіду	píslja obídu
prije podne	до обіду	do obídu
jučer	учора	utschóra
danas	сьогодні	sohódni
rano ujutro	уранці	urántsi
noću	уночі	unotschí
godina	рік	rik
podne	обід	obíd
mjesec	місяць	mísjats
sutra	завтра	záftra
poslijepodne	післяобідній час	pisljaobídnij tschas
sljedeći tjedan	наступний тиждень	nastúpnyj týzhdejn
noć	ніч	nitsch

dan	день	dejn
prekosutra	післязавтра	pisljazáftra
sat	годинник	hodýnyk
prekjučer	позавчора	pozaftschóra
prošli tjedan	минулий тиждень	mynúlyj týzhdejn
prijepodne	час до обіду	tschas do obídu
„Kad je to bilo?“	Коли відбулось?	kolý widbúlos?
„Oprostite, koliko je sati?“	Прошу, котра година?	próschu, kotrá hodýna
tjedan	тиждень	týzhdejn
u podne	під час обіду	pid tschas obídu

4. MAGYAR

4.1 Útmutató

Jelen szógyűjtemény az Ukrajnából érkező menekültekkel való praktikus, köznapi társalgást hivatott segíteni a terep követelményeihez igazodva. Az itt felsorolt szavak, kifejezések, kérdések és rövid mondatok a szerzők sok éves tapasztalatán, valamint egy széleskörű igényfelmérésen alapulnak. A szógyűjteményt a Language Institute of the Austrian Armed Forces és a National Defence Academy készítette.

A szógyűjtemény struktúrája olyan, a helyszínen meglévő és esetlegesen felmerülő szituációkra épül, mint pl. regisztráció, elszállásolás, egészségügyi állapot meghatározása, vagy családi újra egyesítés, amennyiben a családtagokat elválasztották egymástól az út során.

A szógyűjtemény az olyan emberekkel történő "első kapcsolatfelvétellel" kezdődik, akikről csupán azt lehet tudni, hogy honnan jönnek. Feltételezhető, hogy a Kelet – Ukrajnából származók szintén értik az ukrán nyelvet. A szógyűjtemény célja a kezdeti kapcsolatteremtés megkönnyítése; a részletesebb kommunikációhoz tolmácsok bevonása szükséges.

A szó szerinti kifejezések idézőjelben találhatók.

Az adott témakörökhöz tartozó szavak a forrásnyelven (magyar) fejezetekre bontva, alfabetikus sorrendben szerepelnek. A célnyelven történő bejegyzések nincsenek alfabetikus sorrendben.

A kifejezések, rövid kérdések vagy mondatok esetében a kulcsszó jön először, minden más alfabetikus sorrendben található, ami megkönnyíti az adott kifejezés keresését (pl. iratok "Kérem mutassa meg az iratait" – az "iratok" van alfabetikus sorrendben).

Jelenleg a szógyűjtemény csak pdf formátumban elérhető. Később egy nyomtatott verzió létrehozását is tervezzük.

4.2 Első találkozás

MAGYAR	*UKRÁN*	*Fonetikusan*
Első találkozás	Перший контакт	
Jó napot! Határellenőrzés!	Добрий день! Прикордонна служба!	Dobri den! Prikordona sluzba!
Útlevél ellenőrzés!	перевірка паспортів	Perevjerka paszportif
Igazoltatás	перевірка посвідчення	Perevjerka poszvícsenyja
Rendőrségi regisztráció	поліцейська реєстрація	Policéjszka rejesztrátszija
Hová megy?	Куди Ви йдете?	kudi vj dete?
Honnan jön?	Ви звідки?	vi szvitki?
Milyen nyelven beszél?	Якою мовою ви розмовляєте?	jakojú móvoju vi rozmofljájete?
Beszél németül?	Ви розмовляєте німецькою?	vi rozmofljájete nimétkojuk?
Beszél angolul?	Ви розмовляєте англійською?	vi rozmofljájete anhlíszkoju?
Beszél ukránul?	Ви розмовляєте українською?	vi rozmofljájete ukrajínszkoju?
Beszél horvátul?	Ви розмовляєте хорватською?	vi rozmofljájete horvástkoju?
Neszél szlovákul?	Ви розмовляєте словацькою?	vi rozmofljájete szlovátszkoju?
Beszél szlovénul?	Ви розмовляєте словенською?	vi rozmofljájete szlovenszkoju?

Beszél csehül?	Ви розмовляєте чеською?	vi rozmofljájete cseszkoju?
Beszél magyarul?	Ви розмовляєте угорською?	vi rozmofljájete uhorszkoju?
Szüksége van internetre?	Чи Ви потребуєте інтернет?	cse ve potrébujete internet?
Itt van a jelszó.	Ось ваш пароль!	osz vas parojl
Itt lehet a mobiltelefont feltölteni.	Тут Ви можете заряджати мобільник.	tu vi mózsete szaracsáti mobilnik
Ott lehet számítógépet használni.	Там можна використовувати комп'ютер.	tam mózsna vikorusztóvuati kompjuter

4.3 Országok és nyelvek

MAGYAR	*UKRÁN*	*Fonetikusan*
Országok és nyelvek	Країни та мови	
német	німецький	németcki
Németország	Німеччина	nimetcsinya
Horvátország	Хорватія	horvátija
horvát	хорватський	Horvátszki
Moldova	Молдавія	Moldávijá
Ausztria	Австрія	Áfsztrija
Lengyelország	Польща	Pójlscsa
lengyel	польський	pójlszki
Románia	Румунія	Rumúnija
román	румунський	rumúnszki
orosz	російський	rusziszki

Oroszországi Föderáció	Російська Федерація	Rusziszka Föderácija
Szlovákia	Словаччина	Szlovácsina
szlovák	словацький	szlovácki
Szlovénia	Словенія	Szlovénijá
szlovén	словенський	szlovénszki
Csehország	Чехія	Csehhia
cseh	чеський	cseszki
Melyik országon keresztül jött?	Через яку країну ви в'їхали?	cserez jaku kraínú vi vjiháli?
Ukrajna	Україна	Ukrajína
ukrán	український	uktajínszki
Magyarország	угорський	uhorszkij
magyar	Угорщина	uhorscsina
Hol vannak ismerősei?	Де ви маєите знаяомих?	De vi májete znajómich?
Hol vannak rokonai?	Де ви маєте родичів?	De vi májete rodicsif?
Szeretne itt maradni?	Чи ви хочете залишатись тут?	Csi vi hócsete zalishatisz tut?
Szeretne tovább utazni?	Чи ви хочете подорожувати далі?	Csi vi hócsete podorósuvati dáli?

4.4 Nyelv és ország

4.4.1 A nyelv rövid ismertetése

Az ukrán ábc a következő 33 betűből áll:

А а {a}	Б б {b}	В в {w}	Г г {h}	Ґ г {g}
Д д {d}	Е е {e}	Є є {je}	Ж ж { ž }	З з {z}
И и {iü}	І і {i}	Ї ї {ji}	Й й {j}	К к {k}

Л л {l}	М м {m}	Н н {n}	О о {o}	П п {p}
Р р {r}	С с {s}	Т т {t}	У у {u}	Ф ф {f}
Х х {ch}	Ц ц {tse}	Ч ч {tsche}	Ш ш {scha}	Щ щ { schtscha }
ь {palataliziációt jelöl}	Ю ю {ju}	Я я {ja}		

Kiejtés:

Magánhangzók:

- A kiejtésnek tisztának kell lenni, máskülönben a beszélőt nem értik meg.
- Ha az utolsó mássalhangzó palatális (=lágy), akkor a lágy “j” -t adjuk az azt megelőző mássalhangzóhoz, pl. den'-ből dejn lesz, de nem egy nyílt ä, mint a német „dein“.
- Az И kiejtése a német i és ü között van, hasonló az y-hoz.
- A kettőshangzókat két külön mássalhangzónak ejtjük.

A mássalhangzók kiejtése:

- Az ukrán г-t h-nak ejtjük.
- Az Ч -t mint a tsch németül (vagy ch mint a *church* -ben angolul). Magyar cs.
- Щ a zöngétlen schtscha (shch az angolban).
- s az ss a *Fassb* -ban (vagy s a *snake* -ben) Magyar sz.
- ш az sch a *Schule* -ben. (sh a *ship*-ben). Magyar s.
- В a w a német *Wasser* -ben (vagy v az angol *viper* ben. (Magyar v)); magánhangzó után egy mássalhangzó előtt a v-t f-nek ejtjük: sláwa (слава), de: wyftschánnja (вивчання)
- З az s: Rose németül (vagy z a *zebra*-ban). Magyar z.
- Ж a ž a Journal-ben {žurnal}

Figyeljen a különbségekre a zöngés és zöngétlen mássalhangzók között: z - s, ž - š, b - p, d - t, k - g.

A szláv nyelvekben ez jelentésbeli különbséget hordoz.

4.4.2 Megjegyzések a szógyűjteményhez

A szógyűjtemény fonetikus információt is tartalmaz a megfelelő kiejtés megkönnyítése érdekében. Ez a fonetikus betűzés nem a nemzetközi IPA szabványra épül, mivel az az átlagember számára túl bonyolult lenne. Ezért a német betűzést választottuk alapul az ukrán szavak kiejtéséhez, bár ez sokszor csak megközelítőleg lehetséges.

4.4.3 Alapinformációk Ukrajnáról (2022-ig)

Ukrajna 1991-ben, a Szovjetunió felbomlása után nyerte el a függetlenségét. Az átalakulás a tervgazdaságból a piacgazdaságba még nem ment teljesen végbe. A pandémia tovább lassította az ország gazdasági fejlődését. Ukrajna a világ egyik legfontosabb gabonatermelője.

Nemzeti címer	Zászló	Fegyveres erők	Rendőrség

Teljes terület	kb. 600,000 km² (a Krímmel)
Lakosság	kb. 44 millió
Népsűrűség	77 lakos per km²
Országkód	00380
Pénznem	UAH – Ukrán Hryvnia (Гривна)
Urbanizáció	57.40%
Városok	Kiev (Київ) 3 mil, Kharkiv (Харків) 1.4 mil, Odessa (Одеса) 1 mil, Dnipro (Дніпро) 0.9 mil, Donetsk (Донецьк) 0.9 mil, Zaporizhzhia (Запоріжжя) 0.7 mil, Lviv (Львів) 0.7 mil.

Etnikumok	37 mil. ukrán, 8 mil. orosz, 500,000 román/moldáv, 275,000 belorusz, 240,000 krími tatár, 200,000 bulgár, 150,000 magyar
Vallások	Ortodox Egyház 60%, Görög Katolikus (egyesült) kb. 6%, Református 1%, Római Katolikus 0.7%, 22% egyéb
Államforma	Elnöki – parlamentáris köztársaság
Államfő	Elnök Wolodimir Zelenski
Kormányfő	Miniszterelnök Denis Schmyhal
Parlament	Verkhovna Rada (Верховна рада)

Az oroszok többsége (Oroszországban) az ukránokat “kis oroszoknak” tekinti, akik egy a svájci némethez hasonló dialektust beszélnek. Azonban az ukránok nem tekintik magukat oroszoknak, és többnyire elutasítják ezt az állítást. Ez az elutasítás nem csak Nyugat – Ukrajnában nagyon erős, ahol a többség ukránul beszél, hanem olyan városokban is mint Kharkiv vagy Kherson, ahol a lakosság a hétköznapi életben oroszul beszél. Ennek ellenére az emberek ott sem érzik “orosznak” magukat; ragaszkodnak az államiságukhoz és a kétnyelvűségük demonstrálásával próbálják az identitásukat igazolni. Beszélnek oroszul, ukránul, és néha szurzsikul, ami az orosz és az ukrán keveréke.

4.5 Regisztráció

MAGYAR	***UKRÁN***	***Fonetikusan***
Regisztráció	Реєстрація	
egyedül: "Egyedül van?"	«Ви самі?»	vi szami?
Igazolvány: "Van igazolványa?"	«Чи ви маєте посвідчення?»	Csi vi májete poszvícsenyja?

biometrikus: "Rendelkezik biometrikus útlevéllel?"	«Чи ви маєте біометричний паспорт?»	Csi vi májete biometricsnij pászort?
maradni: "Itt marad?"	Чи ви залишаєтесь тут?	Csi vi szalisájetesz tut?
fordítani: "Tud valaki fordítani?"	«Чи хто-небудь може перекладати?»	Csi hto-nebud mohzse perekládáti?
Elsősegély: "Elsősegélyt nyújtok."	«Я надаю першу домедичну допомогу.»	ja nadajú persu domedicsnu dopomóhu
ujjlenyomat: "Szükség van az ujjlenyomatára a regisztrációhoz."	«Ваш відбиток пальця потрібен за реєстрацію.»	vas vidbitok pájlcija potriben zaresztráciju
pénz: "Van pénze?"	«Чи ви маєте гроші?»	Csi vi májete hrósi?
pénztárca	гаманець	hámánéjc
hinni; „Hiszek önnek!”	«Я вам вірю!»	ja vam virju
idejön: "Jöjjön ide!"	«Іди сюди!»	idisz judi!
orvosi: "Szüksége van orvosi segítségre?"	«Ви потребуєте медичну допомогу?»	vi potrebujete medicsnu dopomóhu?
mobiltelefon	мобільник	mobilnik
iratok: "Kérem, mutassa az iratait!"	«прошу пред’явити документи»	prosu predjáviti dokumenti
regisztráció a Vöröskereszt-nél	реєстрація в Червоному Хресті	rejestrácija f cservónumu hrészti
csend: „Kérem, maradjanak csendben. Semmit nem hallok.”	«Тихо, будь ласка! Я нічого не чую.»	tiho budlászká! Ja nicsóho ne csúju
iskola: "Szükségük van iskolai helyre?"	„Чи Ви потребуєте місце в школі?»	cse vi potrebujete miszce f skóli?

iskola: "Vannak iskolaköteles gyerekei?"	«Чи ви маєте дітей з обов'язковим шкільним навчанням?»	csi vi májte ditej sz obojavszkóvim skilim nafcsányjam?
SIM-kártya: "Szüksége van belföldi SIM-kártyára?"	«Вам потрібна СІМ-карта?»	vám botríbna szim-kárta?
beszélni: "Kérem, beszéljen lassabban!"	«Розмовляйте, будь ласка, повільно!»	Rozmovljejte bugylászka povilno!
megérteni: "Nem értek ukránul."	«Я не розумію українську мову»	ja ne rozumiju ukrainszku movu
megérteni: "Nem értem önt!"	«Я вас не розумію»	ja vasz ne rozumiju
megérteni: "Értem."	«Я розумію»	ja rozumiju
vízummentes: „90 napig nincs szüksége vízumra az itt tartózkodáshoz."	«До дев'яноста днів перебування не потрибно візи»	do devjanoszta dnyif perebuvánjá ne potribno vizi
Vízummentesség	безвізовий режим	bezvizovij rezsim

4.6 Szállás

MAGYAR	*UKRÁN*	*Fonetikusan*
Szállás	Житло	
fürdőkád	ванна	vánná
fürdőszoba	ванна кімната	vánná kimnátá
zuhanyzó	душ	dus
család	сім'я	szimjá
család: "Milyen nagy a családja?"	«наскільки велика ваша сім'я? »	naszkili welika vása szimjá

edény	посуд	pószud
gyerek	дитина	detena
gyerekek: "Hány gyermeke van?"	«Скільки у вас дітей?»	szkilki u vasz ditéj?
tűzhely	плита	pltá
konyha	кухня	kuhnya
hűtőszekrény	холодильник	holodilnik
vizesblokk	санітарний вузол	szanitráni vúzol
toalett	туалет	dualet
szállás	житло	zsitlo
szállás: „Szüksége van szállásra?”	«Чи ви потребуєте житло?»	csi vi potrebujete sitlo?
szállás: „Ez egy átmeneti szállás.”	«Це тимчасове житло.»	ce timcsaszóve sitlo
Szállás: „Szükségünk van szállásra.”	«Ми шукаємо житло.»	mi zsukajemo zsitlo
lakni	жити	zsiti
lakás	оселя	oszélja

4.7 Utazás, célállomás

MAGYAR	*UKRÁN*	*Fonetikusan*
Utazás, célállomás		
Belgium	Бельгія	Bélhija
Dánia	Данія	Dánijá
Németország	Німеччина	Nimecsiná
EU: "Az EU-ban marad?"	«Чи ви залишаєтесь в ЄС?»	Csi vi szalisajetyesz f je-es?

EU:„Melyik EU országba szeretne eljutni?”	«Яка країна ЄС ваша кінцева точка?»	Jaká krajínia je-es vása kincéva tócska?
EU: Európai Unió	Європейський Союз	jefropéijézki szojuz
Finnország	Фінляндія	Finlándjá
Franciaország	Франція	Fráncijá
Nagy-Britannia	Великобританія	Velikobritánjiá
Írország	Ірландія	Irlándijá
Izland	Ісландія	Izlándijá
Olaszország	Італія	Itálijá
kapcsolat	контакт	Kontákt
kapcsolatok: „Vannak kapcsolatai a célországban?”	«Чи ви маєте контакти в місці призначення?»	Csi vi májete kontákti f miszci priznácsenja?
Luxemburg	Люксембург	Luxemburh
Hollandia	Нідерланди	Níderlánde
Norvégia	Норвегія	Norvéhijá
Portugália	Португалія	Portuhálija
utazás	подорож	podoros
Úticél	місце призначення	miszce preznácsenja
utazás végállomása	кінцева точка подорожі	kincéva tócska podorosi
Schengeni övezet	Шенгенський простір	csenhenszki prósztyir
EU külső határa	зовнішній кордон ЄС	szofnisnij kordón jéesz
Svédország	Швеція	Svécija
Svájc	Швейцарія	Svejcária
Spanyolország	Іспанія	Iszpánija

4.8 Üdvözlés/Megszólítás

MAGYAR	*UKRÁN*	*Fonetikusan*
Üdvözlés/Megszólítás	Вітання/Звертання	
minden/összes	все	fsze
minden: nem minden/ nem az összes	не все	ne fsze
minden: "Minden jót!"	«Всього доброго!»	fszóho dobrohó
minden: "Minden rendben?"	«Чи все нормально?»	csi fsze normálno?
minden: "Minden világos?"	«Чи все ясно?»	csifsze jászno?
Félelem: "Ne féljen!"	«Не бійтеся!»	ne bityeszja!
"Viszont látásra!"	«До побачення!»	do pobácsenja!
"Parancsoljon" (kínálni)	«Прошу!»	prossu
"Kérem ismételje meg!"	«Прошу повторити!»	prossu podtiriti!
"Szívesen…" (kérni)	«Будь ласка!»	budlászká!
"Köszönöm!"	«Дякую!»	djákuju!
ott	там	tám
oda/arra	туди	tude
szomj: "Szomjas?"	«Чи ви маєте спрагу?»	csi vi májte szpráhu?
barát	друг	druhh
"Jó utat!"	«Щасливої подорожі!»	saszlivoji podorozsi!
"Jó estét!"	«Добрий вечір!»	dobri vecsir!
"Jó reggelt!"	«Доброго ранку! »	dobroho ránku!
"Jó napot!"	«Добрий день!»	dobri dejn!
éhség: "Éhes?"	«Чи ви голодні?»	csi vi holódni!

"Köszönjük!"	«Дякуємо!»	gyákujemo
"Helló!"	«Привіт!»	previt!
itt	тут	tut
"Itt van, tessék!"	«Ось, беріть!»	ojsz-berit!
"Ide/erre!"	«Сюди!»	szjüdé
"Van egy kérdésem!"	«Я маю питання!»	ja máju pitánijá
"Segítek önnek!"	«Я вам допоможу.»	ja vám dopomózsu
beszélni: "Beszélni szeretnék önnel!"	«Я хочу розмовляти з вами!»	ja hócsu rozmofljáti z vámi
"Igen, kérem!"	«Так, прошу!»	ták, prossu!
"Igen!"	«Так!»	ták
most	зараз	záraz
"Jöjjön ide!"	Іди сюди!	idi szjudi!
"Nem (köszönöm)!"	«Ні, дякую!»	ni, djákuju!
"Nem!"	«Ні!»	ni!
gyakran	часто	császto
nem gyakran	не часто	ne császto
probléma: "Van valami problémája?"	«Чи ви маєте проблеми?»	csi vi májete problémi?
gyors/gyorsan	швидко	svitko
és	та	tá
"Sok szerencsét!"	«Успіхів!»	uszpihif!
onnan	звідти	szvidte
innen	звідсіль	zvicil
"Várjon itt!"	«Чекайте тут, будь ласка!»	csekájte tut, budszlászká!
"Hogy van?"	«Як ся маєте?»	jak szja májete?

4.9 Bemutatkozás

MAGYAR	*UKRÁN*	*Fonetikusan*
Bemutatkozás	Представитися	
"Katona vagyok!"	«Я військовослужбовець.»	ja viszkovoszluzsbovejc
"A Vöröskereszt munkatársa vagyok."	«Я співробітник Червоного хреста.»	ja szpifrobitnik cservónoho hresztá
„Segélyszervezetben dolgozom.“	«Я працюю в допоміжній організації.»	ja pracuju f dopomizsni orhánizáciji
"Rendőr vagyok."	«Я поліцейський.»	ja policéjszki
hadsereg	Збройні сили	zbrójni zili
"A nevem…"	«Мене звати ...»	mene zváti
Vöröskereszt	Червоний хрест	cservoni hreszt
"Hány éves a gyerek?"	«Скільки дитина має років?»	szkilki di/diná máje rókif?
"Hány éves?"	«Скільки ви маєте років?»	szkilki vi májete rókif?
"Hogy hívják?"	«Як Вас звати?»	jak vaz zváti?
"Hogy hívják a gyereket?"	«Як дитину звати?»	jak ditinu zváti?

4.10 Álláskeresés

MAGYAR	*UKRÁN*	*Fonetikusan*
Álláskeresés	У пошуках роботи	
munka	робота	robóta

munka: "Munkát keres?"	«Чи ви шукаєте роботу?»	csi vi sukájete robótu?
Munkaügyi Hivatal	біржа праці	birzsa práci
munkavállalási engedély	дозвіл на роботу	dózvil na robótu
képzés	освіта	oszvítá
képzés: "Van egyetemi végzettsége?"	«Чи ви маєте освіту університету?»	csi vi májte oszvitu univerzitétu?
autószerelő	автослюсар	aftoszlúszar
foglalkozás	фах	fáhh
foglalkozás: "Mi a foglalkozása?"	«Хто ви за фахом?»	hto vi za fáhhom?
villanyszerelő	електромонтер	elektromonter
szakmunkás	ремісник	remiznik
vízvezeték szerelő	сантехнік	szantechnik
tanár	учитель	ucsitej
lakatos	слюсар	szljuszar
nyelv	мова	móvá
nyelv: "Milyen nyelveken beszél?"	Якими мовами Ви розмовяєте?	jákimi móvmi vi rozmofljajete?
nyelv: "Meg kell tanulnia a nyelvet."	«Вам треба вивчити мову.»	vám tréba vfcsiti móvu
helyi nyelvi nyelvtanfolyam	курси державної мови	kurszi derszáfnoji móvi
beszélni	розмовляти	rozmovliáti
beszélni: "Beszél angolul?"	«Чи ви розмовляєте англійською?»	csi vi rozmovlájete anhliszkoju?

4.11 Kérdőszavak

MAGYAR	*UKRÁN*	*Fonetikusan*
Kérdőszavak	Питальні займенники	
Mikor?	Коли?	koli?
Miért?	Чому?	csomu?
Mi?	Що?	scso?
Ki?	Хто?	Hto?
Hogy?	Як?	Ják?
Mennyi?	Скільки?	szkilki?
Hol?	Де?	de?
Hová?	Куди?	kudi?
Honnan?	Звідки?	szvidki?

4.12 Család

MAGYAR	*UKRÁN*	*Fonetikusan*
Család	Сім'я	
fiútestvér	брат	brát
feleség	дружина	druszená
"Ez az Ön felesége?"	«Це ваша дружина?»	tsze vása druzsena?
férj	чоловік	csolovik
"Ez az Ön férje?"	«Це ваш чоловік?»	tsze vás csolovik?
"A férjem az ukrán hadseregben szolgál."	«Мій чоловік у Збройних силах.»	mij csolovik uszprojnih sziláh ukraini
szülők	батьки	bátyki
család	сім’я	szimjá

nagymama	бабуся	bábuszjá
nagypapa	дідусь	didujsz
fiú	хлопець	hlopetz
gyerek	дитина	detená
"Ezek az Ön gyerekei?"	«Чи вони ваші діти?»	cse voni vasi díte
lány	дівчина	dífcsená
anya	мати	máte
nagybácsi	дядя	gyágyá
lánytestvér	сестра	szesztrá
fiúgyermek	син	szin
nagynéni	тітка	tyitká
lánygyermek	дочка	dócská
apa	батько	bátyko

4.13 Egészség

MAGYAR	*UKRÁN*	*Fonetikusan*
Egészség	Здоров'я	
távolság: "Kérem tartson távolságot!"	«Тримайте дістанцію!»	trimájte disztánciju
antibiotikum	антибіотик	ántibijótik
orvos: "Szüksége van orvosra?"	«Ци вам потрібний лікар?»	csi ván potribni líkár?
vér	кров	krov
égés	опік	ópik
Covid teszt	Тести на COVID-19	tesztená kovid devid nádcát
takaró	ковдра	kóvtra

fertőtlenítőszer	засоби десінфекції	szászobi dezinfekciji
kimerültség: "Kimerült?"	«Чи ви виснажені?»	csi vi víznasini?
láz	лихоманка	lihomántká
egészséges	здоровий	zdorovi
"Segítség!"	«Допоможіть!»	dapomosity
éhség	голод	hólod
oltás	щеплення	scseplenjá
oltás: "Be van oltva?"	«Чи ви вакциновані?»	csi vi vakcinóvánji
fertőzés	інфекція	infekciá
beteg: "Ő súlyos beteg."	«він дуже хворий» /	vin dúse hvóri
beteg: "Ő súlyos beteg."	«вона дуже хвора»	vóná dúse hvórá
~~kórház~~	лікарня	likárniá
betegség	хвороба	hvoróbá
gyógyszer	ліки	líki
gyógymód	медикамент	médikament
gyógykezelés	медичне забезпечення	medícsne zapeszpécsenjá
maszk	захисна маска	záheszná mászká
karantén	карантен	káránten
mentős	санітар	szánitár
tiszta	чистий	csisztij
megtisztítani	чистити	csisztíti
védőkesztyű	захисна рукавиця	záhniszá rukovéciá
fájdalom: "Vannak fájdalmai?"	«У вас болить?»	uvász bolíty?

fájdalom: "Hol fáj?"	«Що у вас болить?»	scso uvász bolíty?
terhes: "Ön terhes?"	«Чи ви вагітні?»	csi vi váhitni?
"Megsérült?"	«Чи ви поранені?»	csi vi poráneni?
kötözés	бандаж	bándázs
égés	опік	opik
sérült személy	постраждала особа	posztrazsdálá oszóbá
sérülés	поранення	poránenjá
seb	рана	ráná
tisztálkodás	вмити	fmiti

4.14 Ruházat és személyes tárgyak

MAGYAR	*UKRÁN*	*Fonetikusan*
Ruházat és személyes tárgyak	удяганка та речі	
nadrág	штани	stáni
nadrágzseb	кишеня	kushenjá
kalap	капелюх	káplejuh
dzseki	куртка	kurtká
sapka	пілотка	pilótká
utazótáska	валіза	válízá
kabát	плащ	pláscs
kabátzseb	кишеня пальто	kushényja pájtjo
maszk	захисна маска	záhiszná mászká
pulóver	светр	szvétr
hátizsák	рюкзак	rugzák
sál	шарф	sárf

kesztyű	рукавиця	rukávitcjá
cipő	черевик	cserevik
táska	сумка	szúmká

4.15 Orvosi szókincs

MAGYAR	*UKRÁN*	*Fonetikusan*
Orvosi szókincs	медичні поняття	
alkohol: "Ne fogyasszon alkoholt."	«Не пийте алкоголю!»	ne peitte alkokolju!
alkohol: "Ne vegye be alkohollal vagy drogokkal."	«Не прийміть разом з алкоголем та наркотиками.»	ne primity rázom z alkohólem ta narkótikami
allergia: "Allergiás valamire?"	«Ви алергічні до що-небудь?»	vi alerhicsni do scsolebugy?
adagolás módja	спосіб застосування	szpószib zásztovoánijá
információ az adagoláshoz	інформація щодо застосування	információ sódo zásztoszovániá
adagok száma	чисельність доз	csizelniszt doz
légzészavar	задишка	zádiská
Éhgyomorra vegye be	прийміть ліки натщесерце	primitlíki nacsezerdce
használat: "Az érintett területen használja."	«Нанести на уражену ділянку.»	náneszti na urázsenu diljánku
kiütés	висип	viszip
Tartsa távol a gyerekektől	збережіть ліки недоступно для дітей	szperezsit líki netosztupno dlá nemovlát

bébiétel	їжа для немовлят	jízsá dlá nemovlát
Addig szedje, amíg el nem fogy.	приймiть ліки до кінця	primit líki do kintcjá
szopogató tabletta	трансбукальна таблетка	tránszbukálná tábletká
Mellékhatásai lehetnek	ліки рецепта можуть причинити побічні ефекти	líki recepta mózsut pricsinyíti pobícsnyi efekti
adag	дозування	dozuványá
hasmenés	пронос	pronosz
hányás	блювання	bluványá
láz	висока температура	vijszóká temperátúrá
használati utasítás	інструкція для користувача	insztrukcia dlá korisztuvácsá
súlyvesztés	схуднення	szhudnenjá
súlygyarapodás	збільшення ваги	szbilsenjá váhi
Jól felrázandó	добре струсити	dobre sztruszíti
gyakoriság (mikor és milyen gyakran szedje)	частотність прийому ліків	császtótnyist prjomu líkiv
köhögés	кашель	kásej
indok (ok a gyógyer szedésére)	показання (причина прийому ліків)	pokászányá (pricsená prjomu líkiv)
inhalálás	інгаляція	inháljátcjá
spacer-rel inhalálja	інгаляція із спейсером	inháljátcjá i szpéjszerom
izomba adja be	внутрішньом'язова ін'єкція	vnutrísnyo mjászová injékciá
kapszula	капсули	kápszule
fülzúgás	дзвін у вухах	dzvin u vuháh
fejfájás	головний біль	holohni bi

nehézlégzés	задишка	zadiská
fényérzékenység	світлочутливість	szvitlotcupléviszt
törjön össze egy tablettát	роздрібнити ліки	rozdibrníti líki
esti gyógyszerek	ліки увечері	líki u vecseri
reggeli gyógyszerek	ранковий прийом ліків	rankóvi priom líkiv
a gyógyszer a hűtőben tartandó	збережіть ліки в холодильнику	zberezit líki v holodilniku
éjszakai gyógyszerek	нічний прийом ліків	nicsni prijom líkiv
gyógyszerválasztás	вибір ліків	víbir líkiv
gyógszeres kezelés	ліки	líki
mennyiség	кількість	kilkiszt
mérőkanál a szájon át történő adagoláshoz	мірна ложка для ротового прийому	mirná lózská dlá rotovóho prijómo
milligramm	міліграм	milihrámm
milliliter	мілілітр	mililítr
vízzel bevenni	приймати з водою	priváti sz vodóju
reggel	ранок	ránok
kimerültség	втомленість	vtómlenyiszt
izomfájdalom	м'язові болі	mjászovi bólji
gyógyszer neve	назва ліків	nászvá líkiv
mellékhatások	побічний ефект	pobícsnyi effekt
Akkor vegye be, ha…	прийміть ліки, коли...	primitlíki kolej
szám	номер	nómer
páciens	пацієнт	pácient
a vény neve	назва рецепта	nászvá receptá
hátfájdalom	біль у спині	bil u szpíni

álmosság	сонли́вість	szonléjviszt
alvászavar/álmatlanság	порушення сну	porúsennyá sznu
terhesség: "Ne szedje, ha terhes."	«Не приймiть під час вагiтності!»	nye primity pid csasz váhitnoszti
szédülés	запаморочення	zápámoroscsenyjá
felkeléskori szédülés	відчуття запаморочення під час вставання	vidcsutjá zapámoroscsenjá pid csasz sztavanjá
gyomorégés	печія	pecsijá
fecskendő a szájon át történő adagoláshoz	шприц для ротового прийому	spritst dla rotovóho prijómo
szoptatás: Ne szedje, ha szoptat.	не приймiть лiкiв під час годування грудьми	nye primity líkiv pid csasz hoduvánjá hrudmi
bőr alá fecskendezze	підшкірна ін'єкція	picskirná injekciá
tabletta: fél tabletta	півтаблетки	pivtabletki
tabletták	таблетки	tabletki
Közvetlenül a szembe csepegtesse	давати краплі безпосередньо в очі	daváti krápli beszposzorjedno vócsi
cseppek: egy csepp a bal fülbe	одна крапля в лiве вухо	odná krápljá v líve vúho
cseppek: egy csepp a jobb szembe	одна крапля в праве око	odná krápljá v práve óko
émelygés	нудота	nudótá
gyerekeknek gyomorszondán át	через шлунковий зонд у дiтей	cseres slunkóvi zond u ditej
beadás: valakinek gyógyszert beadni	дати кому-небудь лiки	dáti komu-nebugy líki

higítás: egy tasakot higítani és vízzel elkeverni	розвести пакетик і змішати з водою	ározveszti paketik i zmisáti szvotólju
kezelőorvos	лікар, який виписує рецепт	líkár, jakij vipíszuje recept
homályos látás	затуманений зір	szatumánenij szir
szorulás	запор	zapor
zavarodottság	розгубленість	roszhubleniszt
elővigyázatosság	запобіжний захід	zapubizsni záhid
biztonsági tájékoztató	попередження	poperedcsenja
igyon vizet	пити воду	píti vode
Gyógyszeres kezelés módja	як треба приймати ліки	ják treba primáte líki
kúp	свічка	szvícská
reszketés	тремтіння	tremtinnyá
Hüvelyen keresztül beadandó	для введення в піхву	dlá uvedenjá v pihvu
Étkezésnél vegye be	приймати з їжою	primáti sz jízsoju

4.16 Számok

MAGYAR	*UKRÁN*	*Fonetikusan*
Számok	Цифри	
nulla	нуль	nujl
egy	один	odin
kettő	два	dvá
három	три	tri
négy	чотири	csotíri

öt	п’ять	pjáty
hat	шість	síszty
hét	сім	szim
nyolc	вісім	víszim
kilenc	дев’ять	dévjáty
tíz	десять	dészjáty
tizengegy	одинадцять	odenácáty
tizenkettő	дванадцять	dvánácáty
tizenhárom	тринадцять	trenácáty
tizennégy	чотирнадцять	csotirnácáty
tizenöt	п’ятнадцять	pjátnácáty
tizenhat	шістнадцять	sisztnácáty
tizenhét	сімнадцять	szimnácáty
tizennyolc	вісімнадцять	viszimmácáty
tizenkilenc	дев’ятнадцять	devjatnácáty
húsz	двадцять	dvácáty
harminc	тридцять	trícáty
negyven	сорок	szórok
ötvem	п’ятдесят	pjátdeszját
hatvan	шістдесят	siszteszját
hetven	сімдесят	szimteszját
nyolcvan	вісімдесят	víszimdeszját
kilencven	дев’яносто	devjanószto
száz	сто	szto
kétszáz	двісті	dviszti
ezer	тисяча	tiszjácsá

4.17 Időpontok

MAGYAR	*UKRÁN*	*Fonetikusan*
Időpontok	Вказування часу	
este	увечері	uvecseri
reggel	вранці	vráci
délután	після обіду	bíszla obidu
délelőtt	до обіду	do óbidu
tegnap	учора	ucsóra
ma	сьогодні	szohodnyi
kora reggel	уранці	uráci
éjjel	уночі	unocsi
év	рік	rík
dél	обід	obid
hónap	місяць	mísziátc
holnap	завтра	záftra
délután	післяобідній час	piszláobidni csász
jövő hét	наступний тиждень	násztupni tistén
éjszaka	ніч	nics
nap	день	déjn
holnapután	післязавтра	piszlazáftrá
óra	годинник	hodinik
tegnapelőtt	позавчора	pozáfcsóra
múlt héten	минулий тиждень	mnúli tísdén
délelőtt	час до обіду	csász do obidu
"Mikor volt?"	Коли відбулось?	koli vidbulosz
"Mennyi az idő?"	Прошу, котра година?	prósu kotrá hodéná
hét	тиждень	tisdeny
délben	під час обіду	pid csász obidu

5. SLOVENSKY

5.1 Ako používať túto jazykovú príručku

Táto jazyková príručka sa maximálne orientuje na praktické potreby v reálnom použití potrebnej konverzácie s utečencami z Ukrajiny. Výber slov, fráz, otázok a krátkych viet predstavuje súbor fráz na základe dlhoročných skúseností autora a aktuálnych potrieb. Bol vyhotovený Jazykovým inštitútom rakúskych ozbrojených síl pri Národnej akadémii obrany vo Viedni.

Štruktúra tejto jazykovej príručky sa zameriava na možné vzniknuté situácie a na ich priebeh, ako napríklad registrácia a poskytnutie ubytovania, zistenie zdravotného stavu a iná komunikácia s rodinou pri jej opätovnom stretnutí po rozdelení spôsobenom útekom.

Jazyková príručka začína najčastejšími frázami používanými pri „prvom kontakte“ s cudzími osobami, pričom sa prihliadalo na skutočnosť, že ani variácie jazyka obyvateľov pochádzajúcich z východnej časti Ukrajiny nezabránia jeho zrozumiteľnosti. Jazyková príručka slúži na počiatočné vzájomné pochopenie. Pre detailné otázky a rozhovory je potrebné prizvať tlmočníkov na konzultáciu.

Frázy sú uvedené v úvodzovkách.

Slová podľa tém sú zoradené do kapitol a na abecedné zoradenie v cieľovom jazyku sa zatiaľ neprihliada.

Pri frázach, krátkych otázkach alebo vetách za účelom ľahkého vyhľadania je uvedené kľúčové slovo a potom nasleduje abecedné zoradenie (napr.: dokumenty: „Ukážte vaše dokumenty!“ – abecedné zoradenie podľa slova „dokumenty“).

Jazyková príručka bude dostupná najprv len vo formáte pdf. Neskôr sa predpokladá aj verzia pre tlač.

5.2 Prvý kontakt

SLOVENSKY	*UKRAJINSKY*	*Fonetický prepis*
Akým jazykom hovoríte?	Якою мовою ви розмовляєте?	jakóju móvoju vy rozmovľájete?
Dobrý deň! Hraničná kontrola!	Добрий день! Прикордонна служба!	dóbryj deň! prykordónna slúžba!
Hovoríte po anglicky?	Ви розмовляєте англійською?	vy rozmovľájete anhlíjskoju?
Hovoríte po česky?	Ви розмовляєте чеською?	vy rozmovľájete čéskoju?
Hovoríte po chorvátsky?	Ви розмовляєте хорватською?	vy rozmovľájete chorvátskoju?
Hovoríte po maďarsky?	Ви розмовляєте угорською?	vy rozmovľájete uhórskoju?
Hovoríte po nemecky?	Ви розмовляєте німецькою?	vy rozmovľájete niméckoju?
Hovoríte po slovensky?	Ви розмовляєте словацькою?	vy rozmovľájete slováckoju?
Hovoríte po slovinsky?	Ви розмовляєте словенською?	vy rozmovľájete slovénskoju?
Hovoríte po ukrajinsky?	Ви розмовляєте українською?	vy rozmovľájete ukrajínskoju?
Kam cestujete?	Куди Ви їдете?	kudý vy ídete?
kontrola dokladov	перевірка посвідчення	perevírka posvídčeňja

Odkiaľ pochádzate?	Ви звідки?	vy zvítky?
Pasová kontrola!	Перевірка паспортів!	perevírka pásportif
policajná registrácia	поліцейська реєстрація	policéjska rejestrácija
Potrebujete internet?	Чи Ви потребуєте інтернет?	čy vy potrébujete internét?
Tam môžete používať počítač.	Там можна використовувати комп'ютер.	tam móžna vykorystóvuvaty kompjúter
Tu je heslo.	Ось ваш пароль.	os vaš paról'
Tu môžete nabiť mobil.	Тут Ви можете заряджати мобільник.	tut vy móžete zarjadžáty mobílnyk.

5.3 Krajiny a jazyky

SLOVENSKY	*UKRAJINSKY*	*Fonetický prepis*
Cez ktorú krajinu ste prišli?	Через яку країну ви в'їхали?	čérez jakú krajínu vy vjíchaly?
Česko	Чехія	čéchija
český	чеський	čéskyj
Chcete cestovať ďalej?	Чи ви хочете подорожувати далі?	čy vy chóčete podoróžuvaty dáli?
Chcete zostať tu?	Чи ви хочете залишатись тут?	čy vy chóčete zališátys tut?
Kde máte príbuzných?	Де ви маєте родичів?	de vy májete ródyčif?
Kde máte známych?	Де ви маєите знаяомих?	de vy májete znajómych?
Nemecko	Німеччина	niméččyna
nemecký	німецький	niméckyj

Maďarsko	Угорщина	uhórščyna
maďarský	угорський	uhórskyj
Moldavsko	Молдавія	moldávija
Rakúsko	Австрія	áfstrija
Poľsko	Польща	póľšča
poľský	польський	póľskyj
Rumunsko	Румунія	rumúnija
rumunský	румунський	rumúňskyj
Ruská federácia	Російська Федерація	rosíjska federácija
ruský	російський	rosíjskyj
Slovensko	Словаччина	slováččyna
slovenský	словацький	slováckyj
Ukrajina	Україна	ukrajína
ukrajinský	український	ukrajínskyj

5.4 Krajina

5.4.1 Základ o jazyku

Ukrajinská abeceda používa nasledovných 33 písmen

А а {a}	Б б {b}	В в {v}	Г г {h}	Ґ г {g}
Д д {d}	Е е {e}	Є є {je}	Ж ж {ž}	З з {z}
И и {y}	І і {i}	Ї ї {ji}	Й й {j}	К к {k}
Л л {l}	М м {m}	Н н {n}	О о {o}	П п {p}
Р р {r}	С с {s}	Т т {t}	У у {u}	Ф ф {f}
Х х {ch}	Ц ц {c}	Ч ч {č}	Ш ш {š}	Щ щ {šč}
ь {mäkčeň}	Ю ю {ju}	Я я {ja}		

Poznámky k výslovnosti:
Samohlásky:

- Výslovnosť musí byť jasná, inak bude nezrozumiteľná.
- Ak je koncová spoluhláska palatálna (ь =mäkká), môže sa pridať jemné „j“ k predošlej samohláske, napr.: *день* sa vysloví ako *dejň*
- Výslovnosť „и“ sa podobá ruskému „ы“, prepísané ako „y“
- Dvojhlásky sa vyslovujú ako samostatné samohlásky.
- Samohláska „е“ nikdy nezmäkčuje predchádzajúcu spoluhlásku, spoluhláska sa vyslovuje tvrdo.

Výslovnosť spoluhlások:

- „г“ sa vyslovuje ako „h“
- „ґ“ ako „g“
- „ч“ ako „č“
- „щ“ ako „šč“
- „ш“ ako „š“
- „в“ ako „v“ ak nasleduje po samohláske, napr. *sláva (слава);* ak je pred spoluhláskou, vysloví sa ako „f“, napr. *vyfčáňňa (вивчання)*
- „з“ ako „z“
- „ж“ ako „ž“

Pozor na rozdiel medzi znelými a neznelými spoluhláskami. Toto je v slovanských jazykoch dôležité kvôli významu.

z – s, ž – š, b – p, d – t, k – g

5.4.2 Poznámky k zoznamu fráz

V nasledujúcom zozname sú kvôli lepšej výslovnosti je uvedený ich ukrajinský fonetický prepis. Nie je založený na medzinárodnej norme IPA, ktorá by mohla byť pre laika ťažko čitateľná. Namiesto toho sme sa pokúsili prepísať ukrajinské pojmy v slovenskom pravopise, čo je však možné len približne.

5.4.3 Základné údaje o Ukrajine (do 2022)

Ukrajina je štát, ktorý sa stál nezávislým v roku 1991 po rozpade Sovietskeho zväzu. Prechod od plánovaného hospodárstva k trhovému sa ešte nebol celkom dokončený. Pandémia tiež spomalila hospodársky vývoj krajiny. Ukrajina je jedným z najvýznamnejších producentov obilia na svete.

Štátny znak	Štátna vlajka	Ozbrojené sily	Polícia

Rozloha spolu	cca 600.000 km² (s Krymom)
Obyvateľstvo	cca 44 miliónov
Hustota obyvateľstva	77 obyvateľov na km²
Telefonická predvoľba	00380
Mena	UAH – ukrajinská hrivna (Гривна)
Urbanizácia	57,40%
Mestá	Kyjev (Київ) 3 mil., Charkov (Харків) 1,4 mil., Odesa (Одеса) 1 mil., Dnipro (Дніпро) 0,9 mil., Doneck (Донецьк) 0,9 mil., Záporožie (Запоріжжя) 0,7 mil., Ľvov (Львів) 0,7 mil.
Národnosti	37 mil. Ukrajinci, 8 mil. Rusi, 500 000 Rumuni/Moldavci, 275 000 Bielorusi, 240 000 Krymskí Tatári, 200 000 Bulhari, 150 000 Maďari
Náboženstvá	Pravoslávna cirkev 60%, Grécko-katolícka (zjednotená) cca 6%, Protestantská 1%, Rímsko-katolícka 0,7% a 22% bez náboženskej príslušnosti

Štátne zriadenie	poloprezidentská republika
Hlava štátu	prezident Volodymyr Zelenskyj
Predseda vlády	Denys Šmyhal
Parlament	Verchovna rada (Верховна рада)

Väčšina Rusov (v Ruskej federácii) považujú Ukrajincov za „Malorusov“ hovoriacich ruským dialektom. Ukrajinci sa však nevidia ako „Rusi“ a zväčša takéto tvrdenia odmietajú. Toto odmietanie je veľmi silné nielen v západnej Ukrajine, kde sa väčšinou hovorí po ukrajinsky, ale tiež v mestách ako Charkov alebo Cherson, kde obyvateľsto bežne hovorí po rusky. Napriek tomu sa tam ľudia necítia ako „Rusi“, trvajú na svojej štátnosti a preukazujú ju dvojjazyčnosťou. Hovoria po rusky, ukrajinsky a niekedy v náhlivosti aj po suržicky, zmesou ruštiny a ukrajinčiny.

5.5 Registrácia

SLOVENSKY	*UKRAJINSKY*	*Fonetický prepis*
bezvízové: „Do 90 dní pobytu nepotrebujete žiadne víza.“	«До дев’яноста днів перебування не потрибно візи»	do devjanósta dnif perebuváňja ne potrýbno vízy
bezvízový režim	безвізовий режим	bezvízovyj režým
biometrický: „Máte biometrický pas?“	Чи ви маєте біометричний паспорт?»	čy vy májete biometríčnyj pásport?
dokumenty: „Ukážte mi, prosím, vaše dokumenty“	«пред’явити документи»	predjávyty dokuménty
hovorenie: „Hovorte prosím pomaly!“	«Розмовляйте, будь ласка, повільно!»	rozmovľájte buďláska povíľno!
mobil	мобільник	mobíľnyk

odtlačok prsta: „Váš odtlačok prsta je potrebný na registráciu.“	«Ваш відбиток пальця потрібен за реєстрації.»	vaš vidbýtok páľcja potríben za rejestráciji
peniaze: „Máte peniaze?“	«Чи ви маєте гроші?»	čy vy májete hróši?
peňaženka (náprsná taška)	гаманець	hamanéc
preukaz: „Máte preukaz?“	«Чи ви маєте посвідчення?»	čy vy májete posvítčeňja?
prísť sem: „Poďte sem!“	«Іди сюди!»	idí sjudý!
prvá pomoc: „Dám prvú pomoc.“	«Я надаю першу домедичну допомогу.»	ja nadajú péršu domedýčnu dopomóhu
registrácia cez Červený kríž	реєстрація в Червоному Хресті	rejestrácija f červónomu chrésti
rozumieť: „Nerozumiem.“	«Я вас не розумію»	ja vas ne rozumíju
rozumieť: „Nerozumiem po ukrajinsky.“	«Я не розумію українською мовою»	ja ne rozumíju ukrajínskoju móvoju
rozumieť: „Rozumiem.“	«Я розумію»	ja rozumíju
sám: „Ste sám?“	«Ви самі?»	vy samí?
SIM karta: „Potrebujete SIM kartu?“	«Вам потрібна СІМкарта?»	vam potríbna simkárta?

škola: „Máte školopovinné deti?“	«Чи ви маєте дітей з обов’язковим шкільним навчанням?»	čy vy májete ditéj z obovjaskóvym škiľným nafčáňjam?
škola: „Potrebujete školu pre vaše deti?“	„Чи Ви потребуєте місце в школі?»	čy vy potrebujete místse v škóli?
ticho: „Ticho, prosím! Nič nepočujem.“	«Тихо, будь ласка! Я нічого не чую.»	týcho, buďláska! ja ničóho ne čúju
tlmočiť: „Vie niekto tlmočiť?“	«Чи хто-небудь може перекладати?»	čy chto-nébuď može perekladáty?
veriť: „Verím vám!“	«Я вам вірю!»	ja vam vírju
zdravotnícky: „Potrebujete zdravotnícku pomoc?“	«Ви потребуєте медичну допомогу?»	vy potrebujete medýčnu dopomóhu?
zostať: „Zostávate v Rakúsku?“	«Чи ви залишаєтесь в Австрії?»	čy vy zalyšájetes v afstriji?

5.6 Ubytovanie

SLOVENSKY	*UKRAJINSKY*	*Fonetický prepis*
byt	оселя	osélja
bývať	жити	žýty
deti: „Koľko máte detí?“	«Скільки у вас дітей?»	skílky u vas ditéj?
dieťa	дитина	dytýna
chladnička	холодильник	cholodýľnyk
kuchyňa	кухня	kúchňa
kúpeľňa	ванна кімната	vánna kimnáta
riad	посуд	pósud

rodina	сім'я	simjá
rodina: „Aká veľká je vaša rodina?“	«наскільки велика ваша сім'я? »	naskíľky velýka váša simjá?
sanitárne zariadenie	санітарний вузол	sanitárnyj vúzol
sporák	плита	plytá
sprcha	душ	duš
toaleta	туалет	tualét
ubytovanie	житло	žytló
ubytovanie: „Hľadáme ubytovanie.“	«Ми шукаємо житло.»	my šukájemo žytló
ubytovanie: „Potrebujete ubytovanie?“	«Чи ви потребуєте житло?»	čy vy potrébujete žytló?
ubytovanie: „To je dočasné ubytovanie.“	«Це тимчасове житло »	ce tymčasóve žytló
vaňa	ванна	vánna

5.7 Cestovanie, cieľová destinácia

SLOVENSKY	*UKRAJINSKY*	*Fonetický prepis*
Belgicko	Бельгія	bélhija
cesta	подорож	pódorož
cieľová krajina	місце призначення	místce pryznáčeňja
Dánsko	Данія	dánija
EÚ: Európska únia	Європейський Союз	jefropéjskyj sojúz
EÚ: „Zostávate v EÚ?“	«Чи ви залишаєтесь в ЄС?»	čy vy zalyšájetes f je-es?

EÚ: „Ktorá krajina EÚ je vaša cieľová destinácia?“	«Яка країна ЄС ваша кінцева точка?»	jaká krajína je-es váša kincéva tóčka?
EÚ: vonkajšie hranice EÚ	зовнішній кордон ЄС	zofníšnij kordón je-es
Fínsko	Фінляндія	finlándija
Francúzsko	Франція	fráncija
Holandsko	Нідерланди	niderlándy
Írsko	Ірландія	irlándija
Island	Ісландія	islándija
konečný cieľ cesty	кінцева точка подорожі	kincéva tóčka pódoroži
kontakt	контакт	kontákt
kontakt: „Máte kontakty v cieľovej krajine?“	«Чи ви маєте контакти в місці призначення?»	čy vy májete kontákty f místi pryznáčeňja?
Luxembursko	Люксембург	ľuksembúrh
Nemecko	Німеччина	niméčyna
Nórsko	Норвегія	norvéhija
Portugalsko	Португалія	portuhálija
Schengenský priestor	Шенгенський простір	šenhénskyj próstir
Španielsko	Іспанія	ispánija
Švajčiarsko	Швейцарія	švejcárija
Švédsko	Швеція	švécija
Taliansko	Італія	itálija
Veľká Británia	Великобританія	velýkobrytánija

5.8 Pozdravy/oslovenie

SLOVENSKY	*UKRAJINSKY*	*Fonetický prepis*
a	і, та	i, ta
„Ahoj!“	«Привіт!»	pryvít!
„Ako sa máte?“	«Як ся маєте?»	jak sja májete?
„Áno!“	«Так!»	tak
„Áno, prosím!“	«Так, прошу!»	tak, próšu!
báť sa: „Nebojte sa.“	«Не бійтеся!»	ne bíjtesja!
často	часто	částo
často: nie často	не часто	ne částo
„Ďakujem.“	«Дякую!»	ďákuju!
„Dobrý deň!“	«Добрий день!»	dóbryj deň!
„Dobré ráno!“	«Доброго ранку! »	dóbroho ránku
„Dobrý večer!“	«Добрий вечір!»	dóbryj véčir!
„Dovidenia!“	«До побачення!»	do pobáčeňja!
hlad: „Ste hladný?“	«Чи ви голодні?»	čy vy holódni
„Mám otázku!“	«Я маю питання!»	ja máju pytáňja
„Nech sa páči!“ (ponuka)	«Прошу!»	próšu!
„Nie (ďakujem)!“	«Ні, дякую!»	ni, ďákuju!
„Nie!“	«Ні!»	ni!
odtiaľ	звідти	zvídty
odtiaľto	звідсіль	zvídsiľ
„Počkajte tu!“	«Чекайте тут, будь ласка!»	čekájte tut, buďláska!
„Poďte sem!“	Іди сюди!	idý sjudý!
„Pomôžem Vám.“	«Я вам допоможу.»	ja vam dopomóžu

priateľ	друг	druch
problém: „Máte nejaký problém?“	«Чи ви маєте проблеми?»	čy vy májete problémy?
„Prosím“ (žiadosť)	«Будь ласка!»	buďláska!
rozprávať: „Chcem sa s vami rozprávať!“	«Я хочу розмовляти з вами!»	ja chóču rozmofľáty z vámy
rýchlo	швидко	švýtko
„Sem!“	«Сюди!»	sjudý!
smäd: „Ste smädný?“	«Чи ви маєте спрагу?»	čy vy májete spráhu?
„Šťastnú cestu!“	«Щасливої подорожі!»	ščaslývoji pódoroži!
tam (miesto)	там	tam
tam (smer)	туди	tudý
teraz	зараз	záraz
tu	тут	tut
„Tu, vezmite si!“	«Ось, беріть!»	ojs-beríť!
„Veľa šťastia!“	«Успіхів!»	úspichif!
všetko	все	fse
všetko: nie všetko	не все	ne fce
všetko: „Všetko dobré“	«Всього доброго!»	fsohó dóbroho
všetko: „Všetko v poriadku?“	«Чи все нормально?»	čy fse normáľno?
všetko: „Je všetko jasné?“	«Чи все ясно?»	čy fse jásno?
„Zopakujte to, prosím!“	«Прошу повторити!»	prósu poftorýty!

5.9 Predstavenie

SLOVENSKY	*UKRAJINSKY*	*Fonetický prepis*
„Ako sa voláte?“	«Як вас звати?»	jak vas zváty?
„Ako sa dieťa volá?“	«Як дитину звати?»	jak dytýnu zváty?
Červený kríž	Червоний хрест	červónyj chrest
„Koľko má dieťa rokov?“	«Скільки дитина має років?»	skíľky dytýna máje rókif?
„Koľko máte rokov?“	«Скільки ви маєте років?»	skíľky vy májete rókif?
ozbrojené sily	Збройні сили	zbrójni sýly
„Pracujem v pomocnej organizácii.“	«Я працюю в допоміжній організації.»	ja pracjúju f dopomížnij orhanizáciji
„Som policajt.“	«Я поліцейський.»	ja policéjskyj
„Som prislušník červeného kríža.“	«Я співробітник Червоного хреста.»	ja spifrobítnyk červónoho chrésta
„Som vojak.“	«Я військовослуж бовець.»	ja vijskovoslužbóvec
„Volám sa...“	«Мене звати ...»	mené zváty ...

5.10 Hľadanie práce

SLOVENSKY	*UKRAJINSKY*	*Fonetický prepis*
automechanik	автослюсар	aftosľúsar
elektrikár	електромонтер	elektromontér
hovoriť	розмовляти	rozmovľáty
hovoriť: „Hovoríte po anglicky?“	«Чи ви розмовляєте англійською?»	čy vy rozmovľájete anchlíjskoju?

inštalatér	сантехнік	santéchnik
jazyk	мова	móva
jazyk: „Ktorými jazykmi hovoríte?“	Якими мовами Ви розмовяєте?	jakými móvamy vy rozmofľajete?
jazyk: „Musíte sa naučiť jazyk.“	«Вам треба вивчити мову.»	vam tréba vyfčýty móvu
kurz štátneho jazyka	курс державної мови	kúrs deržáfnoji móvy
povolanie	фах	fach
povolanie:“ Aké je vaše povolanie?“	«Хто ви за фахом?»	chto vy za fáchom?
práca	робота	robóta
práca: „Hľadáte prácu?“	«Чи ви шукаєте роботу?»	čy vy šukájete robótu?
pracovné povolenie	дозвіл на роботу	dózvil na robótu
remeselník	ремісник	remisnýk
úrad práce	біржа праці	bírža práci
vzdelanie	освіта	osvíta
vzdelanie: „Máte univerzitné vzdelanie?“	«Чи ви маєте освіту університету?»	čy vy májete osvítu universytétu?
učiteľ	учитель	učýteľ
zámočník	слюсар	sľúsar

5.11 Otázky – všeobecné

SLOVENSKY	*UKRAJINSKY*	*Fonetický prepis*
Ako?	Як?	jak?
Čo?	Що?	ščo?

Kam?	Куди?	kudý?
Kde?	Де?	de?
Kedy?	Коли?	kolý?
Koľko?	Скільки?	skíľky?
Kto?	Хто?	chto?
Odkiaľ?	Звідки?	zvítky?
Prečo?	Чому?	čomú?

5.12 Rodina

SLOVENSKY	*UKRAJINSKY*	*Fonetický prepis*
brat	брат	brat
dcéra	дочка	dóčka
dieťa	дитина	dytýna
dieťa: „Sú toto vaše deti?“	«Чи вони ваші діти?»	čy voný váši díty?
dievča	дівчина	díľčyna
chlapec	хлопець	chlópec
manžel	чоловік	čolovík
manžel: „Je toto váš manžel?“	«Де ваш чоловік?»	de vaš čolovík?
manžel: „Môj manžel je v ukrajinskej armáde.“	«Мій чоловік у Збройних силах.»	mij čolovík u zbrójnych sýlach
manželka	дружина	družýna
manželka: „Je toto vaša manželka?“	«Це ваша дружина?»	ce vaša družýna?
matka	мати	máty

otec	батько	báťko
rodičia	батьки	baťký
rodina	сім'я	simjá
sestra	сестра	sestrá
stará mama	бабуся	babúsja
starý otec	дідусь	didújs
strýc	дядя	ďáďa
syn	син	syn
teta	тітка	títka

5.13 Zdravie

SLOVENSKY	*UKRAJINSKY*	*Fonetický prepis*
antibiotikum	антибіотик	antybiótyk
bolesť: „Čo vás bolí?“	«Що у вас болiть?»	ščo u vas bolíť?
bolesť: „Máte bolesti?“	«У вас болiть?»	u vas bolíť?
čistiť	чистити	čystýty
čistý	чистий	čýstyj
dezinfekčný prostriedok	засоби десінфекції	zásoby desinféktsiji
hlad	голод	hólod
horúčka	лихоманка	lychománka
choroba	хвороба	chvoróba
chorý: „On je (ťažko) chorý“	«Він (дуже) хворий.»	vin (dúže) chvóryj
chorý: „Ona je (ťažko) chorá.“	«Вона (дуже) хвора.»	voná (dúže) chvóra
infekcia	інфекція	infékcija

karanténa	карантен	karantén
krv	кров	krof
liek	ліки	líky
lekárska starostlivosť	медичне забезпечення	medýčne zabespéčeňja
lekár: „Potrebujete lekára?“	«Ци вам потрібний лікар?»	čy vam potríbnyj líkar?
nemocnica	лікарня	likárňa
obväz	бандаж	bandáž
očkovanie	щеплення	ščépleňja
očkovanie: „Ste zaočkovaný/-á?“	«Чи ви вакциновані?»	čy vy vakcynóvani?
odstup: „Prosím, dodržujte odstup!“	«Тримайте дістанцію!»	trymájte distánciju!
ochrana úst a nosa (rúško)	захисна маска	zachysná máska
„Pomoc!“	«Допоможіть!»	dopomožíť!
popálenina	опік	ópik
poranenie	поранення	poránennja
prikrývka	ковдра	kófdra
rana	рана	rána
sanitár	санітар	sanitár
tehotná: „Ste tehotná?“	«Чи ви вагітні?»	čy vy vahítni?
test na kovid	Тести на COVID-19	tésty na kóvid-devjatnacať
umývať	вмити	vmýty
zdravý	здоровий	zdoróvyj
zranený: zranená osoba	постраждала особа	postraždála osóba

zranený: „Ste zranený?“	«Чи ви поранені?»	čy vy poráneni?

5.14 Oblečenie a osobné veci

SLOVENSKY	*UKRAJINSKY*	*Fonetický prepis*
bunda	куртка	kúrtka
čiapka	пілотка	pilótka
kabát	плащ	plašč
klobúk	капелюх	kapeľúch
kufor	валіза	valíza
nohavice	штани	štány
ochrana úst a nosa (rúško)	захисна маска	zachysná máska
rukavica	рукавиця	rukavýca
ruksák	рюкзак	rjukzák
sveter	светр	svetr
šál	шарф	šarf
taška	сумка	súmka
topánka	черевик	čerevýk
vrecko na kabáte	кишеня пальто	kyšéňa paľtó
vrecko na nohaviciach	кишеня	kyšéňa

5.15 Medicínska slovná zásoba

SLOVENSKY	*UKRAJINSKY*	*Fonetický prepis*
ako sa užíva liek	як треба приймати ліки	jak tréba pryjmáty líky
alergia: „Máte alergiu?“	«Ви алергічні до що-небудь?»	vy alerhíčni do ščo-nébuď?
alkohol: „Nepiť alkohol!“	«Не пийте алкоголю!»	ne pýjte alkohóľu!
alkohol: „Neužívať s alkoholom alebo drogami.“	«Не приймiть разом з алкоголем та наркотиками.»	ne pryjmíť rázom z alkohólem ta narkótykamy
bezpečnostné opatrenie	запобіжний захід	zapobížnyj záchid
bolesť: bolesť chrbta	біль у спині	biľ u spýni
bolesť: bolesť hlavy	головний біль	holovnýj biľ
bolesť: bolesti svalov	м'язові болі	mjazoví bóli
bukálna tableta	трансбукальна таблетка	transbukáľna tablétka
cez sondu do žalúdka u detí	через шлунковий зонд у дітей	čérez šlunkóvyj zond u ditéj
cítiť závrat pri vstávaní	відчуття запаморочення під час вставання	vidčuťjá zapámoročeňja pid čas vstaváňja
citlivosť na svetlo	світлочутливість	svitločutlývisť
čapík	свічка	svíčka
číslo	номер	nómer
dávať kvapky priamo do oka	давати краплі безпосередньо в очі	daváty krápli bezposerédňo v óči
dávenie	блювання	bľuváňja
dávkovanie	дозування	dozuváňja

dobre zatriasť	добре струсити	dóbre strusýty
dojčenie: neužívať liek počas dojčenia	не приймiть лiкiв пiд час годування грудьми	ne pryjmíť líkiv pid čas hoduváňja hruďmí
dýchavičnosť	задишка	zadýška
hnačka	пронос	pronós
horúčka	висока температура	vysóka temperatúra
indikácia (dôvod užívania lieku)	показання (причина прийому лiкiв)	pokazáňja (pryčýna pryjómu líkiv)
inhalovanie	інгаляція	inhaľácja
inhalovať s rozperou (spacerom)	інгаляція із спейсером	inhaľácja iz spéjserom
interval (kedy a ako často sa liek užíva)	частотність прийому лiкiв	častótnisť pryjómu líkiv
intramuskulárna (vnútrosvalová) injekcia	внутрішньом'язова ін'єкція	vnutríšňo-mjazová injékcja
kapsule	капсули	kápsuly
kašeľ	кашель	kášeľ
kvapka: 1 kvapka do ľavého ucha	одна крапля в ліве вухо	odná krápľa v líve vúcho
kvapka: 1 kvapka do pravého oka	одна крапля в праве око	odná krápľa v práve óko
lekár, ktorý predpisuje recept	лiкар, який виписує рецепт	líkar, jakýj vypýsuje recépt
lieky na ráno	ранковий прийом лiкiв	rankóvyj pryjóm líkív
lieky na večer	ліки увечері	líky uvéčeri
lieky	ліки	líky

merná lyžička na orálne podávanie	мірна ложка для ротового прийому	mírna lóžka dľa rotovóho pryjómu
miligram	міліграм	milihrám
mililiter	мілілітр	mílilitr
množstvo	кількість	kíľkisť
na zavedenie do vagíny	для введення в піхву	dľa vvédeňja v píchvu
naniesť: „Naniesť na postihnuté miesto“	«Нанести на уражену ділянку.»	nanestý na uráženu diľánku
nárast váhy (pribratie)	збільшення ваги	zbíľšeňja vahý
návod na užívanie	інструкція для користувача	instrúkcja dľa korystuvačá
názov lieku	назва ліків	názva líkiv
názov receptu	назва рецепта	názva recépta
nejasný zrak	затуманений зір	zatumánenyj zir
nevoľnosť	нудота	nudóta
nočné lieky	нічний прийом ліків	ničnýj pryjóm líkiv
ospalosť	сонли́вість	sonlývisť
pacient	пацієнт	pacjént
pálenie záhy	печія	pečijá
piť vodu	пити воду	pýty vódu
počet dávok	чисельність доз	čyseľnisť doz
podávať: podávať niekomu liek	дати кому-небудь ліки	dáty komú-nébuď líky
podkožná injekcia	підшкірна ін'єкція	pidškírna injékcja
porucha spánku	порушення сну	porúšeňja snu
Predpisané lieky môžu spôsobiť vedľajšie účinky.	Ліки рецепта можуть причинити побічні ефекти.	líky recépta móžut pryčynýty pobíčni efékty

ráno	ранок	ránok
rozdrobiť liek	роздрібнити ліки	rozdribnýty líky
strata váhy (schudnutie)	схуднення	schúdneňja
striekačka na orálne podávanie	шприц для ротового прийому	špryc dľa rotovóho pryjómu
tabletka: polovica tabletky	півтаблетки	piftablétky
tabletky	таблетки	tablétky
tehotenstvo: „Neužívať v tehotenstve“	«Не приймiть під час вагітності!»	ne pryjmíť pid čas vachítnosti
tras	тремтіння (тремор)	tremtíňja (tremor)
uchovávať lieky v chladničke	збережіть ліки в холодильнику	zberežíť líky v cholodýľnyku
uchovávať mimo dosahu detí	збережіть ліки недоступно для дітей	zberežíť líky nedostúpno dľa ditéj
únava	втомленість	vtómlenisť
užívajte lieky, keď...	прийміть ліки, коли...	pryjmíť líky, kolý…
užívanie: informácie o spôsobe užívania	інформація щодо застосування	informácija ščódo zastosuváňja
užívanie: spôsob užívania	спосіб застосування	spósib zastosuváňja
užívať do konca	прийміть ліки до кінця	pryjmíť líky do kincjá
užívať na lačný žalúdok	прийміть ліки натщесерце	pryjmíť líky natščéserce
užívať s jedlom	приймати з їжою	pryjmáty z jížoju
varovné pokyny	попередження	poperéd-žeňja
vedľajšie účinky	побічний ефект	pobíčnyj efékt

výber liekov	вибір ліків	výbir líkiv
vyrážka	висип	výsyp
výživa dojčiat	їжа для немовлят	jíža dľa nemovľát
záduch	задишка	zadýška
zápcha	запор (обстипація)	zapór (obstypácja)
zapíjať vodou	приймати з водою	pryjmáty z vodóju
závrat	запаморочення	zapámoročeňja
zmätenosť	розгубленість	rozhúblenisť
zriediť: zriediť 1 vrecko a zmiešať s vodou	розвести пакетик і змішати з водою	rozvestý pakétyk i zmišáty z vodóju
zvonenie v ušiach	дзвін у вухах	dzvin u vúchach

5.16 Počítanie

SLOVENSKY	*UKRAJINSKY*	*Fonetický prepis*
nula	нуль	nuľ
jeden	один	odýn
dva	два	dva
tri	три	try
štyri	чотири	čotýry
päť	п'ять	pjať
šesť	шість	šisť
sedem	сім	sim
osem	вісім	vísim
deväť	дев'ять	dévjať
desať	десять	désjať

jedenásť	одинадцять	odynácjať
dvanásť	дванадцять	dvanácjať
trinásť	тринадцять	trynácjať
štrnásť	чотирнадцять	čotyrnácjať
pätnásť	п’ятнадцять	pjatnácjať
šestnásť	шістнадцять	šistnácjať
sedemnásť	сімнадцять	simncjať
osemnásť	вісімнадцять	visimnácjať
deväťnásť	дев’ятнадцять	devjatnácjať
dvadsať	двадцять	dvácať
tridsať	тридцять	trýdsať
štyridsať	сорок	sórok
päťdesiat	п’ятдесят	pjatdesját
šesťdesiat	шістдесят	šistdesját
sedemdesiat	сімдесят	simdesját
osemdesiat	вісімдесят	visimdésját
deväťdesiat	дев’яносто	devjanósto
sto	сто	sto
dvesto	двісті	dvísti
tisíc	тисяча	týsjača

5.17 Časové údaje

SLOVENSKY	*UKRAJINSKY*	*Fonetický prepis*
budúci týždeň	наступний тиждень	nastúpnyj týždeň
deň	день	deň
dnes	сьогодні	sjohódni

dopoludnia	до обіду	do obídu
dopoludnie	час до обіду	čas do obídu
hodiny, hodinky	годинник	hodýnnyk
„Kedy to bolo?“	Коли відбулось?	kolý vidbúlos?
„Koľko je hodín, prosím?“	Прошу, котра година?	próšu, kotrá hodýna?
mesiac	місяць	mísjac
minulý týždeň	минулий тиждень	mynúlyj týždeň
napoludnie	під час обіду	pid čas obídu
noc	ніч	nič
poludnie	обід	obíd
popoludnie	післяобідній час	pisľaobídnij čas
popoludní	після обіду	písľa obídu
pozajtra	післязавтра	pisľazáftra
predvčerom	позавчора	pozafčóra
ráno	вранці	vránci
rok	рік	rik
týždeň	тиждень	týždeň
v noci	уночі	unočí
včera	учора	učóra
večer	увечері	uvéčeri
zajtra	завтра	záftra
zavčasu	уранці	uránci

6. SLOVENSKO

6.1 Prvi stik

SLOVENSKO	*UKRAJINSKO*	*Izgovorjava*
Prvi stik	**Перший контакт**	**pérschyj kontákt**
Dober dan! Mejna kontrola!	Добрий день! Прикордонна служба!	Dóbryj dein! Prykordóna slúzhba!
Kontrola potnih listov!	перевірка паспортів	perewírka pásportif
preverjanje osebnega dokumenta	перевірка посвідчення	perewírka poswítschennja
policijska registracija	поліцейська реєстрація	politséjska rejestrátsija
Kam greste?	Куди Ви йдете?	kudý wy jdeté?
Od kod prihajate?	Ви звідки?	Wy zwítky?
Kateri jezik govorite?	Якою мовою ви розмовляєте?	jakóju mówoju wy rozmofljájete?
Govorite nemško?	Ви розмовляєте німецькою?	wy rozmofljájete nimétskoju?
Govorite angleško?	Ви розмовляєте англійською?	wy rozmofljájete anhlískoju?
Govorite ukrajinsko?	Ви розмовляєте українською?	wy rozmofljájete ukrajínskoju?
Govorite hrvaško?	Ви розмовляєте хорватською?	wy rozmofljájete chorwátskoju?
Govorite slovaško?	Ви розмовляєте словацькою?	wy rozmofljájete slowátskoju?
Govorite slovensko?	Ви розмовляєте словенською?	wy rozmofljájete slowénskoju?

Govorite češko?	Ви розмовляєте чеською?	wy rozmofljájete tschéskoju?
Govorite madžarsko?	Ви розмовляєте угорською?	wy rozmofljájete uhórskoju?
Potrebujete internet?	Чи Ви потребуєте інтернет?	tschy wy potrébujete internét?
Tu je geslo.	Ось ваш пароль!	os wasch parójl
Tu lahko napolnite mobilni telefon.	Тут Ви можете заряджати мобільник.	tut wy mózhete zarjadzháty mobílnyk.
Tam lahko uporabite računalnik.	Там можна використовувати комп'ютер.	tam mózhna wykorystówuwaty kompjúter

6.2 Države in jeziki

SLOVENSKO	*UKRAJINSKO*	*Izgovorjava*
Države in jeziki	**Країни та мови**	**krajíny ta mówy**
nemško	німецький	nimétskyj
Nemčija	Німеччина	nimétschyna
Hrvaška	Хорватія	chorwátija
hrvaško	хорватський	chorwátskyj
Moldavija	Молдавія	moldáwija
Avstrija	Австрія	áfstrija
Poljska	Польща	pójlschtscha
poljsko	польський	pójlskyj
Romunija	Румунія	rumúnija
romunsko	румунський	rumúnskyj

rusko	російський	rosíjskyj
Ruska federacija	Російська Федерація	rosíjska federátsija
Slovaška	Словаччина	slowátschyna
slovaško	словацький	slowátskyj
Slovenija	Словенія	slowénija
slovensko	словенський	slowénskyj
Češka	Чехія	tschéchija
češko	чеський	tschéskyj
Čez katero državo ste pripotovali k nam?	Через яку країну ви в'їхали?	tshérez jakú krajínu wy wjíchaly?
Ukrajina	Україна	ukrajína
ukrajinsko	український	ukrajínskyj
madžarsko	угорський	uhórskyj
Madžarska	Угорщина	uhórschtschyna
Kje imate znance?	Де ви маєте знаяомих?	de wy májete znajómych?
Kje imate sorodnike?	Де ви маєте родичів?	de wy májete ródytschif?
Želite ostati tukaj?	Чи ви хочете залишатись тут?	tschy wy chótschete zalyschátys tut?
Želite potovati dalje?	Чи ви хочете подорожувати далі?	tscy wy chótschete podoróżhuwaty dáli?

6.3 Osnovne informacije o deželi

6.3.1 Osnovna dejstva o jeziku

Ukrajinska abeceda vsebuje naslednjih 33 črk (v oklepaju je označeno, kako se posamezna črka izgovori):

А а {a}	Б б {b}	В в {v}	Г г {h}	Ґ г {g}
Д д {d}	Е е {e}	Є є {je}	Ж ж {ž}	З з {z}
И и {i}	І і {i}	Ї ї {ji}	Й й {j}	К к {k}
Л л {l}	М м {m}	Н н {n}	О о {o}	П п {p}
Р р {r}	С с {s}	Т т {t}	У у {u}	Ф ф {f}
Х х {h}	Ц ц {c}	Ч ч {č}	Ш ш {š}	Щ щ {šč}
ь { znak mehčanja soglasnika}	Ю ю {ju}	Я я {ja}		

6.3.2 Opombe h glosarju

V glosarju so za boljšo izgovorjavo podane tudi informacije o fonetičnem zapisu. Zapis se ne ravna po mednarodni fonetični abecedi (IPA), saj je za nepoznavalce težko berljiva. Namesto tega smo poskusili prenesti ukrajinske izraze v nemški zapis, kar pa je le približno mogoče.

6.3.3 Osnovni podatki o Ukrajini (do leta 2022)

Ukrajina je država, ki se je osamosvojila leta 1991 po razpadu Sovjetske zveze. Preobrazba iz planskega v tržno gospodarstvo še ni v celoti zaključena. Pandemija je še dodatno upočasnila gospodarski razvoj države. Ukrajina je ena glavnih proizvajalk žita na svetu.

Grb	Zastava	Oborožene sile	Policija

Površina skupaj	pribl. 600.000 km² (vključno s polotokom Krim)
Prebivalstvo	pribl. 44 milijonov
Gostota prebivalstva	77 prebivalcev na km²
Klicna koda	00380
Valuta	UAH – ukrajinska grivna (Гривна)
Urbanizacija	57,40 %
Mesta	Kijev (Київ) 3 mio., Harkov (Харків) 1,4 mio., Odesa (Одеса) 1 mio., Dnipro (Дніпро) 0,9 mio., Doneck (Донецьк) 0,9 mio., Zaporožje (Запоріжжя) 0,7 mio., Lvov (Львів) 0,7 mio. prebivalcev
Etnične skupine	37 mio. Ukrajincev, 8 mio. Rusov, 500.000 Romunov/Moldavijcev, 275.000 Belorusov, 240.000 Krimskih Tatarov, 200.000 Bolgarov, 150.000 Madžarov
Veroizpovedi	Pravoslavna cerkev 60 %, Grškokatoliška (združena) cerkev pribl. 6 %, protestanti 1 %, Rimskokatoliška cerkev 0,7 %, 22 % verujoči brez verske skupnosti
Oblika vlade	predsedniško-parlamentarna republika
Vodja države	predsednik Volodimir Zelenski
Vodja vlade	ministrski predsednik Denis Šmihal
Parlament	Vrhovna rada (Верховна рада)

Večina Rusov (v Ruski federaciji) na Ukrajince gleda kot na »male Ruse«, ki govorijo narečje, kar je primerljivo s švicarsko nemščino. Vendar se Ukrajinci nimajo za Ruse in večinoma zavračajo to pripadnost. To zavračanje pa ni zelo izrazito le v zahodni Ukrajini, kjer se večinoma govori

ukrajinščina, temveč tudi v mestih, kot je Harkov ali Herson, kjer prebivalstvo vsakodnevno govori ruščino. Kljub temu se tamkajšnji ljudje ne imajo za »Ruse«, ampak vztrajajo pri svoji državnosti in pri tem izkazujejo svojo dvojezičnost, s katero poudarjajo svojo verodostojnost. Govorijo ruščino, ukrajinščino in v naglici občasno tudi suržik, mešanico ruščine in ukrajinščine.

6.4 Registracija

SLOVENSKO	*UKRAJINSKO*	*Izgovorjava*
Registracija	**Реєстрація**	**rejestrátsija**
sam: "Ste tukaj sami?"	«Ви самі?»	wy samí?
dokument: "Imate osebni dokument?"	«Чи ви маєте посвідчення?»	tschy wy májete poswítschennja?
biometričen: "Imate biometrični potni list?"	«Чи ви маєте біометричний паспорт?»	tschy wy májete biometrítschnyj pásport?
ostati: "Ostanete tu?"	Чи ви залишаєтесь тут?	tschy wy zalyschájetejs tut?
tolmačiti: "Lahko kdo tolmači?"	«Чи хто-небудь може перекладати?»	tschy chto-nébud mozhe perekladáty?
prva pomoč: "Nudim prvo pomoč."	«Я надаю першу домедичну допомогу.»	ja nadajú pérschu domedýtschnu dopomóhu
prstni odtis: "Vaš prstni odtis potrebujemo za registracijo."	«Ваш відбиток пальця потрібен за реєстрацію.»	wasch widbýtok pájltsja potríben za rejestrátsiju.
denar: "Imate denar?"	«Чи ви маєте гроші?»	tschy wy májete hróschi?
denarnica	гаманець	hamannéjts

verjeti: "Verjamem vam."	«Я вам вірю!»	ja wam wírju
priti: "Pridite sem!"	«Іди сюди!»	idít sjudý!
medicina: "Potrebujete zdravniško pomoč?"	«Ви потребуєте медичну допомогу?»	wy potrebujete medýtschnu dopomóhu?
mobilni telefon	мобільник	mobílnyk
dokumenti: "Prosim, pokažite dokumente."	«прошу пред'явити документи»	próschu predjáwyty dokuménty
registracija pri Rdečem križu	реєстрація в Червоному Хресті	rejestrátsija f tscherwónomu chrésti
tišina: "Tišina, prosim! Nič ne slišim."	«Тихо, будь ласка! Я нічого не чую.»	týcho, budláska! ja nitschóho ne tschúju
šola: "Potrebujete šolo za svoje otroke?"	„Чи Ви потребуєте місце в школі?»	tschy wy potrebujete místse f schkóli?
šola: "Imate šoloobvezne otroke?"	«Чи ви маєте дітей з обов'язковим шкільним навчанням?»	tschy wy májete ditéj z obowjaskówym schkilným naftschánnjam?
SIM-kartica: "Potrebujete domačo SIM-kartico?"	«Вам потрібна СІМ-карта?»	wam potríbna sim-kárta?
govoriti: "Prosim, govorite počasneje."	«Розмовляйте, будь ласка, повільно!»	rozmofljájte budláska powílno!
razumeti: "Ne razumem ukrajinsko."	«Я не розумію українську мову»	ja ne rozumíju ukrajínsku mówu
razumeti: "Jaz vas ne razumem."	«Я вас не розумію»	ja was ne rozumíju
razumeti: "Razumem."	«Я розумію»	ja rozumíju

brez vizuma: "Za bivanje do 90 dni ne potrebujete vizuma."	«До дев'яноста днів перебування не потрибно візи»	do dewjanósta dnif perebuwánnja ne potrýbno wízy
brezvizumski režim	безвізовий режим	bezwízowyj rezhým

6.5 Nastanitev

SLOVENSKO	*UKRAJINSKO*	*Izgovorjava*
Nastanitev	**Житло**	**zhytló**
kopalna kad	ванна	wánna
kopalnica	ванна кімната	wánna kimnáta
tuš	душ	dusch
družina	сім'я	simjá
družina: "Kako velika je vaša družina?"	«наскільки велика ваша сім'я? »	naskílky welýka wáscha simjá
posoda	посуд	pósud
otrok	дитина	dytýna
otroci: "Koliko otrok imate?"	«Скільки у вас дітей?»	skílky u was ditéj?
štedilnik	плита	plytá
kuhinja	кухня	kúchnja
hladilnik	холодильник	cholodýlnyk
sanitarije	санітарний вузол	sanitárnyj wúzol
stranišče	туалет	tualét
prenočišče	житло	zhytló
prenočišče: "Potrebujete prenočišče?"	«Чи ви потребуєте житло?»	tscy wy potrébujete zhytló?

prenočišče: "To je začasno prenočišče."	«Це тимчасове житло.»	tse tymtschasówe zhytló
prenočišče: "Iščemo prenočišče."	«Ми шукаємо житло.»	my schukájemo zhytló
stanovati	жити	zhýty
stanovanje	оселя	osélja

6.6 Potovanje, ciljna država

SLOVENSKO	*UKRAJINSKO*	*Izgovorjava*
Potovanje, ciljna država		
Belgija	Бельгія	bélhija
Danska	Данія	dánija
Nemčija	Німеччина	nimétschyna
EU: "Boste ostali v Evropski uniji?"	«Чи ви залишаєтесь в ЄС?»	tschy wy zalyschájetejs f je-es?
EU: "V katero državo EU ste namenjeni?"	«Яка країна ЄС ваша кінцева точка?»	jaká krajína wáscha kintséwa tótschka?
EU: "Evropska unija"	Європейський Союз	jefropéijskyj sojúz
Finska	Фінляндія	finlándija
Francija	Франція	frántsija
Velika Britanija	Великобританія	welýkobrytánija
Irska	Ірландія	irlándija
Islandija	Ісландія	islándija
Italija	Італія	itálija
stik	контакт	kontákt

stik: "Imate v ciljni državi kakšne stike?"	«Чи ви маєте контакти в місці призначення?»	tscy wy májete kontákty f místsi pryznátschennja?
Luksemburg	Люксембург	ljuksembúrg
Nizozemska	Нідерланди	niderlándy
Norveška	Норвегія	norwéhija
Portugalska	Португалія	portuhálija
potovanje	подорож	pódorozh
cilj potovanja	місце призначення	místse pryznátschennja
končni cilj potovanja	кінцева точка подорожі	kintséwa tótschka pódorozhi
schengensko območje	Шенгенський простір	schenhénskyj próstir
zunanja meja EU	зовнішній кордон ЄС	zofníschnij kordón jeés
Švedska	Швеція	schwétsija
Švica	Швейцарія	schwejtsárija
Španija	Іспанія	ispánija

6.7 Pozdravljanje/naslavljanje

SLOVENSKO	*UKRAJINSKO*	*Izgovorjava*
Pozdravljanje/naslavljanje	**Вітання/Звертання**	
vse	все	fse
ne vsega	не все	ne fce
Srečno!	«Всього доброго!»	fsohó dóbroho
Vse v redu?	«Чи все нормально?»	tschy fse normálno?

Vse jasno?	«Чи все ясно?»	tschy fse jásno?
strah: "Ne bojte se!"	«Не бійтеся!»	ne bíjtesja!
Nasvidenje!	«До побачення!»	do pobátschennja!
Izvolite!	«Прошу!»	próschu!
Ponovite, prosim!	«Прошу повторити!»	próschu poftorýty!
Prosim …	«Будь ласка!»	budláska!
Hvala!	«Дякую!»	djákuju!
tam	там	tam
tja	туди	tudý
žeja: "Ste žejni?"	«Чи ви маєте спрагу?»	tschy wy májete spráhu?
prijatelj	друг	druch
Srečno pot!	«Щасливої подорожі!»	schtschaslýwoji pódorozhi!
Dober večer!	«Добрий вечір!»	dóbryj wétschir!
Dobro jutro!	«Доброго ранку! »	dóbroho ránku
Dober dan!	«Добрий день!»	dóbryj dejn!
lakota: "Ste lačni?"	«Чи ви голодні?»	tschy wy holódni
Hvala!	«Дякуємо!»	dyákujemo
Pozdravljeni!	«Привіт!»	prywít!
tu	тут	tut
Izvolite!	«Ось, беріть!»	ojs-beríjt!
Sem!	«Сюди!»	sjudý!
Imam eno vprašanje.	«Я маю питання!»	ja máju pytánnja
Pomagal vam bom.	«Я вам допоможу.»	ja wam dopomózhu

govoriti: "Rad bi govoril z vami."	«Я хочу розмовляти з вами!»	ja chótschu rozmofljáty z wámy
Da, prosim!	«Так, прошу!»	tak, próschu!
Da!	«Так!»	tak
zdaj	зараз	záraz
Pridite sem!	Іди сюди!	idý sjudý!
Ne, (hvala)!	«Ні, дякую!»	ni, djákuju!
Ne!	«Ні!»	ni!
pogosto	часто	tschásto
ne pogosto	не часто	ne tschásto
težava: "Imate težavo?"	«Чи ви маєте проблеми?»	tschy wy májete problémy?
hitro	швидко	schwýtko
in	та	ta
Veliko sreče!	«Успіхів!»	úspichif!
od tam	звідти	zwídty
od tu	звідсіль	zwídsil
Počakajte tukaj?	«Чекайте тут, будь ласка!»	tschekájte tut, budláska!
Kako ste?	«Як ся маєте?»	jak sja májete?

6.8 Predstavljanje

SLOVENSKO	*UKRAJINSKO*	*Izgovorjava*
Predstavljanje	**Представитися**	
Sem vojak.	«Я військовослужбовець.»	ja wiskowosluzhbówejts

Delam za Rdeči križ.	«Я співробітник Червоного хреста.»	ja spifrobítnyk tscherwónoho chrésta
Delam v humanitarni organizaciji.	«Я працюю в допоміжній організації.»	ja pratsjúju f dopomízhnij orhanizátsiji
Sem policist.	«Я поліцейський.»	ja politséjskyj
vojska	Збройні сили	zbrójni sýly
Ime mi je …	«Мене звати ...»	mené zwáty ...
Rdeči križ	Червоний хрест	tscherwónyj chrest
Koliko je star otrok?	«Скільки дитина має років?»	skílky win/woná máje rókif?
Koliko ste stari?	«Скільки ви маєте років?»	skílky wy májete rókif?
Kako vam je ime?	«Як Вас звати?»	jak was zwáty?
Kako je ime otroku?	«Як дитину звати?»	jak johó/jijí zwáty?

6.9 Iskanje zaposlitve

SLOVENSKO	*UKRAJINSKO*	*Izgovorjava*
Iskanje zaposlitve	**У пошуках роботи**	**u póschukach robóty**
delo	робота	robóta
delo: "Iščete delo?"	«Чи ви шукаєте роботу?»	Tschy wy schukájete robótu?
Zavod za zaposlovanje	біржа праці	bírzha prátsi
delovno dovoljenje	дозвіл на роботу	dózwil na robótu
izobrazba	освіта	oswíta

izobrazba: "Imate univerzitetno izobrazbo?"	«Чи ви маєте освіту університету?»	tschy wy májete oswítu uniwersytétu?
avtomehanik	автослюсар	aftosljúsar
poklic	фах	fach
poklic: "Kaj ste po poklicu?"	«Хто ви за фахом?»	chto wy za fáchom?
električar	електромонтер	elektromontér
obrtnik	ремісник	remisnýk
inštalater	сантехнік	santéchnik
učitelj	учитель	utschýtejl
ključavničar	слюсар	sljúsar
jezik	мова	mówa
jezik: "Katere jezike govorite?"	Якими мовами Ви розмовяєте?	jakými mówamy wy rozmofljajete?
jezik: "Morate se naučiti jezika."	«Вам треба вивчити мову.»	wam tréba wyftschýty mówu
tečaj lokalnega jezika	курси державної мови	kúrsy derzháfnoji mówy
govoriti	розмовляти	rozmofljáty
govoriti: "Govorite angleško?"	«Чи ви розмовляєте англійською?»	tschy wy rozmofljájete anchlíjskoju?

6.10 Vprašalnice

SLOVENSKO	*UKRAJINSKO*	*Izgovorjava*
Vprašalnice	**Питальні займенники**	
Kdaj?	Коли?	kolý?
Zakaj?	Чому?	tschomú?
Kaj?	Що?	schtscho?
Kdo?	Хто?	chto?
Kako?	Як?	jak?
Koliko?	Скільки?	skílky?
Kje?	Де?	de?
Kam?	Куди?	kudý?
Od kod?	Звідки?	zwítky?

6.11 Družina

SLOVENSKO	*UKRAJINSKO*	*Izgovorjava*
Družina	**Сім'я**	
brat	брат	brat
žena	дружина	druzhýna
žena: "Je to vaša žena?"	«Це ваша дружина?»	tse wascha druzhýna?
mož	чоловік	tscholowík
mož: "Je to vaš mož?"	«Це ваш чоловік?»	tse wasch tscholowík?
mož: "Moj mož je v ukrajinski vojski."	«Мій чоловік у Збройних силах.»	mij tscholowík u zbrójnych sýlach
starši	батьки	bajtký

družina	сім’я	simjá
babica	бабуся	babúsja
dedek	дідусь	didújs
fant	хлопець	chlópejts
otrok	дитина	dytýna
otroci: "So to vaši otroci?"	«Чи вони ваші діти?»	tschy woný wáschi díty?
dekle	дівчина	díftschyna
mati	мати	máty
stric	дядя	djádja
sestra	сестра	sestrá
sin	син	syn
teta	тітка	títka
hči	дочка	dótschka
oče	батько	bájtko

6.12 Zdravje

SLOVENSKO	*UKRAJINSKO*	*Izgovorjava*
Zdravje	**Здоров'я**	
razdalja: "Prosim, ohranjajte razdaljo!"	«Тримайте дістанцію!»	trymájte distántsiju!
antibiotik	антибіотик	antybiótyk
zdravnik: "Potrebujete zdravnika?"	«Ци вам потрібний лікар?»	tschy wam potríbnyj líkar?
kri	кров	krof
pekoča bolečina	опік	ópik

testiranje na koronavirus	Тести на COVID-19	tésty na kówid-dewjatnátsajt
odeja	ковдра	kófdra
razkužilo	засоби десінфекції	zásoby desinféktsiji
izčrpan: "Ste izčrpani?"	«Чи ви виснажені?»	tschy wy wýsnazheni?
vročina	лихоманка	lychománka
zdrav	здоровий	zdorówyj
Na pomoč!	«Допоможіть!»	dopomozhíjt
lakota	голод	hólod
cepljenje	щеплення	schtschéplennja
cepljenje: "Ste cepljeni?"	«Чи ви вакциновані?»	tschy wy waktsynówani?
okužba	інфекція	inféktsija
bolan: "On je hudo bolan."	«він дуже хворий» /	win dúzhe chwóryj /
bolna: "Ona je hudo bolna."	«вона дуже хвора»	woná dúzhe chwóra
bolnišnica	лікарня	likárnja
bolezen	хвороба	chworóba
zdravilo	ліки	líky
zdravilo	медикамент	medykamént
zdravniška oskrba	медичне забезпечення	medýtschne zabespétschennja
zaščitna maska	захисна маска	zachyszá máska
karantena	карантен	karantén
zdravstveni delavec	санітар	sanitár
čist	чистий	tschýstyj

očistiti	чистити	tschystýty
zaščitne rokavice	захисна рукавиця	zachysná rukawýtsja
bolečina: "Vas boli?"	«У вас болiть?»	u was bolíjt?
bolečina: "Kje vas boli?"	«Що у вас болiть?»	schtscho u was bolíjt?
noseč: "Ste noseči?"	«Чи ви вагітні?»	tschy wy wahítni?
poškodovan: "Ste poškodovani?"	«Чи ви поранені?»	tschy wy poráneni?
povoj	бандаж	bandázh
opeklina	опік	ópik
poškodovana oseba	постраждала особа	postrazhdála osóba
poškodba	поранення	poránennja
rana	рана	rána
umiti	вмити	fmýty

6.13 Oblačila in predmeti

SLOVENSKO	*UKRAJINSKO*	*Izgovorjava*
Oblačila in predmeti	**удяганка та речі**	
hlače	штани	schtány
hlačni žep	кишеня	kyschénja
klobuk	капелюх	kapeljúch
jakna	куртка	kúrtka
kapa	пілотка	pilótka
kovček	валіза	walíza
plašč	плащ	plaschtsch

žep plašča	кишеня пальто	kyschénja pajltó
zaščitna maska	захисна маска	zachysná máska
pulover	светр	swetr
nahrbtnik	рюкзак	rjugzák
šal	шарф	scharf
rokavice	рукавиця	rukawýtsja
čevlji	черевик	tscherewík
torba	сумка	súmka

6.14 Zdravstveni izrazi

SLOVENSKO	*UKRAJINSKO*	*Izgovorjava*
Zdravstveni izrazi	**медичні поняття**	
alkohol: "Ne pijte alkohola."	«Не пийте алкоголю!»	ne pýjte alkohólju!
alkohol: "Ne jemljite skupaj z alkoholom ali drogami."	«Не приймiть разом з алкоголем та наркотиками.»	ne pryjmít´ rázom z alkohólem ta narkótykamy
alergija: "Imate kakšno alergijo?"	«Ви алергічні до що-небудь?»	wy alerhítschni do schtscho-nébud´?
uporaba: način uporabe	спосіб застосування	spósib zastosuwánnja
uporaba: navodilo za uporabo	інформація щодо застосування	informátsija schtschódo zactosuwánnja
število odmerkov	чисельність доз	tschysel´nist´doz
zadihanost	задишка	zadýschka
Vzemite na tešče.	прийміть ліки натщесерце	pryjmít´ líky natschtschésertse

nanesti: "Nanesite na prizadeto mesto."	«Нанести на уражену ділянку.»	nanestý na urážhenu diljánku
osip	висип	wýsyp
Shranjujte nedosegljivo otrokom.	збережіть ліки недоступно для дітей	zberezhít´ líky nedostúpno dlja ditéj
hrana za dojenčke	їжа для немовлят	jízha dlja nemowljáť
Zdravilo jemljite do konca.	прийміть ліки до кінця	pryjmít´ líky do kintsjá
tableta za lizanje	трансбукальна таблетка	transbukájlna tablétka
Predpisano zdravilo ima lahko stranske učinke.	ліки рецепта можуть причинити побічні ефекти	líky retsépta mózhut prytschynýty pobítschni efékty
doziranje	дозування	dozuwánnja
driska	пронос	pronós
bruhanje	блювання	bljuwánnja
vročina	висока температура	wysóka temperatúra
navodila za uporabo	інструкція для користувача	instrúktsija dlja korystuwatschá
hujšanje	схуднення	s-chúdnennja
pridobivanje telesne teže	збільшення ваги	zbílschennja wahý
dobro pretresite	добре струсити	dóbre strusýty
pogostost jemanja zdravila	частотність прийому ліків	tschastótnist´ pryjómu líkiw
kašelj	кашель	káschejl
indikacija	показання (причина прийому ліків)	pokazánnja (prytschýna pryjómu líkiw)
inhalacija	інгаляція	inhaljátsija

inhalirati: "Inhalirajte z nastavkom za usta."	інгаляція із спейсером	inhaljátsija iz cpéjserom
Injicirajte intramuskularno.	внутрішньом'язова ін'єкція	wnutríschnjo-mjazowá injéktsija
kapsule	капсули	kápsuly
zvonjenje v ušesih	дзвін у вухах	dzwin u wúchach
glavobol	головний біль	holowzýj bil´
zasoplost	задишка	zadýschka
preobčutljivost za svetlobo	світлочутливість	switlotschutlýwist´
prelomite tableto	роздрібнити ліки	rozdribnýty líky
Zdravila, ki se jemljejo zvečer.	ліки увечері	líky uwétscheri
Zdravila, ki se jemljejo zjutraj.	ранковий прийом ліків	rankówyj pryjóm líkíw
Zdravila hranite v hladilniku.	збережіть ліки в холодильнику	zberezhít líky w cholodýlnyku
Zdravila, ki se jemljejo ponoči.	нічний прийом ліків	nitschnýj pryjóm líkiw
nabor zdravil	вибір ліків	wýbir líkiw
zdravljenje z zdravili	ліки	líky
količina	кількість	kílkist
merilna žlička za peroralno uporabo	мірна ложка для ротового прийому	mírna lózhka dlja rotowóho pryjómu
miligram	міліграм	milihrám
mililiter	мілілітр	mílilitr
vzemite z vodo	приймати з водою	pryjmáty z wodóju
jutro	ранок	ránok
utrujenost	втомленість	wtómlenist

bolečine v mišicah	м'язові болі	mjazowí bóli
ime zdravila	назва ліків	názwa líkiw
stranski učinki	побічний ефект	pobítschnyj efékt
Zdravila jemljite pri …	прийміть ліки, коли...	pryjmít líky, kolý …
število	номер	nómer
pacient	пацієнт	patsijént
vrsta recepta	назва рецепта	názwa retsépta
bolečine v hrbtu	біль у спині	bil u spýni
zaspanost	сонли́вість	sonlýwist´
motnje spanca	порушення сну	porúschennja snu
nosečnost: "Ne jemljite med nosečnostjo."	«Не прийміть під час вагітності!»	ne pryjmít´ pid tschas wachnítosti
vrtoglavica	запаморочення	zapámorotschennja
občutek vrtoglavice pri vstajanju	відчуття запаморочення під час вставання	widtschuttjá zapámorotschennja pid tschas wstawánnja
zgaga	печія	petschijá
brizga za peroralno uporabo	шприц для ротового прийому	schpryts dlja rotowóho pryjómu
dojenje: "Ne jemljite zdravila, če dojite."	не прийміть ліків під час годування грудьми	ne pryjmít´ líkiw pid tschas hoduwánnja hrudmí
injicirajte pod kožo	підшкірна ін'єкція	pidschkírna injéktsija
tableta: pol tablete	півтаблетки	piwtablétky
tablete	таблетки	tablétky

Kapljice nanesite naravnost v oko.	давати краплі безпосередньо в очі	daváty krápli bezposerédnjo w ótschi
kapljice: 1 kapljico v levo uho	одна крапля в ліве вухо	odná kráplja w líwe wúcho
kapljice: 1 kapljico v desno oko	одна крапля в праве око	odná kráplja w práwe óko
slabost	нудота	nudóta
pri otrocih prek želodčne sonde	через шлунковий зонд у дітей	tschérez schlunkówyj zond u dítéj
dajati: dajanje zdravila	дати кому-небудь ліки	dáty komú-nébud´ líky
razredčiti: "Vsebino vrečke razredčite z vodo."	розвести пакетик і змішати з водою	rozwestý pakétyk i zmischáty z wodóju
Zdravnik, ki predpiše zdravilo.	лікар, який виписує рецепт	líkar, jakýj wypýsuje retsépt
zamegljen vid	затуманений зір	zatumánenyj zir
zaprtje	запор	zapór
zmedenost	розгубленість	rozhúblenist
previdnostni ukrep	запобіжний захід	zapobízhnyj záchid
varnostno opozorilo	попередження	poperédzhennja
pijte vodo	пити воду	pýty wódu
Kako jemljemo zdravilo.	як треба приймати ліки	jak tréba pryjmáty líky
svečka	свічка	swítschka
tresenje	тремтіння	tremtínnja
za vstavljanje v nožnico	для введення в піхву	dlja wwédennja w píchwu
Zaužijte med obrokom.	приймати з їжою	pryjmáty z jízhoju

6.15 Števila

SLOVENSKO	*UKRAJINSKO*	*Izgovorjava*
Števila	**Цифри**	**Tsyfry**
nič	нуль	nujl
ena	один	odýn
dve	два	dwa
tri	три	try
štiri	чотири	tschotýry
pet	п’ять	pjajt
šest	шість	schist
sedem	сім	sim
osem	вісім	wísim
devet	дев’ять	déwjajt
deset	десять	désjajt
enajst	одинадцять	odynátsjajt
dvanajst	дванадцять	dwanátsjajt
trinajst	тринадцять	trynátsjajt
štirinajst	чотирнадцять	tschotyrnátsjajt
petnajst	п’ятнадцять	pjatnátsjajt
šestnajst	шістнадцять	schistnátsjajt
sedemnajst	сімнадцять	simnátsjajt
osemnajst	вісімнадцять	wisimnátsjajt
devetnajst	дев’ятнадцять	dewjatnátsjajt
dvajset	двадцять	dwátsajt
trideset	тридцять	trýdsajt
štirideset	сорок	sórok
petdeset	п’ятдесят	pjadesját

šestdeset	шістдесят	schistesját
sedemdeset	сімдесят	simdesját
osemdeset	вісімдесят	wsimdésját
devetdeset	дев'яносто	dewjanósto
sto	сто	sto
dvesto	двісті	dwísti
tisoč	тисяча	týsjatscha

6.16 Izrazi za čas

SLOVENSKO	*UKRAJINSKO*	*Izgovorjava*
Izrazi za čas	**Вказування часу**	
zvečer	увечері	uwétscheri
zjutraj	вранці	frántsi
popoldne	після обіду	píslja obídu
dopoldne	до обіду	do obídu
včeraj	учора	utschóra
danes	сьогодні	sohódni
zgodaj zjutraj	уранці	urántsi
ponoči	уночі	unotschí
leto	рік	rik
poldne	обід	obíd
mesec	місяць	mísjats
jutri	завтра	záftra
popoldan	післяобідній час	pisljaobídnij tschas
prihodnji teden	наступний тиждень	nastúpnyj týzhdejn
noč	ніч	nitsch

dan	день	dejn
pojutrišnjem	післязавтра	pisljazáftra
ura	годинник	hodýnyk
predvčerajšnjim	позавчора	pozaftschóra
prejšnji teden	минулий тиждень	mynúlyj týzhdejn
dopoldan	час до обіду	tschas do obídu
Kdaj je bilo to?	Коли відбулось?	kolý widbúlos?
Koliko je ura, prosim?	Прошу, котра година?	próschu, kotrá hodýna
teden	тиждень	týzhdejn
opoldne	під час обіду	pid tschas obídu